

Dolenjski list

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE DOLENJSKIH OKRAJEV

TEDNIK ZA POLITIČNA, GOSPODARSKA IN KULTURNA VPRAŠANJA

Leto III. — Stev. 52.

NOVO MESTO, 30. decembra 1952

CETRTLETNA NAROCNINA 100 DIN

IZHAJA VSAK PETEK

Od tedna do tedna

Praden je Generalna skupščina OZN prekinila delo in bo nadaljevala sedmo zasedanje po 24. februarju 1953. Je obravnavala še avstrijsko vprašanje. Razprave se ni hotela udeležiti Sovjetska zveza, toda ostale delegacije so sprejele sklep, naj veselite čim bolj pospešijo rešitev tega vprašanja in sklenejo državno pogodbo z Avstrijo. Po dosedanjem zadržanju Moskve, ni velikega upanja, da bi se preveč pomujala in pristala na umik svojih čet iz Avstrije, ki jo med drugim prav temeljito izkorišča. Znano je, da so v sovjetski coni Avstrije petrolejska polja Zistersdorf, katerih proizvodnja cenijo v letu 1952 na 2,23 milijonov ton, od česar so si sovjeti prisvojili 1,18 milijonov ton. Pa ne le zaradi gospodarskega izkoriščanja, tudi iz drugih vzrokov so Moskvi ne zdi zapustiti Dunaja, predvsem pa, ker ima izgovor, da zadržuje svoje sile v satelitskih deželah in tako lažje izvaja svoje temne načrte.

Ljudi, ki poznajo raznovrstne mahinacije Sovjetske zveze, niso prav nič presenetljivi besede Stalina, ki je pred nekaj dnevi ameriškega novinarja izjavil, da bi bil pripravljen razgovarjati se z Eisenhowerjem, češ da ZDA in SZ lahko žive v miru in sodelovanju. Ta tako imenovana Stalinska »božična mirovna poslanica«, kakor so intervjue krstili v svetu, je za Moskvo propagandno preračunano sredstvo, ki so ga v Ameriki pograbili kot senzacijo, da bi z njo časopisi postregli za praznike svojim čitateljem. V uredništvih ameriških časopisov niso mogli Stalinovih odgovorov niti natančno prevesti, čeprav gre v takih primerih za zelo dvoumna izražanja, tako se jim je mudilo natisniti besedilo v božičnih izdajah. Eisenhower in ostali bodoči vodilni državniki ZDA sploh niso še skrbno razbrali kremejske upanke, ki je že bila z debelimi črkami natisnjena v milijonskih izvodih ameriškega tiska. V naslednjih izdajah pa so se pojavili dvomi v iskrenost Stalinovih ponudb in na splošno poudarjajo zdaj v svetu, da za vsem skupaj tiči snubljenje, da bi si veselile razdelitve interesne sfere, po čemer Moskva že iza časa medvojnih konferenc stremi.

Javno mnenje se predvsem sprašuje: zakaj SZ nadaljuje z napadalno politiko hladne vojne proti drugim državam, zlasti proti Jugoslaviji, zakaj je odklonila indijski predlog za rešitev korejskega vprašanja; zakaj vedno močneje pritiska na Kitajsko? Ta dejstva dokazujejo, da je najnovejša Stalinska izjava samo taktičen maneuver in imperialistična poteza, kakršnim ni mogoče zaupati.

V času splošnih diplomatskih počitnic pa je le še Pariz poskrbel za večjo politično novico. Pinayeva vlada, ki je bila za francoske razmere kar dolgo na oblasti, je podala ostavko. Vzrok je že star — finančna vprašanja. Pinay je sicer v prejšnjih mesecih izvedel nekaj uspešnih reform in užival precej časa zaupanja v parlamentu. Toda država blagajna se je vse bolj praznila in dosegla štirikrat večji deficit, kot so ga imeli pred dvema letoma. K odstopu so precej pripomogli tudi trenja v vladnih strankah. Pinay ni našel več poti naprej. Zdaj iščejo novega rešitelja. Nekaj znanjših politikov je že odklonilo sestavo nove vlade, tako da bo Francija pričakala novo leto brez nje. Pa tudi sicer nima posebnega upanja, da bi se kmalu znebila težav, ki jo tarejo že vsa povojna leta.

S seje Okrajnega izvršnega odbora OF Novo mesto

V četrtek, 25. decembra dopoldne, je bila redna seja Okrajnega izvršnega odbora OSVobodilne fronte za okraj Novo mesto, katere so se udeležili poleg članov izvršnega odbora tudi sekretarji občinskih odborov OF. Na dnevnem redu je bil pretres dosedanjega dela frontnih organizacij in priprave za volitve delegatov za občinske in

Tovariš Stane Potočar-Lazar — generalni major JLA

Na predlog vrhovnega poveljnika oboroženih sil je Prezidijska skupščina FLRJ izdal ob letošnjem prazniku Dneva JLA — 22. decembra — ukaz, s katerim so bili povišani v višje generalske čine nekateri višji oficirji. V vrsti devetih polkovnikov Jugoslovanske ljudske armade, ki so 22. decembra napredovali v čin generalnega majorja JLA, je tudi naš rojak tovariš Stane Potočar-Lazar, znan partizanski komandant iz narodnoosvobodilne vojne, domačin iz Mirne peč. Tovarišu generalu Stanetu Potočarju-Lazarju čestitamo k visokemu napredovanju vsi nekdanji bojni tovariši, aktivisti Dolenjske, vsi znanci, prijatelji in bralci »Dolenjskega lista«!

POPRAVEK

Popravljamo tiskovno pomoto v seznamu članov Zbora proizvajalcev pri OLO Črnomelj, objavljenem v 51. številki »Dolenjskega lista«. Za prvim imenom Sobra Ferdinanda mora stati pravilno ime: Simenc Milan, mizar iz Črnomlja 30.

Danes ve ves svet, da sta resnica in pravica na naši strani

V torek, 16. decembra, je maršal Tito obiskal Smederevsko Palanko, kjer je v tamošnji tovarni vagonov delal kot kovinar nekaj mesecev leta 1926. V veliki dvorane tovarne, ki nosi zdaj ime junaka NOB »Dragoslava Djordjeviča-Goše, so se zbrali vsi delavci in mnogi prebivalci mesta, ki so z navdušenjem pozdravili maršala Tita. V svojem govoru je tovariš Tito med drugim dejal tudi tole:

»Naša država si je zaradi visoke zavezi naših narodov pridobila velikanski ugled v svetu, tako med vojno, ko se je borila v trdnjavi fašizma v Evropi sama, srđito in vztrajno, ko so naši narodi prelivali kri zase in za druge, za svoje dobro in za dobro vsega človeštva, kot potem, ko so naši narodi po končani vojni, ne da bi čakali, da bi jim pomoč padla z neba, z lastnimi silami začeli graditi, kar je bilo porušeno, začeli industrializacijo ter storili velikanske in nadčloveške napore, da bi se dvignili iz zaostalosti, ki je stotletja tlačila naše narode. Dostojanstvo našega ljudstva v vseh vprašanjih, kadar gre za biti in ne biti, kadar gre za neodvisnost, svobodo in čast, to dostojanstveno stališče vpliva ugled in spoštovanje vsakega naprednega človeka na svetu do naših ljudi, do naše države. Vse to je povzročilo, da gledajo danes na našo državo kot na močnega čini-

telja v svetu, činitelja pozitivnega, konstruktivnega, naprednega značaja, ki se bori tako za svoje svobodno življenje kot za mir na svetu in enakopravnost med narodi.

Na VI. kongresu smo osveščili dosedanj mednarodni položaj in stališče naše vlade in naših narodov do mednarodnih vprašanj. Delegati so odobrili delo CK, osvobodili njegovo stališče kot stališče vse Partije in vseh narodov naše države. Naša vlada, naša ljudska oblast, sta si prizadevali, da sta vedno dostojanstveno branili koristi naše države, da ne bi kupčevali z interesi naših narodov, pač pa smo navzlic pritisku od zunaj in navzlic raznim grožnjam trdno stali tam, kamor nas je postavilo ljudstvo, in se borili za svoje pravice, za svoj prostor v družbeni skupnosti na svetu.

Tovariši in tovarišice! Eno izmed glavnih vprašanj je bilo vprašanje našega boja proti sovjetskemu pritisku, proti poskusom, da bi spravili v nevarnost našo neodvisnost, da bi ponovno zasuli narode naše države. Na kongresu je bilo ugotovljeno, in to vidil lahko vsak naš državljan, da smo pri-

šli iz te borbe kot zmagovalci, čeprav smo številčno mnogokrat slabši, zato pa smo moralno mnogo in mnogokrat močnejši.

Minil je čas, da bi morali prepričevati svet, na čigavi strani sta resnica in pravica. Danes ve ves svet, da ni na njihovi strani, pač pa na naši, in danes vsak pošten in pameten človek lahko vidi, da nismo mi tisti, ki ogrožamo njih, pač pa da oni ogrožajo nas, saj je logično, da 15 milijonov ne more ogroziti 300 milijonov, čeprav so oni stalno kričali, da jih ogrožamo. Ne, branili smo sebe in branili se bomo tudi v prihodnje, razkrinkavali in opozarjali pa bomo na vse tisto, kar prl njih ni dobro, in na vse, kar povzroča mojnje ne samo znotraj njihovih držav, pač pa tudi na vsem svetu. Čeprav smo majhen narod, imamo moralno pravico povedati tudi tistemu, ki je številčno močan in velik, da to ali ono dela nepravilno, naj se človeštvo ne trudi, da bi ponovno zavladal srednji vek, pač pa, da bo med narodi, med ljudmi ustvarilo boljše, lepše in enakopravnejske odnose. S tega mesta lahko danes povem, da smo to orjaško borbo, čeprav smo daleč slabši tako v propagandnih kot v drugih sredstvih, vodili z uspehom prav zaradi tega, ker imajo naša država, nova Jugoslavija, in naši narodi mnogo in mnogo ter vsak dan čedalje več in več prijateljev na vsem svetu. Danes je Jugoslavija svetel zgled vsem zaslužnim narodom; tistim, ki še niso svobodni, kako lahko majhen narod, če je našel samega sebe, če se zaveda svoje moči, brani in ubranil svojo svobodo, svoj razvoj in svoje mirno življenje. To je tisto, kar dela našo državo privlačno, zaradi česar je mnogim ljudem, zlasti delovnim ljudem vsega sveta, spet vrnila zaupanje, da so vendarle možnosti, da se ustvari boljša družbena ureditev, boljši družbeni

odnosi, boljše življenje za tiste, ki danes trpe, kajti bil je čas, ko je Sovjetska zveza po propadu Hitlerja začela pritiskati na nas in na druge narode, in ko se je vnovič zagnila noč srednjeveškega življenja in so ljudje začeli izgubljati zaupanje, da bo mogoče ustvariti kaj boljšega in lepšega. Danes je pokazala majhna Jugoslavija, da so ljudje, če so složni, če teže in delajo v eni smeri, da bi ustvarili boljše življenje zase, lahko zgled drugim, da tudi drugi gredo po isti poti. Primer Jugoslavije je ponovno vzbudil pri ljudeh zaupanje, ki ga je bila porušila Sovjetska zveza s svojim ravnanjem.

V nadaljevanju svojega govora je maršal Tito dejal:

»Spremenili smo ime Partije in ji dali ime Zveza komunistov Jugoslavije. Tega nismo storili, da bi zbledela vloga in lik komunista, pač pa, da bi dvignili to zvezo na višjo stopnjo in ji dali tisto smer, ki jo mora imeti pri današnji stopnji razvoja naše države, razvoja v smeri demokratizacije in vsem družbenem življenju. Danes delamo pri nas z vsemi silami v smeri demokratizacije, pri čemer smo napravili velikanski napredek, ker so dobili delavci podjetja in upravljanje, v svoje roke, in so gospodariji v proizvodnji; v administraciji in povsod decentraliziramo. Vse to so demokratični ukrepi, ki so značilni za resnično socialistično državo. Na tej stopnji imajo komunisti nove specifične naloge kot učitelji, instruktorji, kot nosilci čiste socialistične ideje med množicami, ne po administrativni in ukazovalni poti, pač pa s prepričevanjem, z dajanjem osebnega zgleda. Motijo se tisti, ki pravijo, da stopamo v stran, da se odrekamo komunizmu. Ne, mi se mu ne odrekamo, pač pa ga hočemo pokazati takšnega, kot je dejansko. Hočemo pokazati, da komunizem ni stvar posameznih ljudi, pač pa da pomeni v prihodnosti srečo za človeštvo. S močjo daleč od komunizma. Kakšna sreča, če bi ga lahko imeli danes! Toda kaj pomen komunizem? Komunizem! (Nadaljevanje na 2. strani)

Slovesno smo proslavili Dan JLA

Tudi letošnjemu praznovanju Dneva JLA so se še v večjem številu kakor doslej pridružili pripadnikom naše Ljudske armade delovni ljudje Dolenjske. V številnih proslavah in akademijah so predvsem sodelovali z vojsko rezervni oficirji, mladinci predvojaške vzgoje, člani in predstavniki številnih organizacij, društev in ustanov. V Senti Jurju, Kočevju, Novem mestu, Črnomlju in drugje so obvezniki predvojaške vzgoje še prav posebno in lepo proslavljali letošnji Dan naše herojske vojske. Na mnogih proslavah so bili najzaslužnejši obvezniki predvojaške vzgoje in njihovi komandirji pohvaljeni in odlikovani za svoje zvesto delo.

V Novem mestu je priredil simfonični orkester garnizije in Doma JLA že 18. decembra obširen koncert, o katerem prinašamo danes posebno poročilo v kulturnem pregledu našega tednika. Poleg vrste akademij ter proslav v okraju je bila osrednja in najbolj

številno obiskana slovesna proslava, ki je bila v ponedeljek, 21. decembra, zvečer v Domu JLA v Novem mestu. Tako množično obiskane prireditve v Domu doslej vsa leta nazaj še ni bilo. O prazniku naše revolucionarne Jugoslovanske ljudske armade je govoril polkovnik Savo Trškič, z bogatim kulturnim sporedom pa so sodelovali simfonični orkester Doma JLA pod taktirko kapelnika Tomaža Zajca, pevski zbori učiteljska pod vodstvom tov. Toneta Marklja, gimnazije pod vodstvom tov. Jelke Kastelčeve in vojaški pevski zbor novomeške garnizije JLA, recitatorji vojski in solist Sbil. Za predstavnike oblasti, delovnih kolektivov, ustanov in organizacij je bila prirejeno na DAN JLA skupno kosilo v Domu JLA, po katerem se je razvila med pripadniki vojske in številnimi gosti prirska zabava. Podobne proslave so bile v vseh večjih krajih Dolenjske.

Ob prazniku naše vojske v Črnomlju

Praznik JLA zavzema iz leta v leto širši razmah v Črnomlju, saj ga poleg pripadnikov JLA praznuje širok krog civilnega prebivalstva, posebno rezervni oficirji, mladinci predvojaške vzgoje in druge množične organizacije. Tako so se tudi letos pripravile množične organizacije za ta dan ter so po svojih zastopnikih obiskale črnomljsko garnizijo vojaštva, kateremu so prinesli različna darila, kot n. pr. vino, žganje, slane jabolka, knjige in fikturalne rekvizite. Darila so izročili ob svečanem trenutku, ko so proslavljali svoj praznik.

Medtem ko so potekale v garniziji vojaške svečanosti, so na drugem delu Črnomlja zadeli strelji, ki so naznanjali, da se pričenja velika vojaška vaja, ob sodelovanju aktivnih vojakov, ki so bili v obrambi, napadalo pa je nad 300 rezervnih oficirjev in mladincev predvojaške vzgoje. Z vajo je bil improviziran napad celotnega bataljona. Komandne položaje so imeli rezervni oficirji, ki so svojo vlogo disiplinirano in taktično dobro izvršili. Pri akciji

se je pokazala visoka moralna udeležencev. Prava posebnost je bil veliki tank T-34, ki je bil v ta namen preurejen iz traktorja-goseničarja. Dasiravno je stopil v akcijo nekoliko pozneje, je vendar izvršil svojo nalogo in prodrl obrambne vrste in zavzel utrjene položaje. Vodja tankistov je bil Blaž Pahulja. Vaja je zelo dobro uspela predvsem zato, ker so bile priprave zelo vestne, prav tako pa instruktorska, pokazna metoda, ogledi položaja in ustmene zapovedi, dinamika boja in signalni znaki.

Po izvršeni vaji so se razvrstili vsi udeleženci v dolgo povorko in na čelu črnomljske godbe odkorakali v mesto, kjer je bilo skupno zborovanje. Pozdravil jih je komandant bataljona rezervni kapetan Dominik Bogataj. Ob tej priliki je bila izročena prehodna zastava črnomljskemu centru predvojaške vzgoje, posebna pohvala je bila izročena rezervnemu kapetanu I. klase Jožetu Maceletu in rezervnemu poročniku Dragu Simončiču, kakor tudi mladincem Milanu Bolkotu in Vinku Vajsu. Poleg teh je prejelo večje število mladincev odlikovanje za svoje požrtvovalno in disciplinirano delo v predvojaški vzgoji.

Skupne svečanosti in proslave so se nadaljevale dopoldne v domu JLA ob prisotnosti komandanta in komisarja garnizije iz Novega mesta ter ostalih komandnih funkcionarjev in predstavnikov iz Črnomlja. V. J.

Novoizvoljeni odborniki okrajnega zbora in zbora proizvajalcev v Kočevju

Na volitvah dne 7. decembra so bili izvoljeni v okrajni zbor:

Pavilč Vinko iz Dobropolja; Strah Stanko iz Kopolja; Šparovec Jože iz Vidma; Križman Jože iz Struge; Lušin Lojze iz Sodražice; Kovačič Stanko iz Zimarije; Kovačič Dominik iz Zamostca; Bauer Ivan iz Fare; Marinč Jože iz Ajbelj; Rauh Ivan iz Kostela; Mikulič Jože iz Dolge vasi; Jelenc Ivan iz Rudnika; Mikulič Janez iz Stare cerkve; Arko Andrej iz Kočevja; Kotar Herman iz Kočevja; Vidošević Ivo iz Kočevja; Zagar Jože iz Kočevja; Klarič Jože iz Kočevja; Bradač Pavla iz Ljvolda; Lavrič Franc iz Travnika; Oberster Jože iz Rudnika; Bambič Ivan iz Travnika; Selšek Jože iz Ribnice; Abrahamsberg Ciril iz Ribnice; Oberstar Franc iz Gorice vasi; Pogačnik Karel iz Jurjevca; Kozina Janez iz Zleblja; Gorše Janez iz Rakitnice; Stare Jože iz Kočevja; Pečnik Alojz iz Velikih Lašč; Lovšin Stane iz Sv. Gregorja; Zakrajšek Jože iz Karlovice; Zgonc Rajko iz Krvave peči; Sušteršič Vinko s Turjaka; Ožbolt Tone iz Kočevja; Tušek Jože iz Osilnice; Pirnat Janez iz Kočevja; Bevc Franc iz Koprivnika; Košir Jože iz Ljubljane; Zagar Leopold iz Štalcarjev; Kalič Franc iz Podpreske; Vreček Nada iz Trave.

V okrajni zbor proizvajalcev so bili izvoljeni:

Kogoj Miha iz Kočevja; Pahulje Franc iz Kočevja; Cvar Mirko iz Sodražice; Peterlin Martin iz Kočevja; Smuc Ludvik iz Kočevja; Južnič Ivan iz Kočevja; Vrličnik Ivan iz Kočevja; Jakopič Alojz iz Videm-Dobropolja; Gruđen Ivan iz Dolge vasi; Krese Jože iz Kočevja; Delač Anton iz Podstene; Zobeč Anton iz Dan pri Ribnici; Arko Milan iz Kočevja; Lindlč Florjan iz Zajčjega polja; Cankar Franc iz Kočevja; Samsa Alojz iz Grčaric; Kordiš Franc iz Podpreske; Zakrajšek Alojz iz Ortneka; Strle Alojz iz Loškega potoka; Mihelič Jože iz Gorenje vasi; Lapajne Ivan iz Gorice vasi; Zbašnik iz Ribnice; Hočevar Alojz s Turjaka; Hude Vinko iz Kočevja; Turk Janez iz Kočevja; Dednikar Ivan iz Kočevja.

OBVESTILO

Vsem naročnikom, bralcem in prodajalcem »Dolenjskega lista« sporočamo, da bo izšla 1. številka IV. letnika našega tednika v petek, 9. januarja, 1953.

Hkrati prosimo vse naročnike, da se poslužijo polonice, ki smo jih priložili vsem starim in novim naročnikom v današnji številki, in nam čimprej nazakežjo predplačila naročnine za I. 1953.

UPRAVA
»DOLENJSKEGA LISTA«

Srečno
novo
leto
1953

Pastirčka iz Bele
Krajine s tulom in
piščalko —
iz filma »Pomlad
v Beli krajini«

VATIKANSKI HRUP ne bo izpodkopal socialističnega sistema v naši državi

Pred dobrim tednom dni je pomočnik ministra za zunanje zadeve dr. Aleš Bebler izročil upravniku poslov Apostolske nunciature (zastopstva Vatikana v naši državi) v Beogradu noto, s katero naša država prekinja diplomatske stike z Vatikanom. Ko smo pred leti navezali v Vatikanom redne diplomatske stike, smo to storili zato, da bi bili odnosi med državo in katoliško cerkvijo v FLRJ v dobrobit države, ljudstva in cerkve ozir. vere. Cerkev bi seveda morala urediti svoje delovanje tako, da bi bilo v skladu z načeli naše ustave, ki z vsakomu razumljivo govorico jamči svobodo veroizpovedi. Svoboda izpovedi, svoboda vere in svoboda delovanja cerkve v naši državi pa nima nič skupnega z vmešavanjem Vatikana v naše notranje zadeve! Vsa katoliška visoka cerkvena duhovščina že vrsto let deluje proti naši ustavi in proti interesom našega ljudstva s tem, da zvesto izpolnjuje navodila Vatikana. Nobena natoste ni, da so imperialistični pohlepi Rima tesno povezani s stoletnim sovraštvom Vatikana in njegovih italijanskih papežev do jugoslovanskih narodov.

18. decembra je o sovražni politiki Vatikana do narodov Jugoslavije govoril na seji odbora za zunanje zadeve Ljudske skupščine FLRJ minister za zunanje zadeve FLRJ tovariš Edvard Kardelj. Ko je obvestil poslance o prekinitvi diplomatskih odnosov z Vatikanom, jih je hkrati seznanil z razlogi, ki so pripeljali vlado FLRJ do te prekinitve in katero je — mimogrede rečeno — pozdravljal vsak napreden državljan Jugoslavije. Tov. Kardelj je poudaril, da se je zadnji čas v tujini na široko razplamtela kampanja o dozdnevem preganjanju katoliške cerkve v Jugoslaviji. Tako lažljivo kampanjo so organizirali in sprožili vatikanski krogi, ki že leta in leta škodujejo na vse mogoče načine osnovnim narodnim interesom narodov Jugoslavije. Povod za to gonjo je sprožil napovedani obisk maršala Tita v Vel. Britaniji. Vatikan je pohitel za imenovanjem vojnega zločinca bivšega škofa Stepinca za kardinala, čeprav vsi vemo, da ga prezira vsak pošten državljan Jugoslavije. Namesto, da bi Stepinac, ki je nasilno prekrševal Srbe v letih NDH na Hrvaškem, izgubil vse časti in bil izločen iz javnega življenja, ga je Vatikan odlikoval s krvavim kardinalskim klobukom. Ne briga nas sicer, s kakšnimi klofetami se pokriva papež in njegovi skledolezniki v Rimu in drugje po svetu — vendar pa vidimo v imenovanju krvavega škofa Stepinca za kardinala grobo žalitev narodne časti in omadeževanje spomina desetstičev poklanjan in drugače uničenih življenj, katerih uničenje je podpiral in vodil Pavelič, Stepinac in ostali zločinci.

Poudariti moramo, da so pravoslavna, muslimanska in druge Cerkve v Jugoslaviji po vojni spoznale, »da korist Cerkve ni v tem, da bi se ukvarjala s politično reševanju tistega, kar je ljudstvo zavrglo, marveč v tem, da se kot Cerkev omeji na področje vere in da v tem okviru normalizira svoj odnos do države. Tako so v glavnem urejeni odnosi s pravoslavno, muslimansko, židovsko in drugimi Cerkvami — razen s katoliško, kot je dejal tovariš Kardelj. Vatikan pa je nasprotno skrbel, da je držal odnose med Cerkvijo in državo v stalni napetosti. Vatikan je vpregel v svoj voz tudi angleškega škofa iz Canterburyja, ki se je zavezal za nevalično nalogo in »pojokal« pred svetom, češ da se v Jugoslaviji »preganja tudi pravoslavna cerkev«. Cistega vina mu je kmalu nato našli sam patriarh pravoslavne cerkve, ki je dejal, da naj zunanji svet nikar ne izpreminja odnosov med Cerkvijo in državo v FLRJ v orožje zunanje politike.

Vatikan noče, da bi prišlo do sporazuma z državo. Če bi prišlo do poštenega sporazuma, potem bi moral pred vsem svetom priznati, da je škof Rožman vojni zločinec, da je zaslužil škof Stepinac desetkrat višice in ne le nekaj let zapora itd. Priznati bi moral vse to, o čemer zdaj že leta in leta laže, ko čeka neumnost o preganjanju vere. Položaj Cerkve v Jugoslaviji je n. pr. dobro znan vsemu naprednemu svetu. Pred nekaj dnevi je ameriški časopis »Clons Herald«, glasilo ameriških protestantov v Bostonu, zapisal, da so tuji novinarji nešteto krat obiskali v FLRJ cerkve in ugotovili, da pri ljudstvu ne obstaja bojazen pred verskim preganjanjem. Isti članek poudarja, da bi bil Pavelič v vsakem času lahko preprečil ubijanje Židov, nadškof Stepinac pa ubijanje kristjanov med

okupacijo, vendar tega nobeden ni storil. Novinar Eddy Sherwood, Amerikanec, ki je svojčas obiskal Stepinca, je v istem časopisu zapisal, da je ta škof »zagrizen fanatik in asket, ki bi v času inkvizicije predstavljal velikega inkvizitorja. Prepričan sem,« pravi na koncu Eddy Sherwood, »da bi Stepinac z mirno vestjo zažgal Ivano Orleansko kot katoliškega heretika, ker sodi, da srbski pravoslavni duhovnik ali svetovljani zasluži še mnogo slabšo usodo.«

Tako gledajo na »mučenika« Stepinca razgledani ameriški protestanti, nič drugače pa ne gleda na njegove zločine vsak poštenjak kakršne koli vere ali narodnosti sveta. Tuji časopisi v Belgiji, Švici itd. dneve ponovno pišejo, da vlada v Jugoslaviji taka verska svoboda, kakršne katoliške cerkve ne privošči niti svojim zvestim vernikom v Italiji, Španiji in drugih katoliških državah!

Cerkev je kraj verskih čustev, ne pa politične akcije! To smo v naši socialistični domovini nešteto krat poudarjali in še vedno pravimo in — zahtevamo! Vatikan, ki je vedno ribaril v kalnem, je v naši državi prišel na spolzka tla. Tu ni prostora za zahrbtno mešetarjenje proti interesom ljudstva in države! Naši cilji so jasni in poštini, ne skrivamo jih pred nikomer: vsakomur in vsem smo povedali in pravimo, da gradimo socializem, da smo proti vsakemu nasilju in proti slehernemu izkoriščanju. In če je proti nam Rim s svojimi fašističnimi ostanki, ni nič bolj razumljivega, da je za njim in z njim tudi Vatikan! Celo s kominformisti se je združila črna gospoda, »samo da bi lahko osamila, oslabila, uničila in po možnosti še razdelila Jugoslavijo med interese na njenih vzhodnih in zahodnih mejah,« kakor je dejal tovariš Kardelj.

Pri razkrivanju vatikanskih spletk, ki nam hočejo škodovati v svetovnem merilu, moramo biti zato aktivni in neprestano budni. Hrup, ki ga žene Vatikan s svojimi lajnami po vsem svetu, sicer ne bo izpodkopal našega socialističnega sistema, lahko pa nam močno škoduje. Vedeti moramo, da prekinitve diplomatskih odnosov z Vatikanom ne bo niti najmanj spremenila načelnega stališča naše vlade glede položaja Cerkve v Jugoslaviji. Jasno je, da se Cerkev ne sme vmešavati v politiko, da ne sme verskih čustev državljanov izkoriščati v politične namene. Dejavnost Cerkve se mora omejiti na področje vere in verskih obredov. Tu nihče ne bo Cerkev oviral — nasprotno, znano je, da prejema Cerkev celo znatne državne podpore. Bistveno pa mora katoliška Cerkev v Jugoslaviji izpremeniti duha v svojih odnosih do državnega in družbenega reda, ki je nastal kot rezultat revolucije v naši deželi. Cerkevni vršički, ki so doslej poslušali samo Vatikan, se morajo zavedati, da med ljudstvom, kateremu so interesi in cilji lastne domovine veliko več kot poslušnost vatikanskim oblastnikom. Cerkev mora dokazati, neodvisno od svoje ideologije, predvsem pošten patriotičen odnos do lastne dežele! Značilno je, da nižja duhovščina v veliki večini to sama zahteva, vse doslej pa višji cerkveni krogi o tem niso hoteli nič slišati. Končno živimo in delajo

vs ti duhovniki na področju Jugoslavije, so Jugoslovani in ne Italija! Vse, kar zahtevamo od Cerkve, je samo to, da je njen odnos do novega, iz naše vseljudske revolucije zrastlega novega reda, urejen po njenem starem načelu: »Dajte bogu, kar je božjega, in cesarju, kar je cesarjevega.« To načelo je znala katoliška cerkev spretno uporabljati v odnosu do vseh mogočih političnih sistemov, celo do Hitlerja, Mussolinija in Paveliča, čeprav lahko krstimo zadnje tri upravičeno z ljudškimi tirani.

»In ne dvomim,« je dejal ob zaključku svojega utemeljevanja tovariš Kardelj, »da bo katoliška Cerkev — če bo to hotela — lahko našla, kakor pravijo temu v njenih krogih — tudi »modus vivendi« z državo delovnega ljudstva, če bo znala in hotela realistično oceniti ta položaj, če z druge strani ne bo več dovolila, da jo uporabljajo za sredstvo italijanskega ekspanzionizma proti lastnemu ljudstvu; to se pravi, če bo našla v sebi vsaj najosnovnejši patriotizem, tedaj ji ne bo težko najti ta tako imenovani »modus vivendi«.

Poudarimo še enkrat: hrup, ki ga žene Vatikan s svojimi oprtniki, nas ne bo strl. Preveč trdno smo zakoreninjeli v naši sveti zemlji, predobro poznamo zgodovinsko resnico, da pravica zmaga, in dovolj imamo prijateljev po svetu, da nismo osamljeni v našem boju. Dejstva pa dokazujejo — zlasti pa volja skoraj celotne nižje katoliške duhovščine — da je ureditev odnosov med katoliško Cerkvijo in državo možna in da je bila prekinitve odnosov z Vatikanom prav zato potrebna, da bi se napori za ureditev teh odnosov olajšali in privedli do zadovoljivih uspehov.

V Kočevski Reki so odkrili spominsko ploščo borcem I. bataljona IX. SNOB XVIII. divizije

Dne 9. septembra 1945 je bil ustanovljen I. bataljon IX. SNOB. Deveto obletnico tega dogodka so preželi borci in komandni kader združili z letošnjo proslavo Dneva JLA in se 21. decembra zbrali v Kočevski Reki k odkritju spominske plošče na mestu, kjer je bil bataljon ustanovljen.

Ze ob šestih zjutraj se je začel v okolici Kočevske Reke manever bataljona, v katerem je sodelovalo 160 ljudi s komandnim kadrom. Navzočih je bilo tudi več borcev — ustanoviteljev bataljona, spominskega slavlja pa se je udeležil tudi podpolkovnik Gombač Franc-Zorko, komandant ribniške garnizije JLA, tovariš Franc Kolar, lek-danji komisar IX. brigade, zasto, aiki OK ZKS, OLO, Okr. odbora Zveze porcev, Zdruzenja rezervnih oficirjev, krajevnih organov ljudske oblasti itd.

Manever se je zaključil ob deveti uri, takoj nato pa se je formiral bataljon in se pripravil za paradni marš skozi Kočevsko Reko. Sredi kraja se je bataljon ustavil, komandant in komisar pa sta podala raport o izvršenih delih podpolkovniku Gombaču in komisarju IX. brigade tov. Francu Kolarju. Bataljona je poveljeval rez. kapetan I. kl. Stane Gradišar, komisar bataljona pa je bil rez. kapetan I. kl. Franca Česa-

Lojze Ivanetič - novi predsednik mesine občine Novo mesto

Prvo sejo novozvoljenega Ljudskega odbora mesne občine je v soboto 20. decembra začel nastopati odbornik, tov. Jože Mostrič, ki je pozdravljal zbrane občane, stari odbor in goste, med katerimi sta bila predsednik OLO Viktor Zupančič, zastopnik JLA major Mirko Fajdiga in predstavniki mestnih podjetij ter organizacij. Razen treh opravičeno odsotnih odbornikov je 28 novih članov LO MO priselilo, nakar je bil soglasno izvoljen za predsednika mestne občine upokojeni učitelj tovariš Lojze Ivanetič, znan borec za narodne pravice izza časa stare Jugoslavije in aktivist NOB. Prati tako je bil soglasno izvoljen za podpredsednika mestne občine tovariš Boris Andrijančič, upravnik lekarnice in dosedajni podpredsednik LO MO.

Novozvoljeni predsednik se je nato zavaljal za izkazano zaupanje in poudaril, da pomeni najvišjo čast vsakega državljanca uživanje ljudskega zaupanja. Povabil je odbornike h kolektivnemu delu za nadaljnji precvet našega partijskega mesta, za vzgled v delovni požravnosti in predanosti vsakemu delu. Dosedajni predsednik, ki ima velike zasluge za napredek mesta, posebno priznanje je izrekel dosedanjemu predsedniku tov. Jožetu Udovcu za njegovo neseljeno delo v korist mestne občine in napredka mesta.

Kratek pregled dela starega odbora, izvršen na seji, je predložil tudi tov. Mostrič, ki je odtal obsežne naloge in dosedanje uspehe mestnega komunalnega gospodarjenja, gradnje in ostale dejavnosti. V toku so pripravljala dela za dohodbo tržnice in javno stranišče. Nadaljujejo se dela na novem stanovanjskem bloku ob Stemburjevi cesti, za katerega so prispeljav raznaa pojletja 9 milijonov dinarjev, dogradila se bo klavnica in nova kavarna na Titovem trgu. Pravitako se bo spomlad začela gradnja v Kandiji tovarna za predelavo mleka, DOZ bo začel na Glavnem trgu za adaptacijo Kolovotne hiše, kjer bo poleg poslovnih poskrbel tudi za stanovanjske potrebe. Narodna banka se resno pripravlja na gradnjo stavbe na Glavnem trgu za spomlad 1953. lastne stavbe pa nameravajo zgraditi tudi pošta in Gozdno gospodarstvo, garnizija JLA pa bo zidala v Bršljanju dva 12-stanovanjska bloka in stavbo Kluba. Med najbolj perečimi vprašanji, saj čaka na rešitev 349 prosejaj vprašanje, saj čaka na rešitev 349 prosejaj za družinska in 177 prosejaj za samska stanovanja. Cevraj je bilo po letu 1945 zgrajenih 53 novih stavb s 249 stanovanji, bo morala predvsem industrija skrbeti za nove gradnje. Vzel naj jim bo n. pr. DOZ, Narodna banka, pošta in Gozdno gospodarstvo.

Manj zadovoljivo je stanje v mnogih manjših mestnih podjetjih, ki ne kažejo prav nobenega napredka v zadnjih letih. Od takih mestna občina ne more pričakovati kaj prida dohodkov. Mestni proračun bo v celoti urenjen.

Izmed svetov pri LOMO je bil doslej najmanjš delaven Svet za kulturo in prosveto, ki je predvsem zanemarl vzgojne probleme svojega področja. Dvornica v osnovni soli se vedno ni zgrajena.

Glavne naloge, ki jih stari občinski odbor predaja novemu, pa so te: dograditi stanov, stavbo ob Stemburjevi ulici, klavnico in tržnico. Vse svete bo treba okrepiti in pritegniti k sodelovanju v vodenju mestnega gospodarstva čimširš krog državljanov. Dobiti bo treba urbanistični načrt, za preoblikovanje mesta, pojačati stanovanjski fond, urediti vodovod tako, da bo dovolj vode za prebivalstvo in industrijo, nadaljevati s tlakovanim cest. Predvideti je treba novo, moderno klavnico, povezano s tovarno za predelavo mesa. Obnoviti je treba vse razpadle stavbe (stare hišne odsele, ulični kanalizacije, zgraditi čolnarno na Loki, pešpot ob sedanjem železniškem mostu in urediti stadion na Loki.

Med razpravljanjem je tov. Miha Počrvina poudaril pomen svetov in sodelovanja ljudstva v vseh važnejših vprašanjih mestnega gospodarstva, krepitve komunalne komisije za družbeni plan in proračun, komisije za pravne predpise in org. vprašanja, računsko komisije, komisije za preenje in priložbe, za volitve in imenovanja, za stanov, zadeve II. stopnje in za prekrške. Nato so bili izvoljeni člani svetov in predsednik. Za predsednika sveta za gospodarstvo je bil izvoljen tov. Lovrek Perič. Svet za komunalne zadeve tov. Franjo Matko. Sveta za prosveto in kulturo tov. prof. Janko Jare in tov. Jože Moretti za predsednika Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno politiko.

Ljudski odbor mesne občine je pred zaključkom prve seje sklenil, da bo v skladu s listvino za zunanje zadeve FLRJ v Beogradu pismo, v katerem soglasno odobrava prekinitve diplomatskih odnosov naše države z Vatikanom.

Ves svet nas pozna

(Nadaljevanje s 1 strani)

zem pomeni gmotno blaginjo. Ustvariti moramo dovolj sredstev za potrebe ljudi, da bomo lahko dali vsakemu po njegovih potrebah, ne pa kot je žal danes, ko imamo premalo — po zaslugah. To je prvo obdobje. Drugo obdobje je daljna prihodnost. In mi komunisti, govornik komunistov sredi naših socialističnih državljanov, ki so tu navzoči, moramo reči, da nimamo nobene pravice, da bi iz sebe napravili kake nadjude. Mi smo samo ljudje, ki se moramo čim bolj zavedati, da mora biti naše delo posvečeno našemu ljudstvu, naši državi. Nobene pravice nimamo do kakih posebnih nagrad za te napore. Borimo se in delamo ne zato, da bi pridobili zase kake ugodnosti, pač pa, da bi ustvarili vse, kar je mogoče, da bi sam čim bolj pripomogli k sreči naših državljanov za srečo človeštva. Če ne bi tako mislili, če bi delali tako, kot dela birokracija v Sovjetski zvezi, mi ne bi bili komunisti, pač pa bi bili kasta ljudi, ki hočejo privilegije, bili bi ljudje, ki sede na tujih plečih in žive od znojla drugih. To pa nismo in ne smemo biti.

Po 1. januarju novovite obveznice prvega ljudskega posojila!

Pred 14. dnevi je bilo v Beogradu zadnje zrebanje obveznic prvega ljudskega posojila. Dobitke po 100.000 din so dobile obveznice št. 15 iz serij šte. 1009, 2068 in 5289. Nadalje je bilo razdeljenih 12 dobitkov po 50.000 din, 350 dobitkov po 10.000 din, 1876 dobitkov po 5000 din in 13572 dobitkov po 2000.

S 1. januarjem 1953 se bo začelo izplačevanje vseh obveznic, ki doslej še niso bile izrečane, obresti na kupon šte. 4 in dobitki zadnjega zrebanja. Z dosedanjimi 8 zrebanji je bilo (brez zadnjega zrebanja) vrnjenih ljudem od vplačanega I. ljudskega posojila dve milijardi in 620.700.000 dinarjev obveznic, izrečanih je bilo 320.440 dobitkov za 543.000.000 din, na račun kuponov (obresti) pa je bilo doslej izplačanih 1,4 pol milijarde dinarjev. Ker traja rok zastarelosti 3 leta, so doslej zastareli samo dobitki, izrečani na prvem zrebanju leta 1949. S 1. januarjem 1953 pa bodo zastarele vse obveznice, izrečane za amortizacijo na prvem in drugem zrebanju I. 1949, dalje dobitki, izrečani na drugem zrebanju kakor tudi kupon št. 1, tako da se potem ne bodo več izplačevali. Zato pogledite takoj na najbližji pošti ali v podr. Narodne banke, če niste med tistimi, ki so bili izrečani na dosedanjih zrebanjih! Na sedmem in osmem zrebanju izrečane obveznice bodo zastarele šele 1. januarja 1956. leta.

Pohiteti bo treba!

Navzile obutnemu dvigu cen kmečkih pridevkov v letu 1952 poteka vplačevanje davkov v Beli krajini še vedno precej slabo. V kraju je bilo do vstevši 12. decembra poravnanih komaj 77% predpisanih davkov. Nekatere občine so n. pr. obvestile davkoplačevalce o četrti akontaciji šele v novembru in decembru. Nasploh občinski odbori temu važnemu vprašanju posvečajo vse premalo pažnje, ponekod pa so tudi precej neodločni pri izterjavi davkov.

Na prvem mestu v kraju je občina Gradac, kjer so plačali davkoplačevalci že 85% vseh predpisov. Sledita ji občini Vinica in Predgrad ob Kolpi z 80%. V Metliki jim manjka do celotnega vplačila akontaciji še 39 odstotkov, v Črnomlju pa 33 odstotkov. Se slabše kakor kmetije plačujejo davke belokranjski obrtniki, saj so poravnali na primer do 12. dec. komaj dobro polovico letos predpisanih davkov. Leto pa je končano — zato bo treba z izterjavo in vplačili resno pohiteti, če nečemo ogroziti okrajnega proračuna in občinskih dohodkov!

Spremenjena je uredba o otroških dokladah

Te dni je izšla nova uredba o otroških dokladah dclavcev in nameščencev. Ker bodo prizadeti tudi nekateri naši bralci, prinašamo najvažnejše spremembe.

Polni znesek, t. j. 3000 din, za otroka pripada po novem le tistim, ki imajo znatna davek od kmetijstva do 200 din na leto na družinskega člana, oziroma če dohodek (poleg plače), ki se obdavi, ne presega 1000 din na mesec na družinskega člana. Če znaša davek 201 din do 500 din (vedno na leto in družinskega člana) oziroma če je dohodek poleg plače 1001 din do 1500 din (tudi tu vedno na mesec in na družinskega člana), se znesek otroške doklade zniža na 2000 din. Če pa znaša davek 501 din do 400 din, oziroma dohodek poleg plače od 1501 din do 2000 din, znaša otroška doklada 1000 din.

Pravice do otroške doklade nimajo osebe v službenem razmerju, ki imajo posestvo večje od dveh hektarjev ali pa tudi manjše, plačujejo pa na člana družine letno več kakor 400 din davka. Te pravice tudi ne more uveljaviti nihče, ki ima poleg plače dohodke, ki

presega 2000 din na mesec in družinskega člana.

Pri članih kmečkih delovnih združenj se jemlje kot davek šestevke davka na dohodek, ki ga ima zadržnik od pridelkov, ki bi se po stopnji 3% plačal od vseh tistih dohodkov, ki jih prejme od zadruge.

Pri ugotavljanju pravice do otroške doklade se upošteva premoženje ozir. dohodek koristnika otroške doklade njegovega zakonskega tovariša, otrok in vnukov za katere se zahteva otroška doklada.

Pri ugotavljanju pravice do doklade se upošteva davek oziroma obdavčeni dohodek iz leta 1951.

13 ljudi ubitih pri nesreči na progi Sarajevo-Zagreb

Preteklo nedeljo sta na progi Sarajevo-Zagreb med postajama Visoko in Dobrinje po krivdi vlakovnega strojnega osebja ter vlakovne odpravnik na postaji Visoko trčila tovorni vlak in brzovlak. Pri nesreči je bilo ubitih 13 ljudi, teže ranjenih pa je 16.

Tekmovalno poročilo Mestnega odbora OF Novo mesto

V Novem mestu se ni bilo nobenih volitev, za katere bi bilo toliko zanimanja kot za volitve 7. decembra. Ze na predvolilnih sestankih, na katerih so volivci izbrali svoje kandidate, so izrazili željo, da bi radi obravnavali in slišali politične probleme, če jih je obravnaval VI. kongres Zveze komunistov. Zaradi tega je vsak teren s pomočjo Mestnega in Okrajnega komiteja povabil predavatelje, predane komuniste, ki so komentirali govore tov. Tita in ostalih govornikov na VI. kongresu. (Terenški odbori Osvobodilne fronte so si napovedali tekmovanje, kdo bo privabil na predavanje čim več volivcev. Najbolj se je izkazal terenški odbor OF IV. terena. Na predavanje, ki ga je imel prof. Titel, je prišlo približno 300 poslušalcev. V dvorani hotela »Kandija« se je zbrala množica ljudi, ki je z največjim zanimanjem sledila predavatelju. Tudi drugi terenški odbori OF v mestu v agenciji niso zostajali, čeprav se jim ni posrežilo privabiti toliko poslušalcev, vendar je bil obisk na vseh terenih povsod čez 100 ljudi.) Volivci so sklenili, da bodo tekmovali tudi v tem, kateremu terenskemu odboru OF se bo posrežilo dobiti boljšega predavatelja. Vendar je bilo težko ugotoviti mero kvalitete predavanj, ker so bili vsi predavatelji odlični.

Toda volivci niso bili zadovoljni samo s takim tekmovanjem. Na vsakem terenu so na predvolilnih sestankih razpravljali, na kakšen način bi se dali poudarku volivcem. Tereni so napovedali drug drugemu tekmovanje tudi v tem, katera volišča bodo najlepše okrašena in katera volišča bodo uspeša

s pomočjo terenških odborov OF čimprej zaključiti volitve s 100-odstotno udeležbo.

Ze v soboto takoj po drugi uri popoldne so se na voliščih pričele živahne priprave. Članice Fronte, ki so se prostovoljno javile za krasitve, so prinašale evetle, preproge, zastave, da bi čimprej vse okrasile. Tudi volivci so prisli, da bi lahko pri težjih delih pomagali. Članice so prinesle s seboj domače evetle in vse, kar je bilo najlepše ga pri hiši. In vsa ta prizadevanost ni bila zaman. Vsa volišča so bila okusno in skrbno urejena, najlepše pa je bilo volišče v gimnaziju.

Tako se je približeval dan volitev. Ob 5. uri v soboto so bile že vsa volišča brezhibno pripravljena. Ze na sestankih so volivci sklenili, da bodo začeli voliti že ob 6. uri zjutraj, da bodo lahko na vse-zgodaj prišli voliti tisti delovni ljudje, ki so kasneje zaposleni. Ze ob 7. uri so prišle prve vesti iz volišča. Do 8. ure je volilo največ volivcev, in sicer 61,99, t. j. 99,5% volilo 135 (65,6%). Ze pred 6. uro pa je voliška godba naznanila prebivalcem Novega mesta, da so se volitve pričele. Volišča so pošiljala kurirje — mlade pionirje, ki so z radostjo prinašali poročila na štab, kajti vse je tekmovalo odraščati v tem, kdo bo prejel volil. materiala pa v tem, kako bo čimbolj pomagala pri izvedbi volitev. Z volišč je odhajal pionir za pionirjem s poročili. Vse je kazalo, da bo volišče št. 1 prvo izvedlo volitve. Toda čakali so enega volivca, ki je prišel šele popoldne s službenega potovanja in volil na žeznem volišču in tako niso dobili prvega mesta. Na isti način je prvo mesto izbrnilo volišče v Bršljanju pri Osolniku, ki je čakalo na tri železničarje, ki so pohiteli takoj iz službe na volišče, ne da bi šli prej domov popoldne ob 3. uri. Ob 12. uri so lahko zaključile volitve volilne komisije, ki so zaključile svoje delo. To so bile volilne komisije volišč Kandija (XVIII), sodišče (III), Kmalu nato je volilna komisija z volišča št. 1 prinesla volilni material — zaključila je svoje delo.

Po naložbi pa so se volišča zvrstila takole: Volišče s (gimnazija), III, III, IV, VI, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XVI, XVII, XXI, XXII, XXIV, pa Na šestnajstih voliščih je torej od štirindvajsetih volišč volilo 100-odstotno. Na ostalih voliščih pa so volivci volili od 97-99,5%. Večina Novomeščanov je z veseljem pokazala svoj pozitiven odnos do graditve socializma s tem, da so prišli voliti že v zgodnjih jutranjih urah. Tako da so volilne komisije čakale po vse uro samo na dva, tri ali štiri volivce, ki so se zakasnili. Nekaj pa je bilo tudi takih, ki mislijo, da bodo s tem, da niso šli voliti, zavrlj kolo časa, ki pa jim kaže neizbežen propad, kajti dobro mora zmagati. Velika udeležba, 99,5% vsega prebivalstva v Novega mestu, je dokaz, kako čaka po vse uro samo na dva, tri ali štiri volivce, ki so se zakasnili. Nekaj pa je bilo tudi takih, ki mislijo, da bodo s tem, da niso šli voliti, zavrlj kolo časa, ki pa jim kaže neizbežen propad, kajti dobro mora zmagati. Velika udeležba, 99,5% vsega prebivalstva v Novega mestu, je dokaz, kako čaka po vse uro samo na dva, tri ali štiri volivce, ki so se zakasnili. Nekaj pa je bilo tudi takih, ki mislijo, da bodo s tem, da niso šli voliti, zavrlj kolo časa, ki pa jim kaže neizbežen propad, kajti dobro mora zmagati. Velika udeležba, 99,5% vsega prebivalstva v Novega mestu, je dokaz, kako čaka po vse uro samo na dva, tri ali štiri volivce, ki so se zakasnili. Nekaj pa je bilo tudi takih, ki mislijo, da bodo s tem, da niso šli voliti, zavrlj kolo časa, ki pa jim kaže neizbežen propad, kajti dobro mora zmagati. Velika udeležba, 99,5% vsega prebivalstva v Novega mestu, je dokaz, kako čaka po vse uro samo na dva, tri ali štiri volivce, ki so se zakasnili. Nekaj pa je bilo tudi takih, ki mislijo, da bodo s tem, da niso šli voliti, zavrlj kolo časa, ki pa jim kaže neizbežen propad, kajti dobro mora zmagati. Velika udeležba, 99,5% vsega prebivalstva v Novega mestu, je dokaz, kako čaka po vse uro samo na dva, tri ali štiri volivce, ki so se zakasnili. Nekaj pa je bilo tudi takih, ki mislijo, da bodo s tem, da niso šli voliti, zavrlj kolo časa, ki pa jim kaže neizbežen propad, kajti dobro mora zmagati. Velika udeležba, 99,5% vsega prebivalstva v Novega mestu, je dokaz, kako čaka po vse uro samo na dva, tri ali štiri volivce, ki so se zakasnili. Nekaj pa je bilo tudi takih, ki mislijo, da bodo s tem, da niso šli voliti, zavrlj kolo časa, ki pa jim kaže neizbežen propad, kajti dobro mora zmagati. Velika udeležba, 99,5% vsega prebivalstva v Novega mestu, je dokaz, kako čaka po vse uro samo na dva, tri ali štiri volivce, ki so se zakasnili. Nekaj pa je bilo tudi takih, ki mislijo, da bodo s tem, da niso šli voliti, zavrlj kolo časa, ki pa jim kaže neizbežen propad, kajti dobro mora zmagati. Velika udeležba, 99,5% vsega prebivalstva v Novega mestu, je dokaz, kako čaka po vse uro samo na dva, tri ali štiri volivce, ki so se zakasnili. Nekaj pa je bilo tudi takih, ki mislijo, da bodo s tem, da niso šli voliti, zavrlj kolo časa, ki pa jim kaže neizbežen propad, kajti dobro mora zmagati. Velika udeležba, 99,5% vsega prebivalstva v Novega mestu, je dokaz, kako čaka po vse uro samo na dva, tri ali štiri volivce, ki so se zakasnili. Nekaj pa je bilo tudi takih, ki mislijo, da bodo s tem, da niso šli voliti, zavrlj kolo časa, ki pa jim kaže neizbežen propad, kajti dobro mora zmagati. Velika udeležba, 99,5% vsega prebivalstva v Novega mestu, je dokaz, kako čaka po vse uro samo na dva, tri ali štiri volivce, ki so se zakasnili. Nekaj pa je bilo tudi takih, ki mislijo, da bodo s tem, da niso šli voliti, zavrlj kolo časa, ki pa jim kaže neizbežen propad, kajti dobro mora zmagati. Velika udeležba, 99,5% vsega prebivalstva v Novega mestu, je dokaz, kako čaka po vse uro samo na dva, tri ali štiri volivce, ki so se zakasnili. Nekaj pa je bilo tudi takih, ki mislijo, da bodo s tem, da niso šli voliti, zavrlj kolo časa, ki pa jim kaže neizbežen propad, kajti dobro mora zmagati. Velika udeležba, 99,5% vsega prebivalstva v Novega mestu, je dokaz, kako čaka po vse uro samo na dva, tri ali štiri volivce, ki so se zakasnili. Nekaj pa je bilo tudi takih, ki mislijo, da bodo s tem, da niso šli voliti, zavrlj kolo časa, ki pa jim kaže neizbežen propad, kajti dobro mora zmagati. Velika udeležba, 99,5% vsega prebivalstva v Novega mestu, je dokaz, kako čaka po vse uro samo na dva, tri ali štiri volivce, ki so se zakasnili. Nekaj pa je bilo tudi takih, ki mislijo, da bodo s tem, da niso šli voliti, zavrlj kolo časa, ki pa jim kaže neizbežen propad, kajti dobro mora zmagati. Velika udeležba, 99,5% vsega prebivalstva v Novega mestu, je dokaz, kako čaka po vse uro samo na dva, tri ali štiri volivce, ki so se zakasnili. Nekaj pa je bilo tudi takih, ki mislijo, da bodo s tem, da niso šli voliti, zavrlj kolo časa, ki pa jim kaže neizbežen propad, kajti dobro mora zmagati. Velika udeležba, 99,5% vsega prebivalstva v Novega mestu, je dokaz, kako čaka po vse uro samo na dva, tri ali štiri volivce, ki so se zakasnili. Nekaj pa je bilo tudi takih, ki mislijo, da bodo s tem, da niso šli voliti, zavrlj kolo časa, ki pa jim kaže neizbežen propad, kajti dobro mora zmagati. Velika udeležba, 99,5% vsega prebivalstva v Novega mestu, je dokaz, kako čaka po vse uro samo na dva, tri ali štiri volivce, ki so se zakasnili. Nekaj pa je bilo tudi takih, ki mislijo, da bodo s tem, da niso šli voliti, zavrlj kolo časa, ki pa jim kaže neizbežen propad, kajti dobro mora zmagati. Velika udeležba, 99,5% vsega prebivalstva v Novega mestu, je dokaz, kako čaka po vse uro samo na dva, tri ali štiri volivce, ki so se zakasnili. Nekaj pa je bilo tudi takih, ki mislijo, da bodo s tem, da niso šli voliti, zavrlj kolo časa, ki pa jim kaže neizbežen propad, kajti dobro mora zmagati. Velika udeležba, 99,5% vsega prebivalstva v Novega mestu, je dokaz, kako čaka po vse uro samo na dva, tri ali štiri volivce, ki so se zakasnili. Nekaj pa je bilo tudi takih, ki mislijo, da bodo s tem, da niso šli voliti, zavrlj kolo časa, ki pa jim kaže neizbežen propad, kajti dobro mora zmagati. Velika udeležba, 99,5% vsega prebivalstva v Novega mestu, je dokaz, kako čaka po vse uro samo na dva, tri ali štiri volivce, ki so se zakasnili. Nekaj pa je bilo tudi takih, ki mislijo, da bodo s tem, da niso šli voliti, zavrlj kolo časa, ki pa jim kaže neizbežen propad, kajti dobro mora zmagati. Velika udeležba, 99,5% vsega prebivalstva v Novega mestu, je dokaz, kako čaka po vse uro samo na dva, tri ali štiri volivce, ki so se zakasnili. Nekaj pa je bilo tudi takih, ki mislijo, da bodo s tem, da n

Mestni odbor OF Metlika: »Pridobili bodo 200 novih naročnikov!«

Med prvimi odbori OF, ki so napovedali tekovanje v pridobivanju novih naročnikov v mesecu lokalnega tiska, je Mestni odbor OF v Metliki:

»Pozdravljamo pobudo uredništva Dolenjskega lista za mesec lokalnega tiska in napovedujemo vsem občinskim odborom OF v Beli krajini enomesečno tekovanje v pridobivanju novih naročnikov za Dolenjski list.

Zavedamo se, da je sedanje število naročnikov na območju metliške pošte, to je 122 naročnikov, odločno premalo za našo občino. Napeli bomo vse sile, da pridobimo vsaj 200 novih naročnikov, po možnosti pa tudi več! Vabimo vse občinske odbore OF v Beli krajini, da napovejo nam, pravtako pa ostalim sosednjim občinam prav tako tekovanja.

Pomerimo naše spretnosti in zavednost aktivistov Fronte tudi na tem področju in poskrbimo z vsemi močmi, da bo prišel Dolenjski list v vsako zavedno hišo v Beli krajini!

Mestni odbor OF v Metliki

Šentjerneje je napovedal tekovanje vsem občinam v novomeškem okraju!

O mesecu lokalnega tiska je pretekli torek razpravljali tudi občinski odbor OF v Šentjerneju in skupno s tovariši iz občinskega komiteja ZKS sklenil napovedati enomesečno tekovanje od 1. do 31. januarja 1953 za pridobitev vsaj 200 novih naročnikov Dolenjskega lista.

Šentjernejčani napovedujejo tekovanje vsem občinskim odborom OF v novomeškem okraju!

Pozdravljamo prizadevnost aktivistov in odbora OF v Šentjerneju ter ga postavljamo za vzgled vsem občinskim odborom OF v okraju, želimo pa, da bi nam take obveze in tekovalne napovedi čimprej poslali tudi ostali obč. odbori OF!

V vsako hišo Dolenjski list! V Šentjernejski občini je doslej 167 naročnikov našega tednika — zadnjega januarja pa jih bo — kakor obljubila občinski odbor OF — prav gotovo čez 367! Mislimo, da je sprejeta obveza primerna, prepričani pa smo, da jo bodo aktivisti šentjernejskega sektorja z lahkoto presegli! Vsekakor pa se jim zahvaljujemo za pokazano vneto in upamo, da bodo našli v okraju mnogo zvestih posnemalcev!

»Prisežem, da bom zvesto služil ljudstvu...«

18. decembra dopoldne sta se zbrala v Novem mestu k svojemu prvemu zasledanju novoizvoljena zbor proizvajalcev in okrajni zbor, ki sta na ločenih sejah, katere sta vodila najstarejša odbornika Franc Hrovat iz Zagradca in Blaž Sutar iz Škocjana, izvolila razne komisije, odborniki pa so v obeh zborih prisegli, da bodo zvesto služili ljudstvu in častno izpolnjevali vse dolžnosti ljudskega odbornika.

Po obeh sejah je bila prva seja novega okrajnega ljudskega odbora, katere so se udeležili tudi predstavniki političnih organizacij in zastopniki delovnih kolektivov. Za predsednika OLO je bil soglasno izvoljen tov. Viktor Zupančič, dosedanji predsednik OLO, za podpredsednika pa tov. Maks Vale iz Šentjerneja. Predsednik novega OLO je nato v daljšem poročilu podal pregled zadnjih volitev, ki so pokazale pravo ljudsko voljo. Izmed 50 odbornikov okrajnega zbora je 13 malih kmetov, 10 srednjih in 2 večja kmeta, 1 delavec, 18 uslužbencev, 2 obrtnika, 3 zadrugarji in 1 upokojenec. V zboru proizvajalcev pa je 7 delavcev, 6 malih in 4 srednji kmetje, 1 zadržnik, 6 uslužbencev in 3 obrtniki. Od vseh 78 članov OLO je 45 članov Zveze komunistov Jugoslavije, 50 pa jih je aktivno sodelovalo v NOB. Zal pa je v sestavi OLO komaj 6 žena, kar kaže na grobo zastopanje naših zavednih žena. Čeprav je 5599 volivk v okraju več kakor volivcev, kaže to tudi na resne slabosti v delu ženske organizacije, ki so se premalo poudarjale pomen izvolitev ženskih kandidatov.

V občinski ljudske odbore je bilo v novomeškem okraju izvoljenih izmed 1013 kandidatov 365 odbornikov. Izmed 211 starih odbornikov, ki so kandidirali, jih je bilo izvoljenih le 98, tako da je v občinskih ljudskih odborih tri četrtine novih članov. Izmed izvoljenih je 38 delavcev, 82 malih, 143 srednjih in 6 velikih kmetov, 7 zadrugarjev, 42 uslužbencev, 6 upokojenec, 5 gospodinj in 32 obrtnikov. Skupno je v obč. ljudskih odborih v okraju 12 žena.

Predsednik je seznanil nato novi OLO z delom dosedanjega OLO in njegovih svetov, nato pa je govoril o nalogah OLO na skupnih sejah obeh zborov. Precej je bilo nato razpravljanja o okrajnem družbenem planu za leto 1953; predsednik OLO ga je dopolnil s preglednimi številkami, odborniki pa so se oglašali k besedi zaradi napredka kmetijstva v okraju, elektrifikacije preostalih 40% vasi, gradenj šol in ostalih objektov itd. Poudarili so tudi, da je treba odpraviti ostanke birokratičnih odnosov do ljudi, ki se v okrajnem aparatu še pojavljajo.

Odborniki so nato izvolili svete za gospodarstvo, komunalne zadeve, ljudsko zdravstvo in socialno politiko, za prosveto in kulturo in za notranje zadeve.

Januar - mesec Dolenjskega lista

Ko zaključujemo tretji letnik »Dolenjskega lista«, se oziramo v bežnih potezah na njegovo doslej prehojeno pot. 17. februarja 1950 je izšla prva številka »Dolenjskega lista« v nakladi 3500 izvodov za področje okrajev Črnomelj, Novo mesto in Trebnje. 1. januarja 1951 je imel tednik še prav tako naklado, do 1. januarja 1952 pa jo je dvignil na 4400 izvodov tedensko. V letošnjem letu je naklada precej narasla. 1. aprila je tednik dosegel 5000 izvodov, 1. avgusta 5250, septembrska številka, posvečena 10. obletnici ustanovitve prvih slovenskih brigad, pa je bila tiskana celo v 20.000 izvodih. Naklada ob 1. decembru 1952 je znašala 5330 izvodov.

Kakšno je stanje z rednimi naročniki? Tu vodi s precejšnjo razliko novomeški okraj, ki je imel letos 1. decembra 2392 naročnikov (1083 izvodov »Dolenjskega lista« pa je prodal v kolportaži v trafikah, kmetijskih zadrugah itd.) Na drugem mestu je Bela krajina, ki je imela 1. decembra 679 naročnikov, žal pa komaj 80 izvodov lista v kolportaži prodaji. Precej zaostaja okraj Kočevje, ki je imel komaj 235 naročnikov in 160 izvodov v kolportaži.

Naročnikov po raznih krajih Slovenije in Jugoslavije ima »Dolenjski list« 546 in 25 izvodov v kolportaži, kar znaša 571 izvodov izven Dolenjske.

»Dolenjski list« postaja čedalje trdnješa vez izseljencev s staro domovino. V začetku januarja 1952 smo pošiljali v tujino komaj 45 izvodov našega lista, zdaj pa pošiljamo v 18 držav že 133 izvodov našega tednika. Največ naročnikov med izseljenci imamo v Severni Ameriki v starih slovenskih izseljenjskih kolonijah. List je našel pot tudi do naših izseljencev-Dolenjcev v Belgiji, Holandiji, Argentini in Venezueli; v treh izvodih ga pošiljamo celo v daljno Avstralijo. Naročnike imamo na Korškem v Avstriji, v Trstu, Švici, Franciji, Angliji, Zap. Nemčiji, Palestini, Italiji itd. Pred tednom dni sta se jim priključila prva dva naročnika iz — Indije in Alžira v Afriki. Menda res samo še med Eskimi in na južnem tečaju ne bi našli Dolenjca, povsod drugod po svetu pa ga lahko dobite. O tem govore naslovi v kartoteki naše uprave...

Leto 1952 je potekalo za »Dolenjski list« — in menda za vse naše časopise — v znamenju hudih finančnih kriz, ki so včasih grozile že kar resno z ustavitvijo lista. S pomočjo podpore ljudske oblasti, zlasti pa s pomočjo naših delovnih kolektivov, pa smo vse težave prebrhali. Kako od pomoči temu vprašanju v letu 1953? Rešiti nas mora višja naklada lista. Prav nič ne moremo biti namreč zadovoljni z dosedanjim številom naročnikov. V okrajih Črnomelj in Kočevje živi po podat-

kih ljudskega štetja (iz l. 1948) 122.405 ljudi, med katerimi pa je naše časopisje še kaj slabo razširjeno. Saj pride n. pr. na vsakega 24. prebivalca po en izvod »Dolenjskega lista«! Sedanja naklada — 5339 izvodov tedensko — bi morali dvigniti na 8 do 9000 izvodov tedensko. To se da doseči, naloga je izvedljiva.

V zadnjem času število naročnikov hitro narašča. Tako smo n. pr. dobili v oktobru 80 novih naročnikov, v novembru 141., od 1. do 25. decembra pa kar 481 novih naročnikov! To dokazuje, da zanimanje za list narašča. Res je, da so vsi naročniki Dolenjskega lista brezplačno nezgodno zavarovani pri DOZ s kolektivno polico; vemo tudi, da je

delata in ne želita morda v svojem interesu, ampak prav v interesu slehernega našega naročnika. Čim večja bo listova naklada — toliko boljši bo lahko, toliko več strani gradiva bo lahko prinesel bralecem. Povejmo novim naročnikom, da so zavarovani proti posledicam nezgod. Čeprav nas tiskanje Dolenjskega lista ogromno stane, naročnine ne mislimo zvišati, temveč nasprotno: na pobudo Okrajne zadrugne zveze v Novem mestu bomo izdajali vsakih 14 dni oz. čimprej pa tudi redno tedensko kmečko-zadrugno prilogo s številnimi nasveti za naše gospodarje in gospodinj. Uredništvo bo vložilo vse svoje moči v nadalnje izboljšanje in še večjo zanimivost lista.

V resnici smo proti kampanječnim razvir in oblik. Na mesec, posvečen razširjeni Dolenjskega lista, pa naj občinski odbori OF ne gledajo tako kot

delata in ne želita morda v svojem interesu, ampak prav v interesu slehernega našega naročnika. Čim večja bo listova naklada — toliko boljši bo lahko, toliko več strani gradiva bo lahko prinesel bralecem. Povejmo novim naročnikom, da so zavarovani proti posledicam nezgod. Čeprav nas tiskanje Dolenjskega lista ogromno stane, naročnine ne mislimo zvišati, temveč nasprotno: na pobudo Okrajne zadrugne zveze v Novem mestu bomo izdajali vsakih 14 dni oz. čimprej pa tudi redno tedensko kmečko-zadrugno prilogo s številnimi nasveti za naše gospodarje in gospodinj. Uredništvo bo vložilo vse svoje moči v nadalnje izboljšanje in še večjo zanimivost lista.

delata in ne želita morda v svojem interesu, ampak prav v interesu slehernega našega naročnika. Čim večja bo listova naklada — toliko boljši bo lahko, toliko več strani gradiva bo lahko prinesel bralecem. Povejmo novim naročnikom, da so zavarovani proti posledicam nezgod. Čeprav nas tiskanje Dolenjskega lista ogromno stane, naročnine ne mislimo zvišati, temveč nasprotno: na pobudo Okrajne zadrugne zveze v Novem mestu bomo izdajali vsakih 14 dni oz. čimprej pa tudi redno tedensko kmečko-zadrugno prilogo s številnimi nasveti za naše gospodarje in gospodinj. Uredništvo bo vložilo vse svoje moči v nadalnje izboljšanje in še večjo zanimivost lista.

delata in ne želita morda v svojem interesu, ampak prav v interesu slehernega našega naročnika. Čim večja bo listova naklada — toliko boljši bo lahko, toliko več strani gradiva bo lahko prinesel bralecem. Povejmo novim naročnikom, da so zavarovani proti posledicam nezgod. Čeprav nas tiskanje Dolenjskega lista ogromno stane, naročnine ne mislimo zvišati, temveč nasprotno: na pobudo Okrajne zadrugne zveze v Novem mestu bomo izdajali vsakih 14 dni oz. čimprej pa tudi redno tedensko kmečko-zadrugno prilogo s številnimi nasveti za naše gospodarje in gospodinj. Uredništvo bo vložilo vse svoje moči v nadalnje izboljšanje in še večjo zanimivost lista.

delata in ne želita morda v svojem interesu, ampak prav v interesu slehernega našega naročnika. Čim večja bo listova naklada — toliko boljši bo lahko, toliko več strani gradiva bo lahko prinesel bralecem. Povejmo novim naročnikom, da so zavarovani proti posledicam nezgod. Čeprav nas tiskanje Dolenjskega lista ogromno stane, naročnine ne mislimo zvišati, temveč nasprotno: na pobudo Okrajne zadrugne zveze v Novem mestu bomo izdajali vsakih 14 dni oz. čimprej pa tudi redno tedensko kmečko-zadrugno prilogo s številnimi nasveti za naše gospodarje in gospodinj. Uredništvo bo vložilo vse svoje moči v nadalnje izboljšanje in še večjo zanimivost lista.

mesec lokalnega tiska

Trajal bo od 1. do 31. januarja 1953. Vsem občinskim odborom OF smo razposlali letake in ostalo propagandno gradivo (naročilnice za nove naročnike, male letake za trgovine, občine, železniške postaje itd., spiske vseh dosedanjih naročnikov — hkrati v nekaterih trdozrnatih dolžniki, ki »pijejo kri« listovi upravi in nam delajo sive lase! — za vsako vas posebej itd.) ter jih naprosili, naj posvetijo poleg ostalega važnega političnega dela v januarju posebno pažno razširitvi Dolenjskega lista.

Stopimo do vseh članov OF in jim pokažimo naš list! Povejmo jim, kaj pomeni lastno frontno glasilo, ki je naša glavna pomoč v vsem našem gospodarsko-političnem in kulturnem pogledu! Dolžnost vsakega člana OF je, da pomaga pri razširjevanju svojega časopisa. Uredništvo in uprava tega ne

delata in ne želita morda v svojem interesu, ampak prav v interesu slehernega našega naročnika. Čim večja bo listova naklada — toliko boljši bo lahko, toliko več strani gradiva bo lahko prinesel bralecem. Povejmo novim naročnikom, da so zavarovani proti posledicam nezgod. Čeprav nas tiskanje Dolenjskega lista ogromno stane, naročnine ne mislimo zvišati, temveč nasprotno: na pobudo Okrajne zadrugne zveze v Novem mestu bomo izdajali vsakih 14 dni oz. čimprej pa tudi redno tedensko kmečko-zadrugno prilogo s številnimi nasveti za naše gospodarje in gospodinj. Uredništvo bo vložilo vse svoje moči v nadalnje izboljšanje in še večjo zanimivost lista.

»Tu imate 19 novih naročnikov in 5000 din naročnine — sam pa napovedujem tekovanje vsem aktivistom našega okraja«

Ko smo še ugibali, kako bi bolj proklično začeli s pripravami za mesec lokalnega tiska, nas je v ponedeljek 22. decembra nad vse prijetno presenetil naš stari znanec in naročnik Dolenjskega lista — tovariš Jože Jera, upokojeni rudar z Velikega Gabra. Kakor vedno, je ves nasmejan stopil v našo pisarno, odložil kučmo in privlekel na dan svojo obsežno mapo, potem pa začel naštevati:

»Tovariši — naš list bo treba razširiti! Na Velikem Gabru ga ljudje čedalje raje bero — le jezni so na vas, ker tako malo prostora Popotnemu Janezu odmerjate! Le poboljšajte se — če ne vas bo »Maslini Janez« obiskal, tudi takega imamo namreč pri nas na Gabru...»

Takole sem rekel — list mora med ljudi. Zdaj so hodili vsi znanec k meni: — Jože, posodi mi no, — onga, Dolenjske novice ali list, kakor se že pravi zdaj...

Pa je šel moj izvod po vsej vasi, največkrat ga pa še nazaj nisem dobil. Svetoval sem jim, naj si ga sami kupijo, ga bodo prej dobili, brezplačno

bodo zavarovani proti posledicam nezgod in še kakšen dober par čevljev ali blago za obleko lahko dobijo v januarskem žrebanju. In je kar šlo — tule sem vam prinesel 19 novih naročnikov: 7 mi jih je plačalo celoletno naročnino naprej, 10 polletno, dva pa za četrt leta, ostalo bosta za kmalu po pošti poslala! Pa takoj jim začnite list pošiljati — vsi ga komaj čakajo...»

Kar verjeti nisimo mogli, ko je tovariš Jera nato naštel na mizo 19 lepo izpisanih naročilnic in položil zraven njih pet tisočakov naročnine za vse nove naročnike...

Iskreno smo se zahvalili staremu, zavednemu proletarcu tovarišu Jeraju in mu krepko stisnili delovno, žuljavno roko! Pred tedni smo se z njim mimogrede pogovarjali o naših načrtih — on pa ti prinese že kar 19 novih naročnikov, zraven pa je povedal še tole:

»Kar zapišite, tovariši, da napovedujem vsem aktivistom novomeškega okraja enomesečno tekovanje za zbiranje novih naročnikov! Danes sem vam jih prinesel 19, čez kakšen teden ali pa dva pa spet — nasvidenje! Če bo vsak dobil vsaj toliko naročnikov,

n. pr. na kakšno akcijo prodajanja starih vreč oz. kaj podobnega. Iz izkušnje vem, da se kmečki ljudje najraje naročajo na časopise in knjige pozimi, ko je v hiši največ časa za branje in izobraževanje.

Zato se uredništvo Dolenjskega lista obrača na vse

občinske odbore OF

naj vzamejo celotno akcijo krepko v svoje roke. Tisk je prevažno vprašanje naše celokupne borbe za socializem, da bi ga na Dolenjskem še nadalje zamenjali. Pravzaprav je dolžnost občinskih in vaških odborov OF, da širijo svoj časopis, ki jim bo pri vsem njihovem delu največ pomagal. Če doslej niso povsod pravilno razumeli vloge tiska in svoje dolžnosti, upamo, da bo odslej drugače. Upamo tudi, da agitacija za tisk poslej ne bo več samo naloga uredništva in časopisnih uprav, ampak vseh tistih, katerim mora tisk dnevno govoriti o tem kaj je novega v domačih in tujih gospodarskih, političnih in kulturnih razmerah.

Brez časopisa danes napreden človek ne more živeti. Povabimo zato v vrste naročnikov Dolenjskega lista slehernega zavednega člana OF v Beli krajini, na Kočevskem in v novomeškem okraju!

OBČINSKI ODBORI OF: tekmuje med seboj v obvezah, katera občina bo pridobila več novih naročnikov za Dolenjski list!

FRONTOVCI: uresničimo v januarju 1953 naše geslo:

V vsako hišo Dolenjski list!

Uredništvo.

bomo pa kar laže izhajali z listom in krepko dvignili naklado!»

Tovariš Jeraj je napovedal tekovanje. Se isto uro nam je tovariš Jože Zupančič iz Podhoste, nosilec spomenice iz leta 1941, prinesel 6 novih naročnikov — sam od sebe. Bral je letak, pa se je kot star aktivist takoj spomnil, da lahko pridobi za dobro, pošteno stvar našega človeka mimogrede. Samo spomnil je nekaj znanec in prijatelj, če morda že poznajo ali imajo Dolenjski list — pa ga je šest izmed njih priložilo, naj jim list naroči!

Mislimo, da bo s tako pomočjo šlo! Hvaležni smo slehernemu za vsakega novega naročnika! Na nas vseh je, da bomo list razširili v zadnjo dolenjsko hišo!

Hvaležni smo tudi takim kot je n. pr. tovariš Emil Zarkovič, poštni uslužbenec iz Loke pri Črnomlju. Pisal nam je dopisnico; takole pravi v kratkih vrsticah:

»...Kot vaš naročnik vam sporočam, da so mi poznani kraji in vasi, kjer sploh še ni nobenih časopisov. Zato vam pošiljam nekaj naslovov, na katere pošljite vaš tednik na ogled — morda se bo kdo izmed tovarišev naročil na časopis:

- 1. Jankovič Janko, Loka 33, pošta Črnomelj, 2. Žunič Jože, Desinc št. 6, 3. Agrič Franc, Desinc št. 18, 4. Jerman Franc, Loka št. 34, 5. Špehar Fr., Desinc št. 7 in 6. Klobučar Janez, Butoraj št. 9, vsi pošta Črnomelj.

Vsem navedenim smo poslali list na ogled — marsikdo se je že naročil na Dolenjski list, ko ga je prvič prebral oz. imel v rokah. Če poznate sosede ali znance, ki našega tednika še nimajo, če imate sorodnike — Dolenjce kjerkoli v Sloveniji ali Jugoslaviji, pri volakih ali v službah ali svoje — izseljence po svetu — prosimo vas, pošljite nam njihove naslove, da jim bomo brezplačno poslali na ogled nekaj števk Dolenjskega lista! Hvaležni vam bodo za tovariško uslugo! S tem pa boste tudi aktivno sodelovali v mesecu lokalnega tiska!

JANEZ ŽUNIČ
nredsednik OLO Črnomelj

Na prvi redni seji novoizvoljenega okrajnega ljudskega odbora Črnomelj je bil 24. decembra 1952 izvoljen za predsednika OLO tovariš Janez Žunič, za predsednika Gospodarskega sveta in podpredsednika OLO pa tovariš Niko Belopavlič. Predsedujoči odbornik okrajnega zbora proizvajalcev je tov. Milan Šimec.

JANEZ PIRNAT
predsednik OLO Kočevje

Pretekli teden je bila prva seja novega okrajnega ljudskega odbora Kočevje, v katerem je 42 članov OLO in 26 članov Zbora proizvajalcev. Ločeni seji obeh zborov sta začela najstarejša odbornika Lojze Lušin, prosvetni delavec iz Sodražice, in oglar Florjan Lindič iz Mozlja. Seji zbora proizvajalcev je prisostvoval tudi zvezni poslanec tovariš Metod Mikuž, ki je seznanil navzoče s pomenom, dolžnostmi in pravicami zbora proizvajalcev. Na skupni seji obeh zborov je bil nato soglasno izvoljen za novega predsednika OLO dosedanji predsednik tovariš Janez Pirnat, za podpredsednika pa tovariš Jože Starc. Odborniki so se v razpravljanju živahno oglašali k besedi in govorili o vzdrževanju zdravstvenih ustanov, o vzdrževanju cest III. in IV. kategorije, ki jih je okraj prevzel v svojo oskrbo, itd.

TUDI V LETU 1953 BOMO NADALJEVALI Z OBSEŽNIMI NAČRTI ZA NADALJNJO IZGRADNJO KOMUNALNEGA GOSPODARSTVA IN IZBOLJŠAVO ŽIVLJENJSKIH POGOJEV DELOVNEGA LJUDSTVA PARTIZANSKEGA NOVEGA MESTA!

Vsem, ki so nas pri doseženih uspehih in delu v letu 1952 podpirali, se zahvaljujemo in pričakujemo v letu 1953 še večje povezanosti vseh delovnih ljudi našega mesta!

LJUDSKI ODBOR MESTNE OBČINE, MESTNI KOMITE ZKJ in MESTNI ODBOR OF NOVO MESTO

Vedno trdnější temelji združništva v topliški dolini

Navzlic začetnim težavam in napakam dobiva združništvo v topliški dolini iz dneva v dan trdnější oblike in boljše temelje. Poleg kmečke delovne zadruge v Podhosti se je letos zlasti močno okrepila kmečka delovna zadruga »Baza 20« v Poljanah, pa tudi splošna kmetijska zadruga v Dolenjskih Toplicah se vedno bolj uveljavlja v gospodarstvu topliške doline.

Ze letos spomladi smo pisali o združivji kmečke delovne zadruge v Poljanah z združno ekonomijo v Dolenjskih Toplicah, o uvedbi gospodarskega računa in velikih delovnih načrtih združnikov. Izkušnje so pokazale, da je bila združitev za okrepitev zadruge koristna, da je gospodarski račun odkril v zadrugi velike skrite rezerve in nakazal smer bodočega razvoja. Uresničeni načrtni načrti pa kažejo, da se da pod vodstvom in ob zavestni delovni vneti združnikov zelo veliko napraviti.

Združniki v Poljanah so takoj po združitvi krepko zavihali rokave in prijeli za delo kot se spodobi. In glej čudo, tam, kjer je vse od začetka zadruga primanjkovalo delovne sile, je bilo na mah dovolj! Vsa polja in tudi vinogradi so bili pravočasno in dobro

Tretja osnovna gospodarska panoga zadruge je sadjarstvo. Nad 8000 sadnih dreves raste na združnem svetu, od tega okrog 400 orehrov. Seveda je to sadno drevje še vedno zanemarjeno in nasajeno nenačrtno, zato bo treba to popravljati. Ze prihodnjo spomlad bodo okrog hleva in gospodarskih poslopij nasadili in uredili vsaj dva hektara sadovnjaka ter hkrati začeli z urejanjem sadnih plantaž na Spodnjem Riglu v opuščeni vinogradih, pa tudi v drugih krajih.

Združniki so letos kupili nov traktor z vsemi priključki, vendar jim že skoraj ne zadostuje in že razmišljajo o nakupu vsaj še enega. S svojim strojnimi parkom delajo usluge tudi privatnikom, kadar doma opravijo delo. Imajo 33 glav goveje živine, največ mlade plemenske in 9 konj. Ovce so morali opustiti, ker so jim volkovi poklali v maju letos obnem kar 18 ovac, od teh večino takih, ki bi v kratkem imele mladiče. Le oven z nekaterimi mladimi ovci mi je ušel krvočelnim ptepuhom.

Poleg doseženih vidnih uspehov dviga delovno zavest združnikov redno izplačevanje zasluzka do višine 60 %. V gospodarskem načrtu predvideni dnevni zasluzek 300 din bo v celoti dosežen in verjetno še presežen. Odprto pa je še vprašanje socialnega zavarovanja združnikov, ki bi bilo ga treba čimprej uvesti. Za sedaj si pomagajo tako, da zadruga plača obolelim članom zdravnika, zdravila in vse stroške zdravljenja.

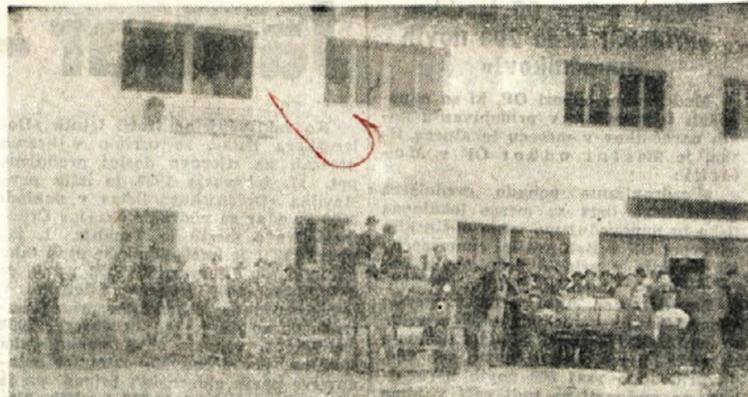
Poljanski združniki so si letos pod dobrim vodstvom predsednika tovariša Jožeta Pelkota ustvarili trdne in solidne temelje za nadaljnjo rast in krepitev združnega gospodarstva.

POVEČANJE OBDELAVNIH POVRŠIN — VELIKOPOTEZEN NAČRT SPLOŠNE KMETIJSKE ZADRUGE V TOPLICAH

Splošna kmetijska zadruga v Dol. Toplicah je letos napravila močan korak naprej v vsem svojem gospodarskem udejstvovanju. Okrog 3 in pol milijona dinarjev čistega dobička v letošnjem letu kaže na aktivnost in dobro poslovanje zadruge, čeprav izhaja ta dobiček v glavnem iz trgovanja. Do biček bo osnova in pomoč ostalim pospeševalnim odsekom, da se bodo krepkeje razvijali. Za živinorejski odsek so že določili 150.000 din, za dograditev združnega doma pa pol milijona dinarjev. 6 % čistega dobička bodo razdelili med združnike v obliki blaga, predvsem umetnega gnojila. Za Novoletno jelko so določili 50.000 din, od tega 15.000 za vse trške otroke, 35.000 din pa za obdaritev otrok združnikov. Ze s prvim januarjem bodo uvedli za združnike posebne knjižice, kamor bodo vse leto vpisovali vse, kar bo posameznik kupil in prodal preko zadruge. Tako ustvarjen promet vsakega posameznega člana bo merilo za razdeljevanje čistega dobička prihodnjega leta, kar je najbolj pošteno. Kdor bo imel več prometa, ta bo tudi deležen več čistega dobička.

Velikopotezen je načrt kmetijske zadruge, da preorje okrog 60 hektarov stelnikov pri Meniški vasi, kjer je bila letos proslava prvih brigad. Lastniki

parcel so radevolje pristali na preora-nje, ker jim sedaj ta zemlja ničesar ali pa zelo malo donša. Posamezne parcele bodo še vnaprej ostale last posameznih doseadanjih lastnikov, le vsi se bodo podredili zakonu kolobarjenja zaradi smotrnejše obdelave in večjega donosa. Preračunali so, da če odprodajo vsako leto samo slamo, ki bo zrastle na tej površini, lahko v 20 letih izplačajo stroške oranja! Vse to je izvedljivo v okviru zadruge, ki bo tudi poskrbelo za oranje. Primeren plug in traktor za ilna okrajna Zadruga zveza, zato mislijo z oranjem čimprej začeti.

Združniki v Dragatušu s svojimi novo nabavljenimi stroji

Obsežni načrti belokranjskih združnikov

V zadnjih letih se pozna lep napredek tudi v združnem življenju Bele krajine. Kmetijske zadruge so nakupile precej strojev, med njimi n. pr. 5 traktorjev z vsemi priključki, 5 mlatilnic, 1 snopoveznik, motorno kosilnico, konjsko kosilnico, dva trosilca za gnoj, 9 motornih škroplilnic, 35 prevoznih ročnih škroplilnic, več manjših strojev, orodja itd. K temu moramo pristihi še motorje za slamorenice, silose, razne manjše motorje, rigolno garnituro za obnovo vinogradov in krčenje ter oranje znanih belokranjskih stelnikov itd. Vse to seveda ni dovolj in bo treba še marsikaj dokupiti. Začetek pa je tu — belokranjski kmet je spoznal, da mu bo stroj olajšal delo, pocenil pridelovanje in mu bogato poplačal njegov trud.

Ljudska oblast je pomagala pri gradnji 3 hlevov, vodnjakov, adaptaciji gospodarskih poslopij itd. Dva združna doma sta odprta, tretji pa še v gradnji. Kmetijske zadruge so v zadnjih letih uredile 3 hektarje plantažnih nasadov. Za vse to so porabile nad 35 milijonov dinarjev kreditov, 10 milijonov dinarjev pa se je porabilo za nakup gradiva in opreme za veliko sodobno vinarsko

— Kaj pripravljamo za leto 1953? Naši združniki imajo lepe načrte in mnogo dobre volje za dvig našega gospodarstva! Uredili bodo 11 hektarov plantažnih nasadov, predvsem lupinastega in koščicastega drevja, en hektar matičnjaka in pol hektara trsnice. Drevnice bodo pridobile 1 hektar za nov nasad, lotili pa se bodo tudi stelnikov: 30 ha je predvidenih za obdelavo v letu 1953, prav tako površina pa bo tudi popeskana. Okrog 10 hektarov pašnikov in travnikov bomo meliorirali.

Izmed gradenj je treba v prvi vrsti omeniti vinarsko klet v Metliki — 80 vagonov vina bomo lahko shranili v njo in ga gojili. V načrtu je še gradnja dveh silosov, večje remize za stroje, steklenjaka za siljenje trt z zmogljivostjo 100.000 trt in nabava ciankomore. Za dvig živinoreje bomo nabavili 10 plemenskih bikov, 15 merjascev, 20 ovnov in 15 krav molznic. Urejena bo plemenska postaja za umetno osemenjevanje, pri kmetijskih združgah pa bomo postavili tri mlekarne.

Kako bo z nadaljnjo mehanizacijo? Nakupili bomo 3 Unimogoe, tri traktorje Steyr, 5 mlatilnic, snopoveznik, pet motorjev, eno namakalno napravo, večjo vinogradniško škroplilno napravo ter vse kletarske stroje za opremo vinske kleti.

Kdor pozna podjetnost belokranjskega kmeta, temu se obrazloženi načrt ne bo zdel neizvedljiv. Ze zdaj združuje 20 kmetijskih združg — poleg starih kmečkih delovnih združg — v svojih vrstah nad 4000 belokranjskih združnikov. Zadruge imajo 43 odsekov,

Združnice na gospodinskem tečaju v Predgradu

klet, ki bo zgrajena v Metliki prihodnje leto.

Smo pred novim letom, ki belokranjskih združnikov ne bo našlo nepripravljenih. Obsežen načrt dela so nam pokazali na Okrajni združni zvezi, kjer pravijo takole:

od katerih so najboljši tisti v metliški kmečki zadrugi: sadjarjski, vinogradniški in živinorejski. Ti so prevzeli nase odgovorno nalogo, da bodo organizirali drevnico, trsnico in matičnjak, živinorejski odsek pa bo uredil plemenski postajo za umetno osemenjevanje,

Nad 55 milijonov dinarjev kreditov je dobil novomeški okraj za razvoj združništva v enem letu

Največje zanimanje kažejo v zadnjih mesecih združniki novomeškega okrajja za nakupovanje raznih strojev. Tako je bilo n. pr. v letu 1952 odobrenih za mehanizacijo kmetijstva 6 milijonov dinarjev, strojev pa so kmetijske zadruge nakupile za 11 in pol milijona dinarjev! 9 novih traktorjev — med njimi traktor-goseničar za rigolanje, dva velika pluga za rigolanje, eden za oranje do 120 cm in drugi do 60 cm glo-

se je do srede decembra nekaj nad 15 in pol milijona dinarjev. Za priprave gradnje velike zadružne kleti je bilo porabljenih nad 10 milijonov dinarjev, za obnovo vinogradov in sadjarstva pa bo izkoriščenih do kraja leta 1 milijon 290.000 dinarjev. Za dvig živinoreje je država ponudila 3 milijone in 800.000 dinarjev kredita, porabilo pa se je žal le nekaj nad 940.000 dinarjev. Tu močno zaostajamo za naprednejšimi okrajji, ki bi znali tak kredit bolje uporabiti kot smo ga v novomeškem okraju.

Letos so vse kmetijske zadruge poleg kreditov same vložile precej sredstev v gradnje in v nakup strojev. Veliko več pa bi še lahko vložile v pospeševalne odseke, predvsem pa za dvig živinoreje, če bi bili posamezni upravni odbori bolj preudarni. Ponokod sedijo v upravnih odborih žal še vedno ljudje, ki bi najraje vedno samo delili dobiček, ne gre jim pa v račun, da je treba zadržne dohodke sproti vlagati v razširjeno proizvodnjo, to je v odseke za dvig kmetijstva, živinoreje itd.

Smo pred letnimi občnimi zbori zadržg. O vsem tem naj se gospodarji tokrat temeljito pomenijo — saj smo že davno spoznali, da je le od nas sa-

mih odvisno, kako bo teklo naše kmečko gospodarstvo. Edini izhod iz vseh zagat in ovir je — povečana kmečka proizvodnja! Država, naša delavska skupnost, nam prito nudi ogromno pomoč. Izkoristimo jo pravilno in v celoti!

Kronika nesreč

MOKRONOG. Z vročo vodo se je oparila po obrazu in rokah sidrarske hčerka Olga Hodnik.
RODINE PRI CRNOMLJU. Pri sankanju si je zlomil levo nogo sinček zidarskega mojstra Jože Zure.
GOLJER PRI VINICI. Ko se je vtegel na posteljo, se je zbedel na pletino iglo, ki je bila v blazini, v levo stran prsi pososnik Franc Gorše.
BIRČNA VAS. Doma je padla in si zlomila desno nogo posostnica Marija Bartolj.
ZIBLJE V BELI KRAJINI. Posostnikova hči Kristina Balkovec si je pri sekanju drv zlomila levo roko.
JURKA VAS. Ko se je sin delavca Alojz Pire sankal, se je v njega zaletel neki smučar in mu zlomil levo nogo.
NOVO MESTO. Pri padcu na postaji si je zlomil levo nogo sofer Karel Župan.

...Glede socialistične preobrazbe kmetijstva se je predvsem treba usmeriti k dviganju storilnosti dela. Samo v skladu z dviganjem storilnosti dela v kmetijstvu se je mogoče pravilno lotiti oblik združevanja kmetov. V ta namen je treba nadaljevati nadaljnjo graditev industrijske podlage za kmetijstvo ter se lotiti po področjih in panogah specifičnega proučevanja in sestavljanja orientacijskih planov za razvoj kmetijstva za daljša obdobja.

Glede oblik združevanja na vasi poudarja kongres dve zelo važni načeli, od katerih ne smemo odstopiti, ne da bi bil ogrožen socialistični razvoj v celoti, zlasti pa predanost delovnih kmetov novi družbeni ureditvi. Ta načela so:

1. Jačanje in razvijanje socialistične demokracije tudi na vasi v borbi proti birokratizmu ter vsem političnim, idejnim in drugim sovražnikom socializma.
2. Dosledno se je treba držati prostovoljnosti in demokratičnosti v razvijanju združnih oblik, dela in življenja delovnih kmetov. Kršitev demokratičnosti in prostovoljnosti je eden osnovnih virov birokratizma in buržoazne ter klerikalne reakcije na vasi.

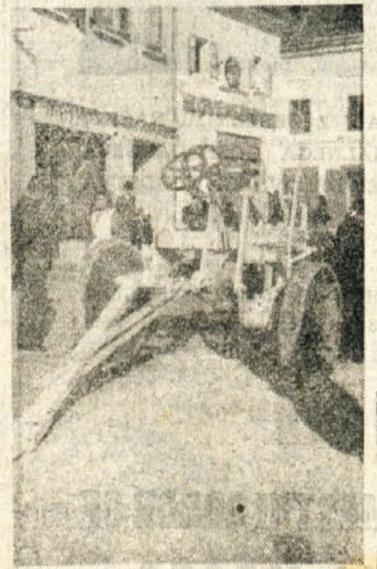
Nadaljnega razvoja socialističnih odnosov v kmetijstvu si prav tako ni mogoče zamisliti brez krepitev socialistične zavesti na vasi in vzgajanja delovnih kmetov v duhu socializma, zato je treba imeti to nalogo za eno najvažnejših nalog Zveze komunistov Jugoslavije.

IZ RESOLUCIJE O NALOGAH IN VLOGI ZVEZE KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

Metlika

Zaključna notranja dela nove kinodvorane v Metliki so toliko napredovala, da je bila lahko v nedeljo, 28. decembra, svečana otvoritev. S tem je dokončno razbremenjena dvorana v Fizkulturnem domu, ki bo od leta sinčija samo tolesni vzgoji in dramskim nastopom. Nova kinodvorana na grajskem vrtu sjeer ni tako velika kot ona v Fizkulturnem domu, je pa prav okusno urejena in bo za Metliko kar zadostovala. Poleg filmskih predstav bodo lahko v njej tudi razne manjše proslave in predavanja Ljudske univerze. Pri otvoritveni predstavi so Metličani med drugim prvi videli Bad-jarov dokumentarni folklorni film »Pomlad v Beli krajini«.

Novoletno jelko za naše pionirje bodo letos v Metliki postavili kar sredi trga in tja bo v prvem mraku pred novim letom prišli tudi dedek Mraz. Zamisel je prav zanimiva, samo če je ne bo pokvarilo slabo vreme. Potem se bo dedek Mraz pač moral oglašiti v Fizkulturnem domu, kot je to storil druga leta.

Plug — orjak za rigolanje, nabavljen za združnike novomeškega okrajja

bine, 7 novih prikolice za kmetijstvo in vrsta drugih strojev ter orodja, krožne brane, kosilnice, mlatilnice, prevozne in prenosne škroplilnice — vse to so uspehi, to je napredek za mehanizacijo našega kmetijstva.

Za gradnje je bilo letos predvidenih 19 milijonov din kredita, porabilo pa

Srečno Novo leto 1953

želi vsem združnikom

Dolenjske

Republiška zadruga zveza

obdelani. Sadna drevesa, ki niso bila očiščena po odhodu Kočevarjev, so bila letos deležna nege združnikov. Kar 810 dreves je bilo očiščenih. Se več. Združniki so se lotili gradnje hlevov in kozolcev ter čiščenja velikega pašnika. Tu so si pomagali tudi z najeto delovno silo, vendar so glavna dela opravili sami. Danes so ponosni na dosežene uspehe. Dva velika hleva, eden lesen, letni, in eden velik, zidan, z vsemi pomožnimi prostori za 50 glav goveje živine, je pravkar dokončan. Nad hlevom je prostora za najmanj 190.000 kg krme. Nedaleč od hleva stoji letos zgrajeni kozolec-dvojniki, dokončan je svinjski hlev, obnovljena ena stanovanjska hiša, kolarska delavnica in še druge zgradbe. Z zgradnjo hlevov in skladišč za krmo je ustvarjen temelj za dvig živinoreje kot glavne gospodarske panoge v zadrugi. Ze drugo leto bo v teh hlevih 50 krav mlekaric.

Največ zasluzka bodo letos imeli združniki pri krompirju, ki tu res dobro uspeva. Letos so z njim posadili 6,70 hektarov. Pridetek je bil izredno lep pri nekaterih izbranih sortah, kar od 10.000 do 22.000 kg na hektar se je gibal donos. Največji pridelek je dal krompir Aneida. Izredno lep je bil krompir sorte Alfa, ki ga je odkupila ljubljanska semenarna po 24 din za kilogram! Za drugo leto predvidevajo, da bodo posadili s krompirjem izbranih sort kar 12 do 15 hektarov in zmanjšali pridelovanje žitaric, ki sicer tudi dobro uspevajo (saj je tudi skoraj 2000 kg pšenice in 600 kg ovska odkupila semenarna kot lepo semensko blago), vendar je pridelovanje krompirja veliko bolj donosno. Posebno pozornost bodo posvetili pridelovanju semenskega krompirja, s katerim bodo posadili drugo leto 7 hektarov, od teh vsaj dva hektara z zgodnjim krompirjem sorte Frimile. Poizkusi s škropljenjem krompirja so se letos dobro obnesli in se bodo tega načina drugo leto posluževali še v večji meri. Krompir bo druga gospodarska panoga te delovne zadruge. Le manjše površine bodo obsejali s koruzo, nekaj več pa s poljskimi vrtninami. Iz dohodkov teh bodo uredili še grede za vrtnarstvo. Drugo leto bodo povečali za poljske kulture s preora-njem travnikov in opuščeni njiv, da bo lažje kolobarjenje.

OBVESTILO

Vsem našim naročnikom sporočamo, da nam je Narodna banka izpremenila številko bančnega računa. Nova številka našega bančnega računa je: 616-5-181

DOLENJSKI LIST NOVO MESTO

V današnji številki bodo nekateri naročniki prejeli položnice že z novo (novo) številko, večina pa bo dobila iskane položnice z našo doseadanjo številko: 616-90322-1. Sporočamo vam, da se za vplačilo naročnice lahko poslužite starih ali pa novih položnic, vendar se za upoštevanje gornjo novo številko našega bančnega računa.

Uprava Dolenjskega lista

Iz Kostelske doline nam pišejo

Lepa »kostelska dolina« ali povedano bolj zemljepisno »zgornja kolpska dolina« ob cesti Kočevoje—Delnice na jugu kočevskega okraja je malo znana. Razen domačinov pozna ta lepi kot slovenske zemlje le bivši partizan ali vsestranski turist, ki ne išče zabav po udobnih hotelih, ali pa ribič, ki bi rad v Kolpi uplenil postrv, lipana ali sulca.

V tej dolini živijo Kostelci, ki so v preteklosti izdržali znaten raznorovalni pritisk kočevskih Nemcev. Tudi na gospodarskem torišču so Kostelci živeli dokaj trdno življenje. Slabo rodovitna kraška zemlja ni mogla preživljati številnih družin, industrije v dolini ni, pa so moški odhajali čez zimo v svet za »služkom. Krošnjarski kruh je bil grenak, imel pa je tudi klavrne posledice na miselnost drugače pridnega in poštenega kostelskega človeka; ponižnost pred raznimi tujnimi bogatini ter pohlep za lahkim zaslužkom s prekupčevanjem.

V narodnoosvobodilnem boju so Kostelci vsetransko sodelovali. Razen pripetka v krvi so Kostelci ogromno prispevali s prehrano partizanskih borcev. Nikdar ni bila kostelska zemlja tako skrbno obdelana kot v letih 1942—1945. Prehraniti je bilo treba razen domačih partizanov mnogokrat tudi borece slovenskih in hrvaških rednih brigad.

Po osvoboditvi je mnogo Kostelcev našlo redno zaposlitev v industriji. Tisti pa, ki kmetujejo na domačijah, živijo skromno, toda vendar boljše življenje kot nekdanj. Navzlic temu, da grede kmetu v zadnjem času dobro v denar vsi pridelki, je vendar davčna obremenitev znatna. Treba bo torej še povečati pridelke na kmetijski površini ter dvigniti splošno gospodarstvo.

Ob Kolpi so začeli graditi cesto, ki bo tekla od Fare do Starega trga ob Kolpi ter povezovala zgornja kolpsko dolino z Belo krajino. Cesta bo imela velik pomen za gospodarsko življenje obkolpskih ljudi, ki so oddaljeni od ceste Kočevoje—Delnice.

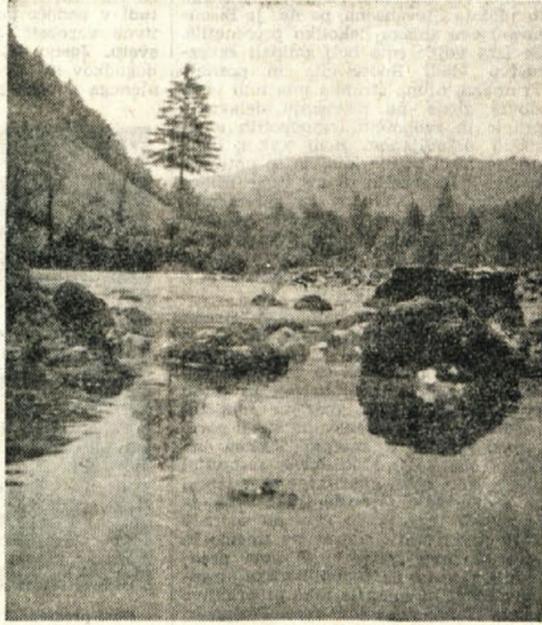
Na področju šolstva so Kostelci pridobili po osvoboditvi mnogo. V Fari deluje nižja gimnazija z dijaškim internatom. Letošnjo jesen in zimo pa je organizirana tudi kmetijsko-gospodinjarska 4-mesečna šola, ki jo obiskuje 21 deklet. Ni ravno pohvalno to, da šola nima moških obiskovalcev. V Kuželju, Banjaloki in Kostelu je ljudska oblast organizirala vrsto predavanj iz polje-

delstva, živinoreje in sadjarstva, ki so pa, žal, večkrat premalo obiskana. — V Fari so bila predavanja celo do nadaljnjega ustavljena, ker kmetje še ne čutijo potrebe, da bi jih v zadostnem številu obiskovali. Mislijo pa je treba na to, da za napredek v kmetijstvu ne zadošča samo pridnost kostelskega človeka, temveč tudi strokovno znanje.

Kmetijski splošni zadrugi v Fari in Banjaloki sta se dosedaj pečali le s trgovino. V zadnjem času pa sta zagrabili tudi v svojo glavno nalogo, v pospeševanje kmetijske proizvodnje. Zadrugi sta skupno z občinskim ljudskim odborom organizirali pedološke raziskave kmetijskih površin in z ozirom na rezultate analiz nakupili ustrežna umetna gnojila. Strojni odsek za druge v Fari je dobil tudi prve kmetijske stroje. Ustanoviti pa bo treba tudi čimprej živinorejski odsek. Ta naj bi ustanovil rodovnik za plemensko govejo živino ter uvedel kontrolo molznosti pri rodovniških kravah.

Tudi za razširitev sadjarstva in za zaščito obstoječega sadnega drevja bo treba čimprej misliti. Sadjarstvo je poleg živinoreje edina res donosna kmetijska panoga v zgornji kolpski dolini. O tem pa več drugič.

Ing. Slavko Volk

Dolina Kolpe pri Kostelu

ZA NAŠE GOSPODARJE

Ustanavljajmo živinorejske odseke!

Ze pred vojno okraj Novo mesto, razen ožje okolice Novega mesta ni imel kvalitete živine. Vojna in odkupi so stanje še znatno poslabšali. Ker pa ima Dolenjska dobre pogoje za razvoj živinoreje — predvsem sivo-rjave pasme, moramo začeti z aktivnejšim delom za napredek živinoreje. Da bi delo bilo uspešno, je potrebno rešiti niz problemov, ki pa jih en sam živinorejec ne more.

Živinorejci, ki stremijo za napredkom in ki so pripravljeno nesebično delati za ta napredek, se že združujejo v živinorejskih odsekih splošnih kmetijskih zadrug. V okviru teh se jim nudijo široke možnosti za delo. Vendar pa je potrebno v načelu spremeniti način vodstva samega živinorejskega odseka.

Živinorejci naj si na sestanku izvolijo odbor, ki bo usmerjal delo odseka. Marsikateri živinorejec se že sedaj sprašuje, čemu ne bi osnovali samostojne živinorejske zadruge v istem tipu kot so že obstajale pri nas. Splošna kmetijska zadruga povezuje na svojem teritoriju vse, ali pa vsaj večino kmetov, zato predstavlja tudi močno in enotno gospodarsko organizacijo, ki lahko rešuje vsa vprašanja gospodarskega napredka na vasi. Ona skrbi tudi za zbiranje sredstev, s katerimi naj se omogoči uresničitev programa splošne kmetijske zadruge v interesu vaše občinske skupnosti. V slučaju, da bi imeli živinorejci svojo zadrugo, sadjarji svojo, vinogradniki svojo, vsi kmetje pa zopet svojo zadrugo za odkup in prodajo pridelkov in proizvodov, bi imeli na vasi oziroma občini kar po 3—4 zadruge. Vsaka bi reševala svoja vprašanja več ali manj ločeno od druge in v večini slučajev delo ne bi bilo uspešno. Enkrat

takšna specializirana zadruga ne bi imela dovolj sredstev, ker bi bila premajhna, da bi sredstva zbrala, drugič ne bi dosegli soglasja z drugo zadrugo in slično. Kmetje tudi ne bi bili pripravljeni sodelovati v večih združbah, v vsaki plačati delež in podpisati jamstvo. Najvažnejše pa je to, da takšna zadruga ne bi bila sposobna reševati vseh gospodarskih problemov vasi odnošno občine kot celote, v slučajih, ko so ti gospodarski problemi med seboj povezani. Zaradi tega bi se takšna zadruga v delu drobila, postala ozka in sčasoma odvojena od celotnega gospodarstva. Takšna zadruga tudi kmetom ne bi kazala poti, kako preobraziti našo vas v smislu socialistične izgradnje vasi.

Napredek živinoreje ni odvisen samo od ene mere, ki jo podvzamemo n. pr. samo od uvajanja dobrih plemenjakov, ampak je to vprašanje niza različnih mer, predvsem pa izboljšanja krmne baze, selekcije, dobrih plemenjakov, zdravstvene zaščite živali, strokovnega znanja itd.

Izboljšanje krmne baze pa je treba iskati predvsem v zvišanju pridelkov krmne na travnikih, te pa je potrebno v mnogih slučajih na Dolenjskem ali osušiti ali pa namakati, da bi dajali dovoljne količine in primerno kvaliteto. Za osuševanje n. pr. doline Mirne, odnosno namakanje z gradnjo ustreznih namakalnih naprav n. pr. šentjernejске doline niso zainteresirani samo živinorejci, temveč vsi kmetje, ki bi imeli koristi od takih del. Da bi se živina zdravstveno zaščitila, je često potrebno, predvsem v okviru asociacije naše vasi zgraditi higienska napajališča, cisterne itd. Takšni objekti pa zopet

V tovarni igrač v Novem mestu gre sedaj čisto drugače

Kot smo že pisali v našem listu, je tovarna igrač letos v januarju zašla v velike finančne težave vsled neprodanih zalog izdelkov in slabega vodenja tovarne. Pisali smo tudi o sodbi okrajnega sodišča, ki je obsodilo nekaj odgovornih uslužbencev tovarne na manjše kazni, ker so s svojim malomarnim odnosom do proizvodnje in ljudskega premoženja povzročili navedene težave.

Zaradi nastalih razmer na trgu je bilo nujno, da se proizvodnja v tovarni preusmeri na druge predmete. Ob pravilnem vodenju podjetja bi že prejšnji odgovorni uslužbenec lahko to postopoma izvedli, da ne bi prišlo do zastoja, tako pa je prišlo skoraj do tega, da bi šlo podjetje v socialistični konkurz. Večje število delavcev je bilo odpuščeno, pa tudi tisti, ki so ostali, so bili nekaj časa brez plače.

Z imenovanjem novega direktorja je bilo treba v tovarni začeti vse iznova — tako s proizvodnjo kot izvolitvijo upravnega odbora in razmestitvijo strojev in ljudi. V tovarni so v celoti preusmerili proizvodnjo iz igrač na lesno galanterijo. Ni šlo lahko, treba je bilo nekaj novih strojev, treba je bilo nakupiti les boljše kvalitete, treba je bilo priučiti kader. Trda je bila borba za kvaliteto in večjo storilnost, ki je bila poprej majhna, toda vse te začetne težave so pod strokovnim vodstvom direktorja, tovariša Staneta Smida in posameznih zavednih delavcev kmalu premagali. Danes tovarna obratuje zopet s polno paro. Izdeluje lesno galanterijo: obešalnike, ležalne stole, vrtno in kopalne stole, razne gospodinjске pripomočke in druge predmete. Delajo v celoti samo za izvoz, le nezaten del pro-

izvodnje gre na domači trg. S stalnim prizadevanjem za dvig kvalitete so si pridobili zaupanje inozemskih kupcev in imajo že toliko naročil, da morajo nekatera celo odklanjati! Ze dosedaj imajo sklenjene pogodbe za skoraj celoletno produkcijo v prihodnjem letu. Strojni oddelek obratuje v treh izmenah, strugarski in ostali pa v eni izmeni. Na novo so sprejeli in zaposlili 120 delavcev in delavk, večina nekvalificiranih moči, ki jih je treba na delo šele priučiti. Od zaposlenih delavcev je 62% žena in le 38% moške delovne sile, kar je treba posebej poudariti in pohvaliti podjetje!

Res je, delovna disciplina zlasti novozaposlene delovne sile še ni dobra, pa tudi storilnost posameznikov še ni na višku, čeprav se je na posameznih delovnih mestih dvignila tudi za 100 in več odstotkov. Z uvedbo kratkih strokovnih tečajev za vse delavce se je storilnost povečala in znatno zmanjšale okvare na strojih, ki so bile prej zelo pogoste. Tudi delavski svet se je začel veliko bolj zanimati za podjetje samo in njegov razvoj, čeprav še posameznim članom manjka širše razgledanost. Zelo dober je v tovarni mladinski aktiv, ki je v tekmovalstvu na čast VI. kongresa ZKJ dosegel drugo mesto v okraju. Mladinci se zelo zanimajo za kulturno-prosvetno delo; imajo tudi svoj tamburški zbor, ki je že nastopil na proslavi v podjetju.

Letos so v tovarni kupili tri stroje, tovarni in osebni avto, potrebno pa bi bilo še več strojev, da bi lahko še izboljšali kvaliteto in dvignili storilnost in proizvodnjo. Sedaj gradi novo moderno sušilnico, ki je tovarni nujno potrebna. Potrebne so tudi še razne izboljšave pri transportu lesa in izdelkov, vendar se kaj posebnega tu ne bo dalo narediti, ker prostori ne odgovarjajo potrebam takega obrata. Ročno prenašanje izdelkov in polizdelkov iz pritličja v drugo ali celo tretje nadstropje podružuje izdelke. Delovnemu kolektivu povzročajo težave tudi skoki cen pomožnega materiala. Cene za izdelke, ki grede v inozemstvo, so namreč stalne in ni mogoče na proizvodne stroške pribiti še višjih izdatkov za pomožni material. Tudi stari dolg je bilo treba plačati. Nekaj prejšnjih izdelkov ter raznih surovin, ki jih še navzlic dobri volji še niso mogli nvočiti, bremeni finančna sredstva. Kljub temu so tudi v finančnem pogledu že kar dobro zlezli na zeleno vejo.

Tako je tovarna igrač, ki je pravzaprav tovarna lesne galanterije in se bo prav gotovo tako tudi imenovala v bodoče, prebolela hude krče, ki jih je povzročilo slabo vodenje vodilnih uslužbenec in premajhno zanimanje vseh delavcev za svoje podjetje. Lepo število ljudi je spet dobilo v njej zaslužek, na delavskem svetu, upravnem odboru, vodilnih odgovornih uslužbenec in vseh članih kolektiva pa je, da bodo zaupanje odjemalcev, ki so si ga priborili letos, tudi odbržali in še dvignili storilnost ter zmanjšali stroške proizvodnje.

Ing. Rado Linzner

Nepotrebno vznemirjanje

Zadnja dva tedna so zlonamerne govorice vznemirile potrošnike, češ da moka in drugih živil ne bo ali pa da se bodo podražila. Mnogi so tem govoricam tudi naselili in se prekomerno založili z moko, sladkorjem, testeninami in drugimi živilji, saj so mnogi kupovali n. pr. po cele vreče moke, sladkorja itd.

S takim prekomernim nakupovanjem, na katerega naša trgovska mreža ne more računati tako, da bi v ta namen pripravila večje zaloge, v resnici lahko nepreračunani nakupovalci povzročijo trenutno zmedo na tržišču. Naša oblast nikdar ne taji pred državljanji stanja kakršno je v resnici. Tako tudi ni tajila velike suše, ki nam je letos povzročila velikansko škodo, prav tako pa tudi ni tajila, kakšne posledice bi lahko imela za naše celotno gospodarstvo, če ne bi pravočasno podvezli potrebnih ukrepov. Tovariš maršal Tito je že v Dolenjskih Toplicah povedal, da nam je letošnja suša povzročila za 144 milijard dinarjev škodo, kar pomeni povprečno 9000 din manj dohodka na vsakega prebivalca v državi. Jasno je, da bomo ta zmanjšani dohodek občutili prav vsi, vendar je naše državno vodstvo podvezlo pravočasno potrebne ukrepe, da pri nas vsled tega nihče ne bo stradal. Manjkajoče količine žita in drugih živil smo kupili v inozemstvu, in to žito prav te dni prihaja v državo v večjih količinah. Na Reki je na primer kar devet parnikov istočasno izkladalo žito, katero sedaj odvažajo v notranjost države. Velike tržave pa so z mletjem, posebno v Sloveniji, kjer je zmogljivost mlinov zelo majhna. Zaradi težav pri mletju in zaradi splošne štednje, ki jo vedno in ob vsaki priliki podarjamo, ker je to v interesu nas vseh, je vlada izdala začasno uredbo o mletju enotne moke. Cena tej moki bo ostala ista kot dosedaj ali bo morda še kaj nižja. Ko bodo mlinci zadostili najnujnejšim potrebam po moki, bodo mliči tudi druge vrste moke, vendar bo bela moka na razpolago predvsem za bolnišnice in zdravstvene ustanove. Ta moka bo napredaj tudi v trgovinah, toda po presto formiranih cenah. V zveznem gospodarskem svetu ponovno zatrjujejo, da je ta uredba o mletju enotne moke le začasnega značaja. Drže se pač edino pravilnega stališča, da je treba varčevati pri polni vreči in ne šele pri prazni!

Kar zadeva ostala živila, pa je vsaka bojazen, da bi jih zmanjkalo ali da bi se podražila, brez vsake osnove. Res

je bil letošnji pridelek sladkorne pese znatno manjši kot druga leta, smo pa imeli precej presežka lanske produkcije, ki ga bomo sedaj izrabili. Kolikor nam bo navzlic temu še manjkalo, smo prav tako že kupili v inozemstvu. Prav tako je tudi z masčobami. Trgovska podjetja razpolagajo tako s sladkorjem kot z masčobami v zadostnih količinah. Prav tako prihaja v zadnjih dneh v večjih količinah moka. Količina enotne moke, sladkorja in masčobe so zajamčene v zadostni količini.

Res pa so se podražili v zadnjem času nekateri luksuzni izdelki prehrane industrije kot so bonboni, čokolada in liker. Ta podražitev ne gre na račun kakršnekoli podražitve sladkorja ali drugih surovin, pač pa na račun zvišanega davka podjetjem, ki proizvajajo te predmete. Ti predmeti za življenje

Ko odhajajo Vaši fantje in moške na odsluženje vojaškega roka v JLA ali na orožne vaje, jim nikar ne pozabite naročiti tudi "Dolenjskega lista"! Vsak teden jim bo prinašal vse dolenjske novice in zanimivosti - zato jim takoj pripravite to veselje!

Pregled čebelnih družin v občini Toplice

Ker se je v tej občini pojavila kuga čebelne zalege, je Okrajni ljudski odbor ukazal, da se pregledajo vsi čebelnjaki, ki so obdruženi s čebelnimi družinami. Jože Zupančič iz Birčne vasi in jaz sva bila določena za pregled v mesecu avgustu 1952. Tovariš Zupančič pa je bil zaradi bolezni v družini zadržan, zato sem moral sam prehoditi vso občino. Pregledal sem nad 600 panjev pri 57 čebelarjih. Panji so bili po večini AZ, dunajski, kranjski in drugi. Ker je že tovariš Zupančič v mesecu juliju ugotovil okužbe na Dobindolu in v Podturnu, je bila moja naloga pregledati vse čebelnjake, ker so govorili, da je čebelar — mlinar iz Podturna že po prvem pregledu prodal okužen panj. S tov. Henigmanom mlajšim sva ugotovila, da so bile to samo govorice iz zlobnega namena. Pač pa sem v Dobindolu ugotovil, da čebelar s okuženimi AZ panji ni nič ukrenil, da bi jih razkužil. Dobil je ukaz, da v osmih dneh podere čebelnjak in štiri AZ panje, ki jih mora uničiti ali pa razkužiti z lužnim kammom. To je tudi izpolnil.

Vse pregledane čebelne družine so bile zdrave. Izmed 57 čebelarjev je bil samo eden, ki je dal pregledati čebelne družine pod pritiskom. Omenim naj, da tako vzornih čebelnjakov kot v občini Toplice drugod še nisem našel. Nekaj je sicer izjem, po večini pa so res pravi čebelarji, ki vzorno skrbje za red in snago v čebelnjakih. Omenim naj še to, da je bila občina kontumaciirana zaradi čebelne kuge in tisti, ki so imeli čebele v hojevi paši, jih niso smeli odpeljati v ajdovo pašo. Nekaj takih, ki so kršili to uredbo, je bilo kaznovanih.

Zvedel sem marsikaj novega. Da se na primer čebele ne ropajo, je treba obesiti belo rjuho ali prt pred čebelnjak. Domače čebele se znajdejo, ro-

parice pa ne. Kolkje je v tem resnici, ne vem. Poskusite! Topliški čebelarji so se jezili, da jim dajejo slaba ajdova pasišča. Zato pravijo, da bi bilo najbolje, kakor je bilo po starem. Vsak postavi panje tja, kjer si sam pridobi pasišče. Kadar med hoja, navozijo v občino Toplice nič koliko čebelnih panjev z družinami in vendar jim tega nihče ne brani ali odkazuje hojevo pasišče.

Večina topliških čebelarjev trdi, da lastovica ne dela škode pri čebelah, pač pa srakoper. Čebelarji so tudi mnenja, da sončnica čebelam ni v korist, pač pa v škodo, kajti sončnica mnogo čebel pobere, se pravi, da ostanajo na njej.

V času, ko sem pregledoval čebelne družine v občini Toplice, je hoja medila samo v Toplicah. Čebele pa so izleta-

vale na to pašo v rojih iz Lazov, Uršnih sel in Dobindola, torej tudi 10 km zračne črte. Ta pojav sem opazoval dva dni. Torej, če ni paše v bližini, leto čebele tudi deset kilometrov daleč in ne samo šest, kot so pisali in domnevali. Da je paša res bila deset kilometrov daleč, so pričla čebelarji iz Laz, Uršnih sel in Dobindola, ker so tudi sami ugotovili, da hoja ne medij nikjer drugje kot v Toplicah. To je važna ugotovitev, da ne bodo čebelarji mislili, da čebela ne leti od doma daj kot šest do osem kilometrov.

Star čebelar iz Laz je povedal: »Če jeseni resa kratko cvete, bo kratka, a huda zima. Če pa cvete na dolgo, bo dolga, a srednje huda zima. Sicer pa čebele same slutiijo hudo ali milo zimo. Če bo zadelavina močna ali hudo zadelane končnice, naj ve čebelar, da bo huda zima. Ako pa bo zadelavina rahla in ne prehuda, bo mila zima.« To drži

Lilija Vekoslav

ŠE VEDNO SE NISO NAVADILI REDA

Statistična služba ima v socializmu velik pomen. Statistika mora biti tekoča, točna in popolna. Na podlagi njenih podatkov za sledujemo potek proizvodnje v podjetjih, gibanje delovne sile, promet v trgovinah in gostinstvu, kmetijsko proizvodnjo, hektarske donose, naravno gibanje prebivalstva itd. Varnost statistike bi zlasti morala upoštevati razna podjetja, ki so dolžna po vseh gornjih pokazateljih mesečno poročati okrajnemu statističnemu uradu. Vendar pa iz meseca v mesec ugotovljamo, da je mnogo podjetij, ki statistično službo omalovažujejo s tem, da poročil sploh ne dostavljajo ali pa jih skrajno malomarno sestavljajo in jih pošiljajo z zamudo. Da bi se zagotovilo dostavljanje točnih statističnih poročil do roka in se s tem vsa služba izboljšala, je v mesecu oktobru letos izšla zvezna uredba (Uradni list FLRJ, št. 43 od 3. IX. 1952) o dostavljanju poročil in o sankcijah proti vsem, ki se odredbe ne bi držali.

Zaradi malomarnega sestavljanja poročil in nerednega dostavljanja so bila na podlagi navedene odredbe predana sodniku za prekrške podjetja, ki se jim ne zdí potrebno pošiljati statističnih podatkov organom, ki jih zahtevajo.

Z denarno kaznijo so bila zato kaznovana sledeča trgovska in gostinska podjetja: Gostilna OBLO »Ponika« — Trebnje 3000 din, Trgovsko podjetje OBLO Šmarjeta — 7000 din, Mesarija OBLO Šmarjeta — 7000 din, Mesarija OBLO Šentjerneje — 7000 din, Mesarija OBLO Trebnje — 7000 din, Trgovsko podjetje OBLO Šmarjeta — 4000 din, Trgovsko podjetje »Zelenci« Novo mesto — 5000 din, Trgovsko podjetje OBLO Sentrupert — 5000 din, Trgovsko podjetje KZ Čeljuce — 7000 din, Trgovsko podjetje KZ Mirna — 4000 din, Trgovsko podjetje KZ Mirna peč 5000 din, Trgovsko podjetje KZ Šentjerneje — 5000 din, Trgovsko podjetje KZ Šmarjeta — 5000 din, Trgovsko podjetje KZ Šentvrenc — 5000 din, Trgovsko podjetje KZ Dobrič — 5000 din, Trgovsko podjetje — KZ Mirna — 2000 din, Trgovsko podjetje KZ Dol. Nemška vas — 5000 din, Trgovsko podjetje KZ Trebelno — 5000 din, Trgovsko podjetje KZ Mirna vas — 10.000 din. Prve kazni naj bodo resen opomin vsem onim podjetjem in trgovinam, ki so dolžne pošiljati statistična poročila Uradu za statistiko in evidenco, pa tega iz kakršnihkoli razlogov ne delajo. Urad za statistiko in evidenco pri OLO Novo mesto

Kolebanje med mirom in vojno v letu 1952

Sprehod po širnih kontinentih matere Zemlje, po državah na njih in njihovih večjih in manjših, bolj ali manj pomembnih mestih, da bi pombrskali med važnejšimi mednarodnimi dogodki preteklega leta — to je namen tega nekoliko daljšega zunanjepolitičnega pregleda, katerim je bil med letom od tedna do tedna v našem listu bolj skopo odmerjen prostor. Tudi danes ni prostora na pretek; zmanjkalo bi ga že, če bi hoteli le naštet, kaj vse je pretreslo in včasih tudi ohrabilo svet v letu 1952.

Preudarno bomo morali izbirati in se lotiti kaj na kratko, v nekaj besedah le tistih stvari, ki našo državo in njene odnose z inozemstvom posebno zanimajo. Pri vsem pa nas bo vodila misel, ki nam jo zastavlja veliko vprašanje današnjega časa: mir ali vojna. Saj se okrog tega s svojimi določenimi nameni tudi sukajo vsa politična dogajanja; vsakega posameznika pa živo zanima ob prehodu v novo leto, ali smo se miru približali, ali oddaljili od njega. Naš pregled naj na to vprašanje vsaj približno odgovori.

Naši prijatelji in sovražniki

Okoli lastnega doma bi bilo najbolje začeti. Lahko smo ponosni, da je za našo državo toliko zanimanja po svetu, da smo vsak teden znova pozdravljali v naši sredi znamenite osebnosti z vseh področij javnega življenja in mnoge številne delegacije, ki so nas z vsega sveta prihajale obiskovat, si razgledovale kraje širom Jugoslavije, se razgovarjale z našimi državnimi predstavniki, pa tudi z delavci v tovarnah in kmetih v zadrugah in na poljih. Velikega pomena so taki obiski. Napredni in pošteni ljudje, ki nas obiskujejo, ponese v svet resnico o nas, pripovedujejo svojim rojakom o naših naporih in uspehih. Z drugimi narodi se tako zblížujemo in poglabljamo medsebojno prijateljstvo, da uspešneje sodelujemo

mnogo obmejne izgrede, ki jih je bilo v preteklih štirih letih že okrog pet tisoč in pri katerih so ubili 20 in ranili 36 naših graničarjev; iz Rima naperjena gonja neposredno škoduje zlasti Slovincem na Goriškem, v Beneški Sloveniji in Trstu, posredno pa onemogočajo zblížanje med Jugoslavijo in Italijo, kar smo že večkrat in z raznimi umerjenimi predlogi ponudili italijanski vladi. Vatikan pravzaprav botruje vsej italijanski imperialistični politiki in organizira protijugoslovansko hajko pod krinko obrambe vere, pri tem pa proglašuje vojnega zločinca Štepinca za kardinala. Predaleč bi nas zavedlo, če bi naštevati, česa vsega se poslužujejo podpihovci protijugoslovanske mržnje; dovolj je znova pribiti, da se v takih

Eisenhower in bodoča politika ZDA

Leto predsedniških volitev v Ameriki je po 20 letih privedlo na krmilo republikance. Kar po pravici si povejmo, več smo dali na demokratskega kandidata Stevensona, pa nas je Eisenhowerjeva zmaga nekoliko presenetila. Se izza vojne smo bolj zaupali zavezništvu vladi Roosevelta in pozneje Trumana, njuna stranka ima tudi večji sloves glede na reševanju delavskih pravic in svobodin temnopoltih ameriških državljanov. Bodi kakor bodi, pri nas radi poudarimo, da so notranje zadeve posameznih držav stvar njihovih ljudstev. Vzrokov za spremembo vodstvene stranke v Ameriki je prav gotovo več: priljubljenost bivšega generala in sedanjega predsednika, nekoliko zapleteni volilni sistem, finančna moč republikanske stranke itd.

Novi ameriški predsednik je vsa povojna leta sodeloval pri vojaških in političnih načrtih ZDA, zato pa upajmo, da bo tudi v bodoče podpiral politiko kolektivne varnosti in utrjevanja miru v svetu. Jasno je, da razvoj svetovnih dogodkov ni odvisen le od Amerike in njenega novega predsednika, toda brez

sedanje mednarodne napetosti. Sedanje mednarodne napetosti. Novi ameriški predsednik je vsa povojna leta sodeloval pri vojaških in političnih načrtih ZDA, zato pa upajmo, da bo tudi v bodoče podpiral politiko kolektivne varnosti in utrjevanja miru v svetu. Jasno je, da razvoj svetovnih dogodkov ni odvisen le od Amerike in njenega novega predsednika, toda brez

Novi predsednik ZDA Dwight Eisenhower je kmalu po izvolitvi obiskal Korejo in se dal takole fotografirati

dvoma prihaja od tu velik vpliv na mednarodni položaj.

Se preden se je predsednik Eisenhower preselil v Washington, kjer je njegovo bodoče službeno mesto in kjer bo 20. januarja tudi uradno prevzel novo dolžnost, je imel že pomembne razgovore s sodelavci in tudi veljaki nasprotne stranke, prav tako je izdelal načrt za razgovore z vidnejšimi evropskimi političnimi možmi. Lotil pa se je tudi enega izmed najbolj perečih sodobnih problemov, ko je sam odpotoval na Korejo.

prevzela vodstvo v Združenem povelj-polašča najrazličnejših vplivov, ker bi rada sama postala nov gospodar kolonij. Toda precej prizadevanj Moskve in njenih podružnic v omenjenih deželah se sproti razkrije, posebno ko v OZN zastopniki malih in srednjih narodov v boju proti kolonializmu na sploh žigosajo in pobijajo sovjetske metode.

Arabski in azijski svet je že precej trdno povezan, kadar gre za zaščito njegovih koristi in ko nastopa v prid pravic narodov na tem področju. Prav okrog njih pa plete Sovjetska zveza zelo vneto svoje mreže. Prav zato bi pričakovali več politične jasnovidnosti od zahodnih velesil, zlasti pa od Francije, ki ne popusti zahtevam prebivalcev Tunizije, Maroka in Alžira po neodvisnosti. Krvavi dogodki v teh pokrajinah in mestih, ki se upirajo in bi se radi znebili francoske nadvlade, izkorišča Moskva in kuje iz njih kapital, ki bi ji ga ne bilo treba pustiti.

Tudi s Perzijo ali bolje zaradi njene nafte je bilo precej prerivanja. Vpliva nad takim bogastvom ne bi rada zgubila Velika Britanija in še raje bi si ga pridobila Rusija. Perziji so — vsaj na videz — vzeli usodo v lastne roke. Toda pod Perzije, ki vladajo v Teheranu, ne moremo pristiati posebno vnetih zastopnikov ljudstva, pač pa — če ne toliko zastopnike tujih sil — pa vsekakor zastopnike lastnih žepov. Pri takem stanju pa je borba za samostojnost manj prepričljiva in tudi nevarna za razvoj odnosov z zunanjim svetom.

Seveda je bilo še več drugih večjih ali manjših pretresljajev — v Siriji, Iraku, Libanonu, Keniji, Južnoafriški uniji, v zvezi z Izraelom in drugod — toda vsaj glavne smo nekoliko podrobneje omenili.

Združeni narodi — up človeštva

Tam, kjer bi morali svetovne nevesičnosti zgladiti in pomiriti, v Organizaciji Združenih narodov, so bili na letošnjem zasedanju skopo odmerjeni uspehi. Najtrmesej orehu — Koreji — vsekakor še niso bili kos. Razen sovjetskega bloka so vse delegacije oprijele indijske resolucije, ki bi mogla najbolj posredovati v vseh spornih točkah. S tem da so Moskva in po njenem namigu tudi Severna Koreja in Kitajska odbile tako možnost rešitve, se je očitno izkazala nepripravljenost sovjetskega sveta pokopati nevarno bojno sekuro na Daljnem vzhodu. Toda korejskega problema Generalna skupščina ne bo odložila, ampak v drugem delu zasedanja, ki se bo začelo v januarju, poskušala znova najti pametno rešitev.

Združeni narodi pa so v nekaterih drugih perečih zadevah izrekli odločno besedo, ki naj prizadete spravi k pameti in jim priporoča urediti medsebojne spore: Francija je zadožena, da najde pravo pot pogajanj s Tunisom in Marokom, štiri velesile naj se pomujejo z avstrijsko državno pogodbo, obsojena je rasistična diskriminacija v Južnoafriški uniji, na predlog Jugoslavije pa je naročeno sovjetskemu bloku, naj svoje nemogoče postopke spravi v sklad s splošno veljavnimi diplomatskimi določili.

Zal je tako, da se vse, kar Združeni narodi sklenejo, v stvarnosti ne izvede. Pri tem nosi zastavo Moskva, ki zelo ravnodušno zataji sklepe najpomembnejše svetovne organizacije. Prav zaradi tega pa je bilo v zadnjem času slišati precej mnenj o krizi OZN. Pospešila sta jo še odstop generalnega sekretarja Trygve Lieja in samomor njegovega sodelavca Felerja.

Toda ob koncu leta vsaj upajmo, da bodo zdrave sile v Združenih narodih zmagale nad mračnjastvom in zločinskimi poskusi likvidacije OZN. Spoštovanje osnovnih načel, ki so jih sprejeli zastopniki 60 držav, ko so se združili v Združenih narodih, bi bilo največje jamstvo ohranitve miru v svetu in bi pomirilo človeštvo, ki si želi svobode in napredka.

Koreja — osrednje žarišče mednarodne napetosti

Lanskoletna bilanca dogodkov na in okrog Koreje je zelo pestra. V začetku leta bi mogli reči, kar moramo zdaj ponoviti: korejski problem je osrednje žarišče mednarodne napetosti. Seveda ne smemo gledati pri tem spopada samega na sebi kot osamljen pojav, ampak v zvezi s tekmovanjem v odnosu sil na Daljnem vzhodu na sploh, predvsem pa v dvoboju med dvema najmočnejšima silama, Ameriko in Rusijo.

obiskal Korejo. Kaj pa je na obisku sklenil, kakšne načrte kuje s svojimi sodelavci — bodo pokazali šele prihodnji meseci. V Ameriki so se med letom pojavili različni glasovi in predlogi v zvezi s korejskim vprašanjem. Eni so hoteli, naj bi ameriško vojsko umaknili s korejskih bojišč, češ da ne bo krvavela za tuje koristi; drugi pa so se nasprotno zavzemali, naj bi Amerika prevzela vodstvo v Združenem poveljstvu in žrtvovala čim več svojih vojaških sil, ki bi s hitro akcijo zrušile nasprotnika. Mnogi si tolmačijo skope Eisenhowerjeve izjave po povratku z obiska na Korejo, da ne namerava razširiti fronte na Daljnem vzhodu, ker ne bi hotel pospešiti vojne, vendar pa da si bo prizadeval najti izhod iz krize.

Napredna stremjenja in gospodovalni pohlepi

Tudi na Srednjem in Bližnjem vzhodu ter v Afriki je letošnje leto prineslo marsikaj, česar ne smemo prezreti, kadar merimo izgleda bodočega razvoja v svetu. Pri dogodkih v teh predelih sveta gre predvsem za prebujanje tamkajšnjih narodov iz zaostalosti in zapostavljanja, za krepitev njihove samozavesti in želje po enakopravnosti z ostalimi narodi in samostojnem življenju. Boj ljudstev v kolonijah proti njihovim dolgoletnim gospodarjem je zavzel najrazličnejše oblike. Hkrati z naprednimi stremljenji pa se v teh pokrajinah pojavljajo nove nevarnosti, ki jih podžiga Moskva, ki se v lažnivi

Celotni razvoj dogodkov pričča, da si Sovjetska zveza prav nič ne prizadeva pogasiti korejski ogenj, celo še bolj bi ga hotela razplamteti, ker ji gre tako v račun pri njenih načrtih o popolni podreditvi Daljnega vzhoda svojemu vplivu. Le spomnimo se neskončne serije brezuspešnih pogajanj v Pan Mun Jomu, kjer sta kitajska in severnokorejska delegacija po navodilih iz Moskve storili vse, da le ne bi prišlo do premirja. Ko so se zedinili o eni točki spora, so brž spet kje našli novo. Navsezadnje so obstali pri vojnih ujetnikih.

Pri tem vprašanju pa sploh ni šlo več dalje. Kremelj namreč vztraja pri zastarelih določilih o postopanju z vojnimi ujetniki, ki da jih je treba nasilno in čeprav proti njihovi volji vrniti, od koder so; nasprotna stran pa se zavzema za prostovoljno repatriacijo ujetnikov: vsakdo naj pove, ali bi šel rad domov, ali — če mu tam razmere ne prijaajo — kam drugam. Razne ankete v južnokorejskih taboriščih za vojne ujetnike so dokazale, da se precej severnokorejskih vojakov ne želi vrniti

podvigih neverjetno blizu znajdejo vsi reaktorji od Moskve do Vatikana, s katerim smo prekinili diplomatske odnose.

Med našimi še neomenjenimi sosedi ostane Avstrija, s katero živimo v živih gospodarskih in kulturnih stikih, kar sta med drugim dokazali tudi konferenci v Gleichenbergu in Mariboru o dvolastniških vprašanjih. Most med obema državama tvorijo koroški Slovenci, ki jim pa žal še mnogi sovjetski razpoloženi ljudje v Avstriji preprečujejo, da bi dobili narodnostne, socialne in kulturne pravice. Našim rojakom v Avstriji je zato potrebna čim večja enotnost v premagovanju vsakdanjih tegob. Pri skorajšnjih volitvah v koroško pokrajinsko skupščino bodo imeli priložnost, da se s složnimi močmi upro sovražnim poskusom še hujšega odtujevalnega pritiska.

New York z novo palačo Združenih narodov v ospredju

pri izmenjavi gospodarskih in kulturnih dobrin, pri utrjevanju skupne varnosti pred napadi od koderkoli.

Posebne pomena je bilo v preteklem letu zblížanje z Grčijo in Turčijo. Grška parlamentarna delegacija je bila pri nas in naša v Grčiji; Jugoslavija in Grčija pa sta izmenjali prijateljske obiske vojaških delegacij. Seveda ne smemo pozabiti obiska britanskega zunanega ministra Anthonyja Edena, ki se je razgovarjal z našimi najvišjimi predstavniki o skupnih koristih obeh držav. Hkrati pa je gospod Eden povabil maršala Tita v London, s čimer se bodo medsebojni stiki še poglobili.

Vse bolj rastoči ugled Jugoslavije v svetu pa ne gre v račun našim sovražnikom v Moskvi, Rimu in Vatikanu. Njihov bes prihaja do izraza v najrazličnejših oblikah. Kominformovci

Avstrija in Nemčija — evropska problema

Avstrija se bode s precejšnjimi notranjimi težavami, ki jih še stopnjuje okupacija starih velesil. Letos bi se morali zbrati zastopniki velesil že na 260. sestanek v zvezi z avstrijskim vprašanjem, pa se je izmaknila Sovjetska zveza, ki je v glavnem odgovorna za neuspeh na vseh dosedanjih sestankih. Tako je prišlo do tistega znanega in že tolikokrat brezsmiselnega izmenjavanja diplomatskih not, kar tudi to pot ni privedlo do kakega rezultata. Moskva je vztrajala v svoji trmi in vztraja še tudi zdaj, ker neče zapustiti petrolejskih polj v Avstriji in ima hkrati vzrok za vzdrževanje svojih čet v kominformovskih državah. Ko naj bi zdaj v Generalni skupščini OZN razpravljali o Avstriji, se je temu spet uprla Sovjetska zveza, češ da Združeni narodi niso pristojni za to vprašanje. Zanje skratka sploh nihče drug ni pristojen kot le oni sami, ker bi hoteli nad vsem samovoljno gospodariti.

Nemčija je v nekoliko podobnem položaju, vsaj kar zadeva okupacijo, neresljivo ponavljaje nemškega vprašanja in prav tako brezsmiselno izmenjavanje not. Toda Nemčija je razdeljena v dva strogo ločena dela, želje po enotnosti pa so prav tako odmaknjene kot svobodna Nemčija. Lega te države z njenimi zelo razvitim gospodarstvom in sruču Evrope je največja prepreka, da ne Zahod na Vzhod ne popusti v nemškem problemu. Moskovsko licemerno sklicevanje na nevtralnemu Nemčijo je iz trte izvito, ker si

nihče drug ne želi tako raztegniti svojega vpliva prek vse Nemčije kakor prav sovjeti. To pa tudi zahodnim velesilam ne bi bilo po godu. Zato zlasti Amerika toliko bolj sili v vključitev Zahodne Nemčije v evropsko obrambno skupnost, kar pa je zvezano prav kot splošna pogodba o spremembi okupacijskega statuta na sprejem v bonnskem parlamentu. Prav v zadnjem mesecu tega leta, ko je bilo že skoraj tik pred sprejemom obeh pogodb, so nastopile nove prepreke, ki hodijo navkriž z ustavo. Demokratične sile Zahodne Nemčije že tako nasprotujejo ideji evropske armade, ker napovedujejo s tem neenakopraven položaj v primeri z drugimi narodi.

Potem so tu še stara trenja med Nemčijo in Francijo, kar je izbilo letos na dan razen pri evropski armadi tudi pri posarskem vprašanju. Bonn zahteva Posarje zase, Pariz pa zagovarja evropeizacijo tega predela Evrope pod nekakim svojim političnim vplivom. Volitve so šle v prid francoskim težnjam, to pa seveda ni ublažilo spora med sosedoma, ki ne bosta, kot kaže, zlepa našla skupne poti.

Iz Francije z njenimi večnimi finančnimi krizami in pogostimi spremembami vlad, le od daleč pogledimo v Anglijo, kjer se Churchillova vlada dvobojuje z Attleejevo opozicijo zaradi nacionalizacije — pa pohitimo čez veliko lužo.

Slika iz današnjega Posarja, ki s svojo visoko razvito industrio tvori enega izmed vozlišč evropske politike

KAJ SMO ZGRADILI?

Pojdite z menoj na pot po naši domovini. Rečem vam, da ne bo dolga. Naglo si bomo ogledali le delček naših velikih tovarn, naprav za proizvodnjo nafte in elektrike, pogledali bomo v ta in drugi rudnik. Kot kmet, ki dobro gospodari, bomo naredili obračun čez

pretekla leta. Videli boste, kaj vse smo zgradili in koliko proizvajamo novih stvari in ponosni na svoje uspehe, prepričani, da gradimo nekaj novega in boljšega, bomo stopili v leto 1953. Ne ustrašite se številik — pravijo, da številka pove včasih več kot knjiga.

dražje). Naj tem, prištevajo še tovarne, traktorje, železnice, ceste in kdo bi sploh vse naštel, pa bodo videli, kam gre denar in kaj vse premoremo s svojimi silami, čeprav ne brez žrtv.

Preko jezov bo spremljana nova široka cesta. Za njim pa bo nastalo nekaj deset kilometrov dolgo jezero. Strojnice je globoko pod zemljo. Tako velika je, da ni lahko vanjo postaviti štiri ljubljanske postaje. Kaj ne, da to ni majhna reč?

Kakšna pa bo moč, koliko elektrike bo dala ta vodna elektrarna? Takole povem: če bi se tisti dan, ko bo začel obratovati ta velikan, ustavile vse elektrarne v Jugoslaviji, bi si lahko skoraj vsak (14 milijonov) državljan Jugoslavije prižgal svojo žarnico!

Tako je z elektriko, ki poganja stroje. Zadnjič so tovariši računali in računali, na koncu pa smeje povedali, da nas bo Slovenec čez leto dni, ko bodo delale vse nove centrale, zgrajene na Savi in Dravi, še enkrat več. »Kako?« smo se čudili. »No,« so dejali, »elektrika bo nadomestila en milijon in četrtil delavcev!«

Nova visoka Peč v Zenici — največja v FLRJ

NOVE CRTE NA ZEMLJEVIDU

Poglejte na zemljevid Jugoslavije. Pravzaprav ni na njem nič novega. Gore stoji prav tam kot nekoč, zelena polja so zanamovana ob Savi in Donavi. Nekaj boste pa le opazili, če skrbno »prebirate kartico«, kot pravijo boji učeni ljudje:

Sem in tja so po zemljevidu načrtane črne črte na vsake toliko so zarisani v to črto majhni beli kvadrati. Železnica. Če bi vzeli v roke star, predvojni zemljevid, bi bilo teh črt precej manj. Posebno v republikah na jugu naše države, v Črni gori, Bosni in Hercegovini, je bilo teh črt — železnice tako malo, da je jo. Mladinske brigade so skupaj s tisoči delavcev omogočile, da je danes naš zemljevid že mnogo bolj prepreden s črnimi črtami. Te črte pa pomenijo izboljšani promet, da ne rečem, tudi prvi pogoj za zgraditev tovarn. Kaj ti pomaga molibdenova ruda sredi Makedonije in železo v Varešu, če ni železnice (v Vareš je peljala le ozkofirma!), po kateri bi lahko vozili rudo do tovarne. Kaj je koristil premost pod Konjuh planino; pa čeprav ga je toliko, da kar sam sila na beli dan (dnevni kopl v Banovičih), dokler mladina ni zgradila 90 kilometrov dolge železne ceste do teh bogatih krajev. Zato, prav zato so železnice tako važna stvar.

Gradili smo jih in v nekaj letih je po naši domovini speljanih 2150 km novih železnic. Pa veste, kaj to pomeni? Stara kraljevina je zgradila od 1918.

Letos so mladinci zgradili progo Doboj—Banja Luka. 1700 metrov dolg predor jim je nagajal, do tu je bilo že lani vse gotovo. Voda je vdiralavla v predor z vseh strani. Pravijo, da je bil v tem predoru narobe svet. Zunaj je priklopalo sonce, v predoru je bilo kot iz škafe — zunaj dež, v predoru je bilo vse suho. Seveda, voda je potrebovala za podzemno pot do predora prav toliko časa kot so trajale zunanje spremembe vremena. Skratka, ni bilo lahko zgraditi toliko prog.

In po teh železnicah drve sedaj sem in tja vlaki, polni, to sami veste, potnikov in vsemogočega blaga. Tik pred vojno se je peljalo z vlakom v enem letu 58 milijonov ljudi po svojih opravkih, na obiske in počitnice. Lani pa kar 169 milijonov in tudi podražitev kart ni nič pomagala. Železničarji so namreč upali, da se bo letos vozilo manj potnikov, ker niso imeli dovolj vagonov za vse. No, medtem smo izdelali v novih tovarnah na stotine vagonov za potniški in tovarni promet in železničarje ne skrbi, če bodo morali prevoziti še nekaj deset milijonov ljudi več in bodo v letu 1953 zopet znažali vozino. Tudi tovarni vlaki prepeljejo sedaj mnogo več blaga iz rudnikov v tovarne, iz tovarn v mesta. Včasih — no, saj veliko tudi niso imeli za prepeljevanje — so pretovorili 21 milijonov ton, zdaj pa prepeljejo že 41 milijonov ton blaga. Če bi to blago naenkrat naložili na vagono in sestavili vlak, bi bil ta dolg nekaj več kot 40.000 kilometrov

Ko bi ne zastavili nobene nove, bi imeli kmalu več kot trideset novih vodnih elektrarn. Seveda jih bo še več, ker bomo poleg tistih, ki so v gradnji, prihodnje leto začeli graditi še nekaj novih, med drugim eno na Dravi pri Vuhredu.

Le še o Jablanici, naši največji hidroelektrarni naj nekaj povem. V ozki dolini Neretve divja gorska reka, ki se šele nad Mostarjem umiri. Blizu vasi Jablanica so pred leti začeli graditi visok jez, strojnice in predore za dovažanje vode. Jez je že 60 m visok. Ko bo dograjen do vrha, bo imel 78 m.

ENA TOVARNA BO PRIHRANILA MILJONE

K elektriki moramo prišteti še nafto in premog. Tudi ta dva poganjata stroje in nista dosti manj važna kot elektrika. V Gobji in blizu Lendave so zrasli na poljanah pravcati gozdovi visokih jeklenih stolpov za vrtnanje in lesenih nad črpalkami, ki dvigajo iz globin dragoceno tekočino.

Pred vojno smo načrpali 1000 ton, lani že 160 tisoč ton, ob koncu kapitalne izgradnje pa bomo načrpali že 360.000 ton nafte, iz katere bomo v velikih rafinerijah izdelali bencin, vosek in druge važne snovi za industrijo in zdravilstvo.

Tudi premoga nakoplje mo danes še enkrat več toliko kot pred vojno, t. j. 12 milijonov ton. Tudi premoga bomo ob koncu velike gradnje osnovnih objektov naše industrije nakopali še 7 milijonov ton več — skupaj torej 19 milijonov ton in se bomo v tem pogledu kopčno uvrstili med najnaprednejše evropske države, takoj za Belgijo in Francijo.

Pred nekaj meseci je začela delati v jugozapadni Bosni, nedaleč od Tuzle in velikih premogovnikov v Banovičih, tovarna, s katero bomo prihranili vsako leto desetine milijonov deviznih dinarjev. Koksarna v Lukavcu je to. V naših železarnah so porabili zelo veliko koks pri topljenju železne rude in naš koks bo nadomestil sčasoma vse količine uvoženega koks. Trenutno dela prva baterija 35 (tako pravijo dolgi vrsti peči) koksni peči, pozneje se bo tem pridružila še druga baterija, ki bo imela 40 velikih peči, v katerih kuhajo premog. Sicer bi to ne bilo nič posebnega, saj koks delajo že mnogo let po vseh naprednih deželah Evrope — če bi ne stopil vmes naš znanstvenik, profesor Samec. Povsod po svetu delajo namreč koks iz najboljšega črnega premoga (antracita), le pri nas bo drugače. Profesor Samec je namreč skuhal v svojih laboratorijih, kjer ima postavljeno tudi majhno koksno peč, koks iz domačega premoga. To je velika zmaga kemične znanosti in novi prihranki deviz za našo državo. Koks iz domačega premoga ni slabši od tistega iz antracita in ga bodo lahko uporabljali vsi naši plavži, ki so ga največ porabili. Ko bodo v nekaterih premogovnikih uredili naprave za čiščenje

dnevi na dan Jugoslovanske ljudske armade. Vsega tega prej ni bilo. Osnova za to je težka industrija, predvsem pa črna metalurgija. To so tovarne, iz katerih pridobivajo rudo, železo, jeklo in iz teh polizdelkov — železne in jeklene drogeve, tračnice itd. za druge tovarne.

Samo v letošnjem letu smo naredili velike stvari. V Sisku, kjer bo eden največjih metalurških kombinatov v naši državi, so pred mesecem dni preizkusili veliko valjarno brezšivnih cevi. Hkrati so dogradili tudi veliki dvorano za jeklarstvo, kjer že postavljajo nove Siemens-Martinove peči, v katerih bodo izdelovali jeklo. Brezšivnih cevi si je težko predstavljati izdelovanje koles, najrazličnejših strojev, avtomobilskih in letalskih delov itd. Brezšivna cev je brezpogojno potrebna za vodovode z visokim pritiskom, za parovode, to je tudi za izdelovanje parnih kotlov, za centralno kurjavo in še vrsto drugih stvari.

V pol kilometra dolgi valjarni bodo vsako leto naredili 60 ton cevi, ali 3,7 kg na vsakega prebivalca Jugoslavije. Če bo potrebno, bodo lahko z majhno preureditvijo podvojili proizvodnjo. Za nas je to velik uspeh, če pomislimo, da so prej izdelali v vsej Jugoslaviji komaj 170.000 ton vseh vlečnih proizvodov. V tem objektu bodo teklo vzporedno tri proge, na katerih bodo »valjali«, rekli bi vrtili brezšivne cevi. Ves postopek od žarčnega železa pa do izdelane cevi bo trajal le okrog 7 minut. Na tretji, najtežji progi, bodo lahko izdelovali brezšivne cevi, ki bodo imele premer od 19 pa do 35 cm premera. Nič manjših uspehov niso dosegli v Zenici, ki se razvija naglo v naše največje železarsko središče. Tudi tu je

LETOS GRADIMO 120 KLJUČNIH OBJEKTOV

Sto dvajset tovarn si res ne bomo mogli ogledati. Se naštetih bi se ne dalo vseh, le ob najvažnejših se bomo ustavili, ob tistih, ki že delajo in na kratko pogledali, kakšne koristi bomo imeli od njih.

Tekstilna industrija bo vsakogar zanimala, kajti ta nam da blago za

na narodni praznik, dan republike, začela obratovati nova Bluming valjarna, ki bo zvaljala na leto 450.000 ton železa. To ni majhen stroj, temveč velika naprava, saj so jo v tovarno pripeljali na tristoletnih vagonih. Ta dan je začela delati v železarni tudi nova, toda že četrta 60-tonska Siemens-Martinova peč. V kovačnici pa je začelo delati orjaško kladivo. Stiskalnica — kladivo ima 1850 ton pritiska in bodo lahko z njo kovali do 18 ton težke kose jekla za osi največjih vodnih turbin, za generatorje itd. Tudi to smo še do letos kupovali v tujih deželah.

Vidite, za Zenico smo že doslej porabili 30 milijard dinarjev. Se 13 milijard bomo porabili in kombinat nam bo dal 600.000 ton jekla, to je dva in polkrat več kot so nam dale vse naše železarne skupaj. Zenica bo dobila tudi novo koksarno in si bo sama izdelala tudi 400.000 ton surovega železa. Se tole številko: dograjena Zenica bo desetkrat večja kot je bila pred vojno.

K tem uspehom v letošnjem letu se pridružujejo še železarne v naši republiki. Na Jesenicah je začela obratovati 60-tonska Siemens-Martinova peč, ki nam bo dala 40.000 ton jekla. Razen tega pa so se vključili v delo pri plavžu novi kaverji za segrevanju zraka. Ta rekonstrukcija bo pripomogla, da bo tudi jeseniška železarna proizvajala veliko več surovega železa. V Guštanju pa je začela obratovati manjša 10-tonska Siemens-Martinova peč. In tako se je proizvodnja jekla v letošnjem letu povečala v naši domovini za 100.000 ton.

Pred vojno je Jugoslavija proizvajala komaj 227.000 ton jekla, 15 kg na prebivalca. Bili smo daleč za vsemi državami na svetu. Po končani graditvi vseh velikih objektov bomo proizvajali 1.334.000 ton jekla, to je 74 kg na prebivalca. Če bi ves svet miroval, bi dohiti že marsikatero državo na svetu, tako pa še vedno ne bomo dosegli naprednih držav. Napačno bi bilo, če bi bili domišljivi na svoje uspehe in ne bi znali pravilno oceniti svojih uspehov.

opremljene z najmodernejšimi stroji in bodo na leto dale okoli 10 tisoč ton bombažne preje, ki smo jo morali prav tako uvažati. Prej smo imeli namreč samo tkalnice, ki so izdelovale blago, kajti kapitalisti so hoteli zaslužiti na naš račun s tem, da smo prav drago plačevali prejo v njihovih tovarnah po drugih državah.

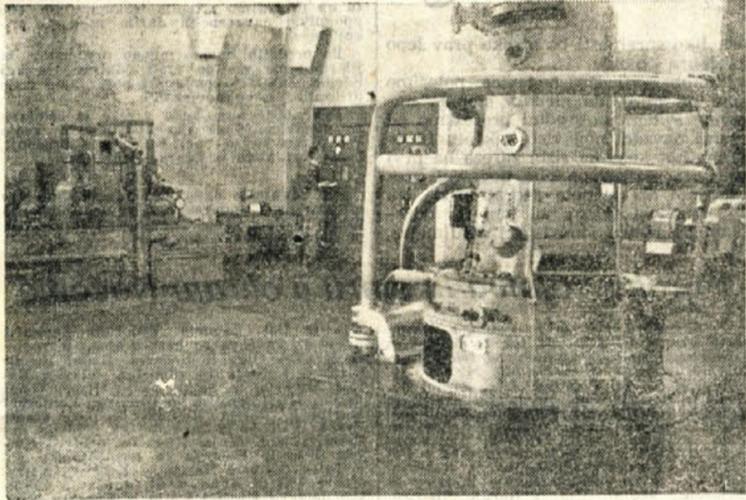
V lesni industriji smo prav tako dosegli napredek. V Foči, sredi Bosne, je bila dograjena tovarna lesonitnih plošč, druga pa v bližini Sarajeva v Blažuju. Ta bo izdelovala vezane plošče in jih bo na leto naredila 11.000 kvadratnih metrov. V Arandelovcu je začela letos izdelovala tako imenovani ognjavzdržni

Pozdravite svojce v tujini z "Dolenjskim listom"! Naročite jim ga - hvaležni vam bodo za pozornost!

material, to je šamot, ki ga potrebujemo predvsem pri oblaganju peči v železarnah, topilnicah aluminija, bakra itd. Druga bo v kratkem dograjena v bližini Rankovičevega. Tu bodo delali magnetitne in kromomagnetitne opeke. Zopet bomo prihranili dve in pol milijardi dinarjev, ker nam teh stvari ne bo potrebno uvažati.

Takole, dovolj bo. O velikem metalurškem središču Makedonije, bodočem Kicevem, o železarni v Nikšiću, o predelovanju boksita v Strnišču, največji tovarni tovarni daleč naokoli, o Ražinah, kjer že tope glinico v aluminij in o vseh drugih velikih tovarnah, ki jih prej na še tako velikem zemljevidu nisi mogel zaznamovati, pa kdaj drugič.

Videli smo velik del tega, kar smo zgradili letos. Z upanjem gremo v novo leto, ki bo še zmagovitejše, kajti »starim« tovarnam se bodo pridružile nove in nove, ki nam bodo v nekaj letih izboljšale življenje. Naš trud in naše sodelovanje pri tem torej ne bo zaman.

Pri generatorju prvega agregata hidrocentrale Mariborski otok — ene izmed šestih bodočih elektrarn na Dravi

leta pa do konca leta 1940 celih 1840 km železnic, to pomeni, 83 in pol kilometra na leto. In mi? Vsako leto od 1945 naprej smo zgradili 268 kilometrov železnic, to je več kot trikrat toliko kot prej.

— vlak bi bil tako dolg kot zemeljski obseg na ekvatorju. Pridni so bili naši železničarji in kako majhna je konec koncev naša zemlja! Dovolj je o železnicah in prometu.

JEZERA, KI JIH NA ZEMLJEVIDU NI

Crne črte že najdeš na zemljevidu, nikjer pa ni videti novih jezer, ki so nastala pri nas v zadnjih letih. Res, niso se podirale gore in zapirale reke. Potresov k sreči ni bilo!

Gre za umetna jezera za velikimi jezovi, ki so jih postavili križem krazem po deželi gradbeni delavci. Izza teh jezer drvi voda na nove agregate in iz agregatov drvi po omrežju nova električna energija. — Brez elektrike ne gre. To je kri moderne industrije in zato tako hitimo z gradnjo hidro, to pomeni vodnih elektrarn. Celo vrsto smo jih dogradili po vojni; nova, včasih tudi zelo velika jezera, bodo postala ponekod privlačna turistična središča. Poglejte, sredi Like, za katero vsakdo ve, da je polna kraških jam, ki požirajo

vodo tako naglo, da je večkrat še za pitje ne ostane, prav sredi Like so imeli letos tekmovalce z jadrnicami na novem jezeru! Nedaleč od morja so zgradili vodno elektrarno Vinodol in ta dobiva vodo iz jezer, zajezjenih voda v Liki. Iz gora, visokih osem sto metrov, pridrvi voda na turbino in sredi poletja se je v centrali zavrtel prvi agregat (še dva bodo postavili za 28.000 kilovatov električne energije).

Preden bi odšli naprej, naj povem, da vse to stane. Vinodol bo porabil 13 milijard dinarjev, pa je šele ena sama vodna centrala. To pravim zato, ker se ne kateri čudijo, kam gre denar. Naj računajo, ti čudaki, da nas stane vsaka centrala le polovico toliko kot Vinodol (čeprav to ne drži, ker so še

premoga, bodo začeli proizvajati popolnoma domač koks. Se deset ali dvajset dni nas loči od tega velikega dogodka.

Z vsemi stvarmi: elektriko, nafto, premogom in koksom poganjamo orjake naše težke industrije.

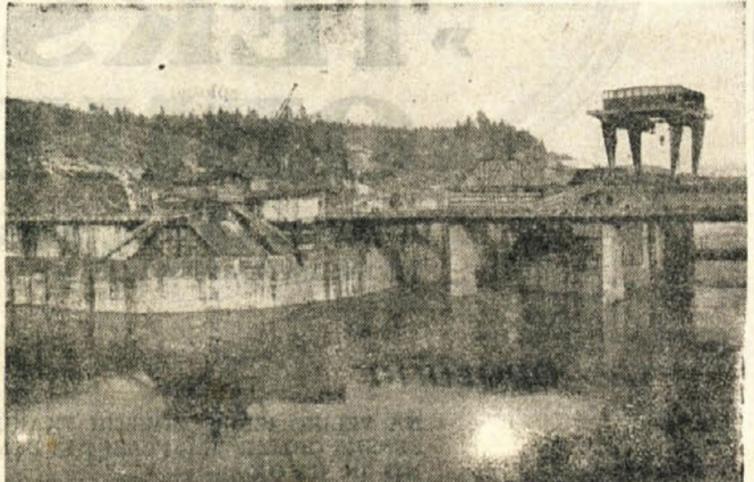
Kdo bi vse našteval. Po vojni smo začeli delati avtomobile, traktorje, rentgenske aparate, tanke, filme, polivinil (dežni plašč), turbine, celo letalo na reakcijski pogon je vzletelo pred

oblačila. Mimogrede naj povem, da bomo zopet imeli tovarne, v katerih bodo izdelovali viskozo. To pa je posebna surovina, iz katere se lahko izdelajo umetna vlakna, ki niso nič slabša, nič manj topla in celo bolj trpežna kot bombaž ali volna. Sele potem bodo prišle naše tovarne za blago in nove predilnice do prave veljave.

Letos smo dogradili kar štiri velike bombažne predilnice v Mostarju, Sinju, Stipu in v Prištini. Vse te tovarne so

blago za

zanimala, kajti ta nam da blago za

Hidrocentrala Vuzenica, ki bo enaka kot centrala Mariborski otok na Dravi

Trgovsko podjetje OZZ odgovarja

V 49. številki Dolenjskega lista je bil objavljen članek pod naslovom: »Nekaj resnih in smešnih predlogov ljudskih odborov.«

Ker pisec zahteva odgovor na poedina vprašanje volivcev, smatram za dolžnost podati odgovor na vprašanje: zakaj trgovsko podjetje OZZ Novo mesto plačuje mleko po 7 din, a podjetje Krško po 14 din za liter.

Taka in podobna vprašanja, čeprav so redka, se pojavljajo po večini pri enih in istih proizvajalcih mleka. Na našem podeželju poznajo prav lep pregovor: »Dobro blago se samo hvali«, kar velja tudi za mleko, vendar pa je pri mleku težko ugotoviti kvaliteto že na oko. Zato je zadržano trgovsko podjetje Novo mesto začelo odkupovati mleko na način, katerega je pozdravila vsa kmetovalstva: mleko plačuje po toliči do 22 din za liter najboljši kvalitete. Potrošnik je podjetju plačeval mleko vse do 1. decembra samo po 20 din za liter. Redki poedinci so hoteli prodajati za otroke naših delovnih ljudi le belo vodo, podobno mleku, po isti ceni, kot ga prodajajo poštenti in zavodni kmetovalci. Slednji vedo, da se bo otrok tovarniške ali druge delavke dobro razvijal le ob dobrem in zdravem mleku, zlasti še, ker nima možnosti, da bi vsled materine zaposlitve pil

njeno mleko. Poleg tega pa poštenti kmetje tudi vedo, da morajo za pošten denar dati dobro blago.

Članek navaja, da podjetje Krško plačuje mleko po 14 din za liter. To je resnica. Temu podjetju prodajajo mleko tudi ljudje iz našega okraja, vendar pa v Krškem ne plačujejo mleko po toliči in se ne ozirajo na kvaliteto. Na teritoriju okraja Novo mesto ga plačujejo običajno 1—2 din dražje kot na območju krškega okraja ter tako s svojo neobjektivno in nesocialistično konkurenco trosijo zmedo in nezadovoljstvo med poštene prodajalce mleka v novomeškem in krškem okraju. Smatram, da je temu podjetju prav malo mar, kakšno mleko dobivajo otroci Ljubljane, kamor ga dostavlja, pač pa obrača večjo pozornost na dobiček podjetja.

Ker so se v podjetju odnosno pri zbiralcih mleka pri jemanju vzorcev za ugotavljanje tolišče dogajale napake, je podjetje organiziralo kontrolno službo mleka, tako da bo v vzorce v bodoče jemal izključno za to odgovoren službenec. Tolšča se bo odslej merila samo v Novem mestu, in smo prepričani, da bo v bodoče odpadla vsaka kritika. Vsi poštenti dajalci mleka, ki bodo našemu podjetju prodajali res dobro mleko, bodo zanj prejeli tudi pošteno plačilo.

Franc Počrvina

ZA USPEŠNEJŠE SODELOVANJE ŽENA V GOSPODARSTVU

Volitve v organe ljudske oblasti, ki so v Beli krajini v zvezi z vprašanjem naših žena pokazale dokaj nezadovoljive rezultate, so za nami. Vendar ne moremo mimo tega, da sta v vsem okraju Črnomelj prišli v odbore samo dve tovarišici. Ne bomo iskali krivde samo v nezgrajenosti žena, temveč obratno tudi pri tovariših, saj ponekod kandidature žena sploh niso vzeli kot resno zadevo. Glavno je, da je toliko in toliko kandidat. Ne gre za to, da bi iskali krivdo še v nazorih malomeščanske družbe ali kdo je prizadet in kdo ni; važno je, kako sedaj popraviti napako.

Kje naj žene kot pripadnice najmočnejše množične organizacije polnopravno odločajo o gospodarskih zadevah? Ne bomo ponavljali, kakšni naj bodo konkretni primeri nalog, pri katerih reševanju žene najlažje sodelujejo. To naše žene že dobro vedo. Pač pa je treba poudariti, da morajo žene sodelovati pri vseh gospodarskih problemih, ker le tako bodo šle kot enakopraven član družbe z razvojem naprej. Zato morajo žene povsod odločno nastopiti, da tudi same zavračajo reakcionarne nazore o ženskem vprašanju, češ da je »žena samo za v kuhinjo«. Le tako, brez slehernih predsodkov, bodo lahko nastopale v javnem življenju. Naši predvolilni sestanki so pokazali ravno to napako. Koliko imajo naše žene za povedati, samo na sestankih se bolj težko pripravijo do besede. Ni povsod enako, saj imamo tudi primere, kjer so ravno na predlog žene reševale važne gospodarske naloge (na primer zadržni dom v Predgradu). Ponekod so na predlog žene popravljale ceste, urejevali kanalizacijo, vodovod itd.

Ker smo ravno pred običnimi zbori kmetijskih združenj, bo potrebno, da sami zadržniki streme za tem, da kandidirajo in izvolijo tudi dobre in sposobne tovarišice v upravne in nadzorne odbore združenj. Tukaj bodo žene našle in imele zelo važno nalogo. Organizacija odsekov pri kmetijskih združenjih, odkup poljskih pridelkov, semen, ustanavljanje pekarij, mlekarne, pralnice itd. — to so problemi, ki so zelo važni za razbremenitev in udejstvovanje žene na vasi. Tudi v tem, kako naj se v zvezi z navedenimi problemi ali primeri uporabijo dohodki kmetijskih združenj, naj sodelujejo žene.

Da bodo kmetijske zadruge lahko razpolagale s potrebnimi denarnimi sredstvi (kredit) za nabavo strojev, ki jih bodo potrebovali razni odseki, je potrebno, da žene delajo na tem, da bo zvišan članstvo zadržug za deleži. Članice kmetijskih združenj naj razpravljajo tudi o tem, kako bi izboljšali poslova-

nje združenj, kje in na kakšen način bi poedine zadruge tekmovala med seboj. Predvsem pa naj razpravljajo o tem, kako v okviru združenj pomagati pri napredku žene na vasi. Z raznimi tečajji, katere bodo zadruge tudi materialno pod, le, je potrebno pomagati ženam in ženski mladini na vasi. Za kmetijsko-gospodinske tečaje, ki so se že pričeli v Semicu in Dragatušu, ni povsod enakega razumevanja. V teh dveh krajih se je prijavilo za tečaj največ mladincev zaradi nepravilnega razumevanja, da so ti tečajji samo za moško mladino. Prav obratno pa je v Metliki, kjer se je prijavilo največ mladink samo za gospodinjstvo. Napaka je na obeh straneh, kajti tudi ženski mladini je potrebno, da se seznanijo z naprednim gospodarstvom in kmetovanjem. V Metliki je sedaj tečaj za ročna dela, kjer se mladinke uče pletenja, belu in narodno vezenje ter razne druge vbode. Tečaj vodi učiteljica ročnih del tov. Vera Pahor. Na tečaju berejo tudi napredne in zabavne knjige. V Črnomlju so tečajji za gospodinjstvo, šivanje, prikrivanje in ročna dela. Ta tečaj obiskuje izmenoma tri sto tovarišic.

Tudi obvezni sanitetni tečajji za žensko mladino dobro uspevajo. Poleg strokovnega znanja pa bi morali še po-

skrbeti, da se tovarišice na tečajih, kjer koli so, seznanijo tudi s splošnimi gospodarskimi problemi v naši državi in še posebej v svojem kraju. Za študij naj bi bil govor tovariša Tita na VI. kongresu ZKJ. S tem bi se mladini in ženam razširilo obzorje o uspehih in težavah našega gospodarstva. Spoznale in naučile bi se vsakodnevno spremljati te probleme po radiu in časopisih in bi vsaka na svojem mestu laže in z večjim razumevanjem reševala svoje naloge.

Tudi v gospodarskih svetih pri občinskih ljudskih odborih bodo žene lahko sodelovale. Imamo dobre in sposobne tovarišice v podjetjih, združenjih in ustanovah, v kmetijstvu itd., ki bodo v teh svetih lahko koristno sodelovale. Vprašanje vodovoda v Beli krajini, gradnja stanovanjskih hiš, cest, sol, kanalizacija, mlekarne, pravilno poslovanje združenj, higijene na vasi in v mestu itd. — vse to naj imajo v mislih tovarišice, ki bodo delale kot članice gospodarskih svetov pri občinskih ljudskih odborih. Z vztrajnim in požrtvovalnim delom naj ponovno dokažejo, da se zaradi naphlovanja malomeščanskih elementov ne dajo odtrgati od udejstvovanja za lepše in srečnejše življenje delovnega ljudstva!

R. F.

Mladina v Metliki je dobila prehodno zastavico

Na okrajni mladinski konferenci, ki je bila sredi decembra v Črnomlju, je dobila metliška mladina prehodno zastavico kot najboljši mladinski aktiv v Beli krajini. Največji zaslug za ta uspeh je imela mladinska godba na pihala, ki je bila ustanovljena lansko leto in je letos v marcu prvič nastopila pred javnostjo. Zdjaj šteje 19 članov. Mladinski godbeniki so imeli že lepo število nastopov, bodisi samostojnih ali skupaj s stariimi godbeniki. Med drugim so igrali tudi na proslavi ustanovitve prvih slovenskih brigad v Dol. Toplicah, 21. decembra pa so pred Dnevom JLA priredili vojakom metliške garnizona koncert. Ob tej priliki so jih tudi ostali mladinci razveselili s kulturnim programom in jih obdarovali.

Precej mladine je vključene tudi v razne odseke domačega kulturno-umetniškega društva. Mladinci in mladinke

so kot člani folklorne skupine sodelovali v folklornem filmu »Pomlad v Beli krajini«, delavna pa sta tudi dramatski odsek, kjer zdaj mladina sodeluje pri Cankarjevih »Hlapcih«, in pa šahovski krožek. V proslavo Dneva vojske so mladinci in pionirji z odraslimi vred nastopili na šahovskem turnirju proti članom JLA in so kar zadovoljivo odrezali. V kratkem bo pričel z delom mladinski pevski zbor. Naštudirati nameravajo samostojno igrjo, organizirali pa so tudi svoj politično-vzgojni študij. Nestrpno pričakujejo, da bo že vendarle urejena fizikturna dvorana, da bodo lahko tudi v telesni vzgoji pokazali svoje uspehe in bo tako tudi v njih samih polno zaživel klasičen izrek: Zdrav duh v zdravem telesu!

Metliškim mladincem želimo, da bi vztrajali na začrtani poti.

EDEN IZMED Vatikanskih »GOSPODOV« OBISOJEN NA 10 LET ZAPORA ...

V Italiji je že dolgo časa smrdela »Afera Cippico«, vendar so jo hoteli visoki cerkveni krogi skriti pred delovnimi množicami italijanskega ljudstva. Ze leta 1946 se je izvedelo, da je pre-

lat vaticanskega državnega tajništva Edoardo Cippico ponarejal čeke in poverjal denar, ki ga lahko verni kristjani darujejo cerkvi. Ta gospod prelat je bil, kakor je zdaj ugotovljeno, navaden tihotapec deviz in je utajil pol milijarde lir, ki so mu jih dajale razne osebe, da bi jim nabavil devize. Cippico se je izgovarjal, da je izročil 500 milijonov lir utajenega denarja duhovnikom, katerih imen se zdaj ne more spomniti. Rimsko sodišče je obsodilo goljufajprelata na 10 let zapora zaradi poverbe in ponarejanja čekov. Skoda, da je taka kazen doletela samo enega izmed gospodov, ki imajo umazane roke od pristradanih grošev milijonov lahko vernih ljudi ...

Izpred okrajnega in okrožnega sodišča

Naverna prijateljica tuje lastnine je delavka Gabrijela Delatut, doma iz Sevnice, sicer pa brez stalnega bivališča. V Novem mestu je zagrosila v kratkem času kar tri tatvine denarja, bonov in perila ter denarice iz stanovanj raznih strank. Za vse tatvine je bila pred senatom okrožnega sodišča v Novem mestu obsodena na 13 mesecev zapora.

Terezija Rahne iz Birčne vasi se je specializirala na posebne vrste tatvine. Rada se je sukala okrog pijanih gostov po gostilnah in prežala na njihove denarnice. Tako je nekemu opitemu gostu v Ločni vzela iz žepa denarnico s 4000 dinarji in 450 boni, v Birčni vasi pa prav tako vinjenemu gostu denarnico s 1800 dinarji. Senat okrajnega sodišča v Novem mestu ji je prisodil za drzne tatvine eno leto strogega zapora.

Leopold Bambič je bil obsojen na mesec dni zapora, ker je kot poslovodja kmetijske zadruge na Gornjih Sušicah z malomarnim poslovanjem povzročil zadruzi manjšo škodo, ki jo mora poleg kazni tudi poravnati.

Mesar Edi Lesjak iz Sentjerneje ni sicer slabo vodil krajevne mesarjice, saj je v nekaj mesecih izkazal kar 60.000 din dobička, vendar je ob neki priliki utajil ljudskemu odboru zakol dveh telet ki ju je zaklal in razprodal meso na svoj račun. Obični ljudski odbor je imel zaradi tega okrog 4000 din škode. Lesjak je bil obsojen na šest mesecev zapora, pogojno na dve leti in poravnavo škode.

Na zadržni ekonomiji v Mirni peči je bil nekaj časa kot upravnik Jože Zver. V tem času je neupravičeno uporabljal denar ekonomije in sicer okrog 22.000 din. Obsojen je bil na štiri mesece zapora in povrnitev prisvojenega denarja.

Pred senatom okrajnega sodišča v Novem mestu so se zagovarjali tudi bivši službenici kmetijske zadruge v Mirni peči: Jože Kumej, Mira Lagonder in Ivanka Slak. Z malomarnim poslovanjem in neupravičenim prilasčanjem blaga so povzročili zadruzi škode nad 114.000 din. Obsojeni so bili: Jože Kumej na 3 mesece zapora, Mira Lagonder na 2 mesece zapora in Ivanka Slak na 10.000 din denarne kazni, povrniti pa morajo tudi vsa povzročena škoda.

Za skrajne pokvarjenice so se izkazali mladi neopridivci Zvonko Linar, Stanko Petan, Franc Pintarič, Martin Maton, Stanko Krošelj in nekaj starejši ter poročeni kovač Ivan Cerjak, vsi iz občine Artiče v krškem okraju. Letos 3. avgusta so popivali v nekem vinotoču v domačem kraju. Tu sta bili tudi dve dekletji: 22-letna Rozalija Savojec in 27-letna Matilda Kovac, ki sta prišli sem po opravkih. V mirni sta se odpravili domov, mladi pobalini pa so se hitro domenili in se jima pridružili. Dva sta šla z njima. Štirje, med njimi tudi poročeni Cerjak, pa so šli naprej v gostilno v zasedo. Ko sta nič hudega sluteč dekletji prišli do zasede, je vseh šest hkrati planilo po njih. Podrli so ju na tla, skelji in jima zatlačili usta; po dva sta držala eno, tretji pa ji je storil silo. Pri svojem entuzijem in brutalnem dejanju bi se prav gotovo vsi zvrstili, da jih ni prepadli bližnji sosed ki je silni ključ na pomoč. Za svoje posredovanje je dobil ta sosed kamen v glavo od Pintariča, tako da se mu je vlna kri po obrazu. Pintarič in Linar pa sta z žerjavom od hlače prelepila Savojcevo. Koš zakaj je vlna.

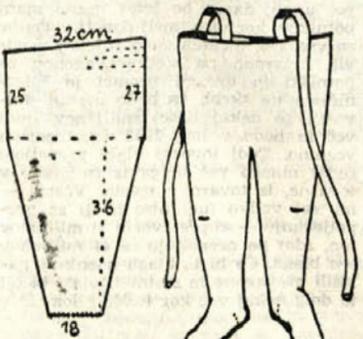
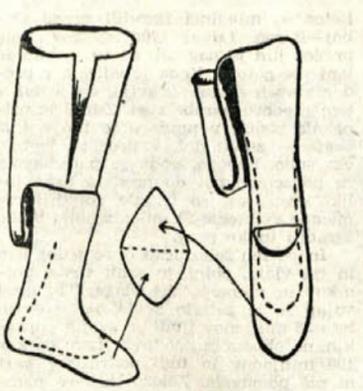
Pred okrožnim sodiščem so se obnašali oboje kot duševno zlasti na politično

Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — Tiskarna: Tiskarna ljudske pravice v Ljubljani — Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25 — Poštni predal 83 — Telefon uredništva in uprave 127 — Tekoči račun pri Narodni banki v Novem mestu 616-90332-1 — Cetrlistna uročnina 100 din, polletna 200 din, celoletna 400 din

IZDELAVA OTROŠKIH ŽABIC

Da bodo majhni otroci vedno dobro oblečeni in tudi suhi, se bo marljiva gospodinja v zimskih večerih potrudila, narediti otroške žabe sama. Za to lahko namreč uporabi ženske nogavice in z

nekoliko spretnosti bo otroka prav lepo in dobro oblekla.

Bombaževinate nogavice položimo tako na mizo, da gledata stopala navzven. Potem na sredini prerežemo od zgoraj navzdol nogavico kakšnih 15 do 20 cm, kot kaže na risbi zarez na prvi nogavici. Zatem pa obe nogavici prepognemo, da je peta zgoraj in da sta obe nogavici enako položeni ter odrezemo ob koncu stopala tri centimetre,

pa vse do polovice otroških meč (kot spet kaže slika). Iz koncev stopal naredimo kozico, t. j. vložek, ki pride med noge. Da bo trpežen, oba konca prirežimo in z gostimi šivi sešijmo. Na notranji strani sedaj sešijemo nogavčki, v konec gornje zarezne pa vstavimo kozico (Oglejmo si, kako je to narejeno pri kupljenih žabicah). Zatem sešijemo levo in desno hlačnico, nogavico zgoraj zarobimo, da v rob potegnemo dovolj široko elastiko. H koncu prišijemo naramnice, gumbce in naredimo gumbnice, pa so hlačke gotove!

Za mal denar bo tako otrok preko vse zime dobro oblečen, matere pa bodo še zato vesele, ker ne bo na takih stvih, rujavih ali krem hlačkah takoj polno sledov, kod vse se je otrok plazil in se zamazal.

Se spretnije matere pa si bodo preskrbele štrno tankega bombaža in spletle žabice same. Po merah na risbi bodo spletle žabice za enoletnega otroka. Da bo zadnji del hlačk višji kot prednji, pletemo nekajkrat samo do polovice vrste in potem pletenje obrnemo. Ko imamo četr metra pletenja, snemamo v vsaki drugi vrsti na koncu po eno zanko, v gletnju pa predenemo pletenje na štiri igle in spletemo še nogavčico.

Trud nam bo poplačalo veselje, ki ga bomo imeli, ko bodo otroci dobro in toplo oblečeni uživali v sankanju in igranju po snegu.

NASVETI

Prednost celofanskega papirja za gospodinjstvo spoznate pri vkuhanju, ko tudi do roba polne kozarce lahko pregledajo, če se na vrhu ni začela nabirati plesen.

Celofanski papir je dobro uporabljen tudi za druge svrhe. Če pripravljamo za darilo darilno embalažo ali likirja, postavimo na sredino kvadratne pole celofana steno, nico, papir zavijemo do vratu steklenice, tu ga prevezimo z lepim trakom. Ogle lepo upogumno navzven in darilo je dosti prikupnejše.

Po predalih imamo mnogo predmetov, ki jih moramo vse po vrsti odvijati, če kaj iščemo. Zaviti v celofanski papir nam bodo prihranili zamudno iskanje.

Dobrodošle nam bodo vrečke iz celofana za nogavice. Vsak par sbranim v svojo vrečko in ko se nam bo mudilo preobuti, bomo kaj hitro našle zaželjeni par.

Ko kupujemo nogavice, si nabavimo dva ali več enakih parov. Če sta ena nogavica preveč poškodovana, bo iz preostalih še vedno lahko sestavili nov par.

Poroke, rojstva in smrti v okraju Kočevje

V novembru 1952 se je rodilo v kočevskem okraju 38 otrok, od teh 18 dečkov in 20 deklic. Umrlo je 23 oseb, od teh 10 moških in 13 žensk. Porok je bilo 29. Poročili so se: Pogorelec Jože, gozdni delavec iz Dolenje vasi, in nameščanka Boje Nežka iz Dolenje vasi. Poljedelec Nosan Anton iz Prigorice in poljedelka Kromar Justina iz Dolenje vasi. Trgovski poslovodja Skender Alojz iz Kočevja in trgovska poslovodkinja Einsiedler Ljudmila iz Kočevja. Poljedelec Prša Jože iz Dolnje Bistrice in poljedelka Skafar Ana iz Gornje Bistrice. Rudar Zupc Franc iz Kočevja in rudniška delavka Meglen Kristina iz Kočevja. Kmetovalec Rupe Mihael iz Stevnika in otroška negovalka Bižalj Berta iz Kočevja. Sofer Sterje Stane iz Kočevja in prodalnica Zanoškar Anica iz Kočevja. Milčnik Željko Peter iz Ferduge in poljedelka Delač Ma-

rija iz Dol. Lamana. Podoficer Zupančič Ervin iz Pančeve in gospodinska pomočnica Krašček Olga iz Kočevja. Rudar Regale Ciril iz Kočevja in rudniška delavka Marolt Mihaela iz Salke v vasi. Tatič Ivan iz Mozija in poljedelka Verderber Marija iz Mozija. Rudniški delavec Stante Franc iz Kočevja in rudniška delavka Šut Terezija iz Kočevja. Rudniški delavec Krošelj Jože iz Kočevja in gospodinska pomočnica Cimpric Marija iz Kočevja. Nameščene Miklič Milan iz St. Janca in rudniška delavka Krošelj Sonja iz Kočevja. Kurjač Rudolf Milan iz Kočevja in šivilja Boben Anica iz Kočevja. Delavec Oštr Feliks iz Mlake in tovarniška delavka Levšek Radislava iz Kočevja. Natakar Rački Alojz iz Lipovca in poljedelka Marincej Marija iz Raševca. Brivec Oraželj Alojz iz Ribnice in gospodinska pomočnica Prelesnik Anzelea iz Ribnice. Sofer Trobac Franc iz Gorenje vasi in nameščanka Sile Pavla iz Nemške vasi. Avtomehanič Kupi Nikola iz Ribnice in nameščanka Češarek Draga iz Ribnice. Delavec Prelesnik Stane iz Hrovač in gospodinska pomočnica Kovačič Marija iz Hrovač. Pančevine Franc iz Haringna, ZDA, in nameščanka Zelnik Gabrijela iz Velikih Lašč. Cevljar Petrič Alojz iz Velikih Lašč in kmetovalka Stritar Francka iz Velikih Lašč. Kmetovalec Pugelj Franc iz Raplova in kmetovalka Maver Marija iz Duče vasi. Kmetovalec Erčulj Filip iz Peglove in kmetovalka Vodčar Ivana iz Peglove.

Umrli so: Kmetovalec Lovšin Franc iz Rakitnice, star 44 let. Preužitkarica Klun Ivana iz Prigorice, stara 84 let. Preužitkarica Dejak Ivana iz Dolenje vasi, stara 88 let. Gospodinja Slehta Ana iz Kočevja, stara 81 let. Kmetovalec Selan Anton iz Potoka, star 81 let. Kmetovalka Čorne Uršula iz Pirč, stara 85 let. Kmetovalka Curj Marija iz Banje Loke, stara 85 let. Preužitkar Knava Janez iz Hriba, star 89 let. Gozdni delavec Bartol Anton iz Hriba, star 86 let. Nameščanka Kay Matilda iz Travnika, stara 88 let. Otrok Karel Matilda iz Travnika, stara 1 mesec. Gospodinja Knava Marija iz Malega loga, stara 91 let. Kmetovalec Lovšin Janez iz Gorice vasi, sta 74 let. Kmetovalec Revka Ivan iz Brež, star 83 let. Kmetovalec Rus Alojz iz Nemške vasi, star 63 let. Otrok Perovšek Silva iz Sučja, stara 1 mesec. Kmetovalec Levstek Ivan iz Vine, star 88 let. Kmetovalec sin Zaje Vinko iz Zimarice, star 17 let. Kmetovalka Zakrajšek Marijeta iz Velikih Lašč, stara 87 let. Kmetovalka Kraševac Marija iz Velikih Lašč, stara 78 let. Kmetovalka Peterlin Terezija iz Velikih Lašč, stara 60 let. Kmetovalka Zgone Marija iz Velikih Lašč, stara 68 let. Kmetovalec Žulek Franc iz Pončeva, star 83 let.

TELEFON
21-787, 23-274

Trgovsko podjetje na veliko

»TEKSTIL OBUTEV«

LJUBLJANA, Nazorjeva 4
PREJ FRANČIŠKANSKA ULICA 4

opozarja

NA VELIKO IZBIRO ZIMSKIH TKANIN ZA MOŠKE IN ŽENSKO OBLEKE TER PLAŠČE IZ DOMAČE PROIZVODNJE IN UVOZA

POSTREŽBA PO STALNIH POTNIKIHI NUDI CENENO NABAVO BLAGA

SVOJE ZALOGE SORTIRA PRAVILNO MALOPRODAJNA MREŽA LE Z IZBIRO BLAGA V NAŠIH SKLADIŠČIH ALI PO KOLEKCIJAH POTNIKOV

Pozdrav dolenskih fantov iz vrst JLA

Dragi bralci Dolenjskega lista! Dolenjski fantje, borci in podoficirji vrste JLA Vojna pošta Valjevo, vas ob vstopu v leto 1953 lepo pozdravljamo in želimo vsesa naročnikom našega lista uspehov polno novo leto, kakor tudi novih zmag v izgradnji naprednejšega, boljše življenja — v naši veliki bitki za socializem!

Alojz Mohar iz Starih Zag pri Dol. Toplicah, Alojz Zoran iz Malega kala nad Mirno pečjo, Anton Sutar iz Ajdovca, Jože Avžin iz Ragoveca, Franc Skebe iz Zužemberka in Jože Virč iz Gor. Kamenja pri Mirni peči.

Pocenitev premoga za gospodinske potrebe

Pred dnevi je izšlo razveseljivo obvestilo, da je Zvezni gospodarski svet odobril podporo trgovskim podjetjem, da bodo lahko znižala cene rjavemu premogu in lignitu za gospodinske potrebe. Po tej odločbi se bodo cene premogu znižale za povprečno 33 %.

Ob deseti obletnici smrti Janeza Marentiča prvega organizatorja KP in Osvobodilne fronte v Beli krajini

Leta zmagovite osvobodilne borbe so za nami; revolucionarni razvoj naše domovine gre svojo zmagovito pot. V naši družbi se dviga veličastna stavba socializma, ki sloni na najtrdnjših temeljih družbenega razvoja, na temelju znanstvenega marksizma, NOV in ljudske revolucije. Ves ta revolucionarni razvoj pa je terjal velike žrtve. Zanj so padali znani in neznani junaki, med katerimi je Janez Marentič iz Boginje vasi eden izmed prvih temeljnih kamnov, na katerih sloni in na katerih je zrastle ta veličastna stavba. Marentič je bil utelešena revolucionarna ideja zlasti med kmečkimi prebivalstvom v Beli krajini, katerega je prvi povedel

Janez Marentič

na slavno in zmagovito pot v svobodo. Janez Marentič je bil tih in skromen v svojem osebnem življenju, vendar politično tako aktiven, da ne bomo mogli nikdar razpravljati o osvobodilni borbi in ljudski revoluciji, ne da bi začeli prav z Marentičem. Prvi je zaračal globoko brazdo v ledino težkih in stoletnih problemov na političnem in gospodarskem področju v Beli krajini. Prav on ima velike in pionirske zasluge za ustanovitev Komunistične partije v Beli krajini, katero je ustanovil v tej pokrajini že leta 1933. Politično je aktiviral belokranjsko ljudstvo posebno v organizacijah in društvi kmečkih fantov in deklet, v katerih so člani javno izražali in manifestirali svoje mišljenje zlasti s pesmijo, ki se je porodila v Beli krajini:

Kmečki fantje in dekleta,
to je naša mlada četa;
skupj se zbirajmo,
naprej marširajmo,
naprej za pravdo naroda.

Naprej v borbo
za pravdo in svobodo,
za pravdo in svobodo
kmečkega naroda!

Ko je fašistični okupator zasedel naše kraje, je bil Janez Marentič tisti, ki je prvi organiziral Osvobodilno fronto med kmeti že v juniju 1941 leta. Zato je veliko revolucionarno delo Janeza Marentiča najbolj karakteristični primer požrtvovalnega komunističnega borbena, ob katerem se mora učiti in vzgajati zlasti mlajša generacija.

Janez Marentič izhaja iz revne bajtarske družine. Rojen je bil v Krasincu leta 1909; pozneje so se starši preselili v Boginjo vas. Kakor mnogi Belokranjci, tako so tudi Marentičevi romali po svetu za zaslužkom in končno umrli v zgodnji mladosti. Tako je mali Janez ostal v sedmem letu s sestrico brez staršev; oba je prevzela v rejo teta, ki pa se je tudi sama težko preživljala. Pastirval je pri večjih kmetih, v osnovno šolo pa je hodil v Podzemelj. Vso bedo in revščino je okusil že v zgodnji mladosti in že v prvih pogledih v svet pričel oblikovati svoje

JANEZ VITKOVIČ

nazore. Tako sam pravi v nekem pismu:

»Ko sem ostal brez staršev in sredstev za preživljanje, me je vsakdo zasmiral in pretepal. Siromašna tetina roka je bila preslabotna, da bi me zčutila. Takrat sem sklenil, da bom (bilo mi je deset let) vedno na strani revnih in zatiranih ter branil njihove pravice.«

Podzemeljski župnik Učak je v malem Janezku kaj hitro ugotovil naravno nadarjenost ter ga poslal v šole, misleč iz njega vzgojiti duhovnika. To je bila metoda pridobivanja za duhovniški naraščaj. Nadarjenim učencem so omogočali nadaljnji študij le pod pogojem, da so se, revni, odločili za duhovniški stan. Te dijake so skromno hranili, tako da je mnoge pobrala tuberkuloza. Razlika med revnimi in bogatimi ter zlagana katoliška ljubezen do bližnjega sta bila kmalu vzrok, da je Janez opustil misel na duhovniški stan, posebno še takrat ko mu je umrla sestrica ter ga niso pustili na pogreb, češ da bi nastali stroški. Tako se je odločil, da v sedmem letniku izstopi iz »križank«. Ob tej priliki mu je župnik Učak očital nevhvaležnost, češ da bi bilo bolje krmiti prašiče, kakor njega šolati.

Janez je postal svoboden; utrgal se je iz jezuitskih krepeljev in pričel živeti novo življenje. Stanovanje si je našel pri neki revni ženi, kakor po naključju prav tam, kjer je nekoč stanoval Ivan Cankar. Prišel je spoznavati borbo proletariata ter dobival socialistično literaturo. V šoli se je najbolj zanimal za politično ekonomijo. Zaradi svoje levičarske usmerjenosti ni dobil nikjer štipendije. Najtežje čase je preživljal na zagrebški univerzi, kjer je študiral agronomijo. Nprestana lakota, zmrzovanje, soba brez oken, postelja brez žimnice, to je bil dom revnih dijakov. Hranil se je največ med brezposelnimi in stal v dolgi vrsti za malo tople juhe pred kuhinjo Javne borze dela.

V Zagrebu je bil med prvimi organizatorji študentskih štrajkov ter je sodeloval v odborih dijaških združenj. Med tem je bil tesno povezan z ožjo

dajal pravo vsebino v delu med kmeti in bil že v stari Jugoslaviji član CK KPS. Prvič pade Marentič v zapor po končanem študiju na zagrebški univerzi 1934. leta. Ob tej priliki so ga označili za nevarnega komunističnega ter ni zaradi tega mogel dobiti službe. Zanj se začena doba brezposelnosti, ki traja z enajstmesečno prekinitvijo vse do njegove tragične smrti v oktobru 1942. leta. V letu 1936 je napisal večjo razpravo pod naslovom »Slovenska vas pod kapitalističnim jarmom in slovenski kmet v revoluciji 1848. leta«. Kot član CK je v Sloveniji Marentič delal posebno pri kmečki komisiji pri CK, kjer je skrbel zlasti za ureditev bibliografije slovenskega tiska. Bil je sourednik »Kmečke sloge« ter pisal v napredne slovenske časopise. Njegov spis »Slovenska vas pod kapitalističnim jarmom« je bil velika pridobitev za kratkatne razmere. V spisu je pokazal na težke probleme in upe naših kmetov. To delo je pravilno in obširneje ocenil že Lado Kozak v peti številki glasila CK KPS »Delo«, vendar po svoji vsebini zasluži, da mu naša literatura posveti še več pozornosti.

Posebno rad je prihajal Marentič v Belo krajino ter nenehno delal s kmečkim prebivalstvom. Ob ustanovitvi prve partijske celice 1933. leta so z Marentičem sodelovali kmetje Crnič, Segina Martin, Suštarič Miha in Kure Viktor iz vasi Priložja in Grma. Iz te celice je zrastle močna partijska organizacija, ki je predvsem vodila akcije in dejavnost v društvi kmečkih fantov in deklet in v letu 1941. organizirala ljudsko vstajo proti okupatorju. Na svojem službovanju v Beogradu sodeluje Marentič pri organizaciji prvega uradnega štrajka, ki je zajel 200 podjetij. Ob tej priliki ga aretirajo na stavkovni straži in vržejo v zloglasno Glavnjačo. V zaporu je zbolel na pljučih, kljub temu pa so ga poklicali na vojne vežbe, kjer je moral bolan z visoko temperaturo vežbati med drugimi vojaki na snegu. V njem se je zakoreninila zahrbitna bolezen. Izčrpano telo se ni moglo dolgo upirati, ni pa klonil njegov revolucionarni duh. Dasiravno tež-

Božidar Jakac: Bela krajina (Novo leto 1944)

domovino in dopisoval v Ljudsko pravico, Mladi plamen, Grudo itd. Svoje politično delo je usmeril zlasti med kmete; bil je vztrajen agitator napredka in socialistične ideje na vasi. S svojo skromnostjo in razumom je neumorno pridobival ljudi. Pri svojem političnem delu je imel toliko simpatij med ljudmi, da se ga sovražniki niso upali javno napasti.

Marentič je ves čas vztrajno proučeval napredno marksistično literaturo; posebno je proučeval kmečko agrarno vprašanje in tako s svojim delom in znanjem bogatil našo Partijo, ji

ko bolan, je bil po zlomu stare Jugoslavije med prvimi organizatorji OF. V začetku julija 1941. leta je v Boginji vasi ustanovil OF; na tem ustanovnem sestanku so bili kmetje: Crnič Niko, Pezdirc Tone in Segina Janez. Ob tej priliki je prinesel Marentič več literature in dal navodila za nadaljnje politično delo in priprave za upor. To je bil njegov poslednji stik z Belo krajino, ki jo je tako ljubil.

Janez Marentič se je nenehno boril za socialistične ideje in stal ob strani vseh zatiranih ter sanjal o novem in lepšem življenju. Ob koncu, ko je stal

že na pragu svoje sreče in novega doma, v katerega je verjel z vso dušo, pa je na žalost prezgodaj omahnil v smrt. Svoji ženi je v letu 1939. pisal: »Stari, reakcionarni svet dokončuje svoj vek; to je edina tolažba za naju dva in za najino malo dete, ki je na poti. V starem svetu mu ne bi mogla priboriti primernega mesta, ker midva sama stojiva v njem čisto spodaj, toda za najinega otročiča mesto v starem svetu ne bo potrebno, kajti takrat, ko se bo najin otrok postavil na lastne noge, stari svet že davno ne bo več na oblasti. Stari svet bo živoraril še naprej, toda vedno bolj bo propadal brez kakršnega upanja na zmago.«

Tako je Marentič ocenjeval položaj v letu 1939. in verjel v socialistične ideje, katere je prvi sejal med svojim belokranjskim ljudstvom.

Cepprav ni Marentiča zadela krogla na bojnem polju, je vendar izkrmavel v boju proti sovražniku, ki so ga preganjali do poslednjega diha. Tako so mu »usmiljene sestre«, ki so zvedele, da je komunist, v ljubljanski bolnišnici pobrale še odejo s postelje in se inkvizitorsko naslajale nad njegovo smrtjo. Marentič je umrl ravno takrat, ko se je v Sloveniji in posebno v njegovi ožji domovini Beli krajini najbolj razplamtel plamen NOV za svobodo in srečnejše življenje, o katerem je sanjal in za katero je žrtvoval tudi svoje življenje.

Zato se s posebno hvaležnostjo ob deseti obletnici njegove smrti spominjamo tega velikega revolucionarja in borca. Dolžni smo nadaljevati njegovo delo in njemu samemu dati pravo mesto v zgodovini naše revolucije in ga obeležiti tudi z vidnejšim znamenjem, s postavitvijo spomenika, ki naj pričra poznim rodovom, da so prvoborci osvobodilnega gibanja izšli iz vrst najbolj zatiranih in da so breme osvobodilne borbe prenašali na svojih ramenih in za te ideje žrtvovali svoja življenja.

»Italijanski časopisi, pa tudi odgovorni italijanski minister Pacciardi, vsak dan odkrito pozivajo zahodne zaveznike, naj ne dajo Jugoslaviji niti vojaške niti druge pomoči, kajti — pravijo — če zahodni zavezniki ne bodo odtegnili svoje pomoči, se jim ne bo posrečilo, da bi nas pridobili za to, da bi popustili v vprašanju Trsta. Pravijo, da nam je treba postaviti nč na grlo in da nam ne smejo dati ne kruha ne orožja, pa bomo dali Italijanom Trst in kdo ve — morda pozneje še kaj več. Toda mi nismo ljudje, ki imajo tako občutljivo goltanec, da bi se bali noža. Nismo tako strahopetni ljudj in nas to preveč ne razburja. Povedali in dokazali smo ter stalno dokazujemo: če ste proti napačnosti, če ste za mir, smo z vami. Mi imamo najmočnejšo armado v Evropi. Naj le govore razni sovražniki, da naša armada ni moča. Naj pripovedujejo to in ono. Sporočamo jim, da se to pot ne bi izplačalo nobena avantura in preizkušnja naše obrambne moči.«

(Iz govora maršala Tita v Smederevski Palanki)

Večerna delavska šola v Notem mestu

Zgodovinski VI. kongres ZKJ je dal tudi sindikatom mnogo važnih nalok, med katerimi je vzgoja našega delavca na družbeno gospodarskem področju ena naljučnejših. Ze vsa leta smo ugotavljali potrebo po večji izobrazbi naših delavcev, zlasti pa je to vprašanje postalo življenjsko važno ob sprejemu Zakona o delavskih svetih in upravljanju delovnih kolektivov. Še posebno pa terja vse širše sodelovanje upravljanja v socialnem zavarovanju in v zborih proizvajalcev od sindikatov, da pomagajo pri vzgoji tega kadra iz vrst naših delavcev. Medtem ko je partijska šola že pričela z delom in so uspehi že vidni, pa je IV. plenum OSS v Notem mestu akciji pričeti v zimskih mesecih s sindikalno šolo, ki smo ji dali ime: večerna delavska šola.

Predsedstvo OSS je odločilo, da se šola ustanovi že to zimo in bo trajala od arde decembra do arde marca. Razdeljena bo v dva dela: za bršljiški konec bo v Bršljinu, za novomeški pa v samem mestu. Predavane bodo naslednje teme: Razvoj proizvodnje in delavskega gibanja, razvoj blagovne proizvodnje in reprodukcija, ekonomske zakonitosti v prehodni dob, delavske upravljanje, načela upravljanja po delovnih kolektivih ter produktivnost dela, komercialno poslovanje podjetja, finančno poslovanje in družbeni plan za leto 1953, delavska in socialna zakonodaja ter razvoj in vloga sindikalnega gibanja. Program predavanj je tako izbran.

da bo nudil delavcem tečajnikom osnovno podlago v družbeno-gospodarski problematiki, tako da bost šola po svoji vsebini dala našim podjetjem nov kader za upravljanje podjetij. Predsedstvo OSS je predvidelo za celotno šolo 79 tečajnikov, za bršljiški del 37, a za novomeški del pa do 42. Pričetek bo v Bršljinu v torek dne 23. decembra ob 16 ur. V Notem mestu pa v petek dne 26. decembra 1952 ob 17. uri. Predavali bodo naši biznarni gospodarski strokovnjaki in aktivisti, ki se bodo potrudili, da bodo predavanja res zanimiva. Predsedstvo OSS bi nudil tečajnikom tudi literaturo, da bo študij lažji in da se bo lahko razvijala diskusija. Prepričani smo, da bodo predavatelji s temi predavanji lahko nudili učinkovito pomoč tudi drugim kolektivom izven proizvodnje, ker je tudi za ostale panoge prepotrebno čimprej pričeti s seminarji.

Kino

KINO NOVO MESTO PREDVAJA:
Od 30. decembra do 1. januarja: nemški film »Štirje akcij okna«.
Od 2. do 5. januarja: švicarski film »Štirje v džipu«.
Od 6. do 8. januarja: jugoslovanski film »Hoja Leros«.
Od 9. do 12. januarja: ameriški film »Iz tisoč in ene noči«.

JAROSLAV HASEK:

Urbogi tat

Prihušo črtico je napisal Jaroslav Hasek, avtor svetovno znanega »Svejka«. Vzeta je iz knjige njegovih humorističnih povesti.

Tat Sejba se je čez noč pustil zapreti v hiši št. 15. Bil je strokovnjak za krajo podstrešij in z današnjim dnem je kanil začeti svoj posel v tej bogatejši mestni četrti. Doslej je imel svoje področje v revnem predmestju, kar mu je vrglo dve zavesi, tri spodnje hlače in od molov prežrto naglavno ruto. Sodna cena za vse te predmete bi bila šest mesecev, Zid mu je pa dal za vse skupaj samo šest kron.

Sejba je stal v kleti naslonjen na podboj in poslušal, kako odhaja hišnica, ki je zaklenila vrata in ugasnila luč. Gotovo je bila mlada, kajti gredé od hišnih vrat proti svoji sobi je potihlo pela. Sejba je sodil da je to dobro znamenje. Popoldne je bil srečal voz sena. Novo dobro znamenje. Videl je dimnikarja in mu poslal poljubček. To prinese srečo... Potegnili je iz malhe steklenico cenenege ruma in globoko nagnil. Ceneni rum — to je bilo revno predmestje. Tukaj bo pa druga muzika. Dopoldne si je bil ogledal svoje novo

področje in odkril, da je po stopnicah do prvega nadstropja položena preproga. To jasno pričja, da živijo v hiši premožnejši sloji; ti bodo že imeli kaj na podstrešju! Recimo pernice, pa obleke. Te sanje o sreči si je posladkal s poštenim požirkom ruma in se usedel na stopnico v kleti. Bil je truden, kajti popoldne so ga na trgu ob reki lovili stražniki. Slo je za ročni vozček brez firme, ki je brez čuvaja stal na ulici. Komaj je vozček odpeljal nekaj korakov, že je moral pobrisati brez njega. Ušel je, hvala bogu, ampak zbit ko bridka martra. Ni pravice na svetu. Na deželi te lovi orožnik, v mestu pa stražnik. Sejba je vnovič nagnil steklenico in vzdihnil.

V hiši sta vladala mir in tema. V kleti ni bilo ne toplo ne mrzlo, toda ko je Sejba zasiljal, kako njegov vzdih odmeva menda vako do tretjega nadstropja, ga je stresel mraz. Kaj bo, če ga ujamejo. Ko bi ga ujeli vsaj na zimo. Kaj bo, če ga ujamejo. Ko bi ga ujeli vsaj na zimo! Nekaj zim je že prečepel v luknji. Ponekod imajo v kaznilnicah že vpeljana centralna ogrevanje. Sediš lepo na toplem, naješ se do sita, samo žganja človek pogreša. Tobak včasih še kako stakneš.

V kleti je zamijavkala mačka. Sejba je že imel na jeziku: »Muc, muc!«, vendar se je premislil. Čemu bi silil v nesrečo! V hiši gotovo vsi še ne spijo, lahko bi ga slišala hišnica in — zbegom svoboda. Morda bi ga celo pretepli.

Poslušal je, kako za vrati hodi mačka in mijavka; zdaj je zlezla na kup premoga, ki se hrupno sesiplje. Prekvata mačka! Rogovili po kleti in ljudje bodo še mislili, da je notri tat!

Sejbu se je gabilo, da bi ljudje lahko mislili, da je hotel vlomiti v klet. Klet okrašt zna vsak butelj, toda okrašt podstrešje!...

Nehote se je pripognil, pa so mu v žepu zarožljali odpiraci. Mačka za vrati je poskočila; Sejba je slišal, kako beži. Prevrnila je neko težko stvar in ropot je odjeknil po vsej hiši.

Stisnil se je v dve gube in prisluškoval. Donelo je po hiši in počasi utihalo. Ničse se ni oglasil.

Pomiril se je in nagnil steklenico. Če bi ga po nesreči ujeli, naj bo steklenica prazna. Da bi jo izpil, bi mu ne pustili. V hiši je zapel zvonec.

»Zvoni hišnici,« je pomislil Sejba in spet zlezal skupaj, kakor da noče videti ničesar krog sebe.

Iz hišnikovega stanovanja je posvetila luč, zasiljal je cepetanje copat in šelest krila.

Hišnica je šla odpret. Sejba se ni upal niti dihati, da bi se ne izdal. Pramen svetlobe se je lomil po ograji v prtiličju in padal navzdol proti Sejbu.

»Zdi se mi, kakor da so notri vlomilci.«
»To so mačke, gospod svetnik,« je odgovorila hišnica. »Sleherno noč rogovilijo po kleti. In kaj sele na podstrešju! Tam se podijo, kakor bi se vragi ženili.«

Sejbu se je odvalil kamen od srca. Slišal je, kako gre hišnica v svoje stanovanje in kako je v drugem nadstropju zarožljal ključ v vratih. Izkoristil je ta ropot, pa se pretegnil in napil ruma.

Luč je zgnila in zavladala je popolna tema. Sejba je premišljal o svojem pohodu. Pozno ponoči se bo splazil na podstrešje, odprl vrata in pobral, kar bo kaj vredno. Potem bo počakal jutra in odšel takoj, ko bodo odprli hišna vrata. Stražniki so ob tej uri malokdaj na ulici. Ostalo bo prišlo samo po sebi. Za izkupiček bo plačal stanovanje in hrano, saj je dolžan že za teden dni. Stanuje pri revnih ljudeh, vrhu tega vedo o njem nekaj, kar bi mu lahko škodovalo. Pozimi bi se poživžgal, zdaj pa hoče biti še na svobodi. Je že tako, da človek ni rad zaprt, kadar zunaj vse zeleni.

Sejba je postal sentimentalni; ko je zasiljal vnovič mijavkati mačko, se ni pomišljal. »Muc, muc!« je poklical potihlo skozi ključavnico. Mačka je prišla k vratom in zamijavkala.

Slišal je, kako praska, kako se je ulegla k vratom in prede. Nemara se je dolgočasila sama, v kleti pa je vesela družba, čeprav ločena od nje z nepremagljivo oviro.

»Kaj, če bi srknil na njeno zdravje?«

si je mislil Sejba in je to prijetno zamisel takoj uresničil.

Na mah se je počutil bolj varnega: stegnil je noge kar je povzročilo rahel ropot. Da bi je pozabil, si je že zdaj sezul čevlje.

Sezuvanje je mu je posrečilo čisto brez hrupa. Nvdušen od uspeha loka rum in ljubeč boža steklenico. Kolikokrat ga je že pospremila na delo! In kadar si je zajkupilček kupil ruma in jo napolnil, s mu je zdelo, da deli z njo svoj uspeh.

Steklenica je njegov edini tovariš, s katerim se lahko pogovori v teh neskončno dolgočasnih urah čakanja v tujih hišah, ki človek ne ve, kaj mu prinese naslednji trenutek.

Zdaj jo drži pred ustni in po kloko-tanju pozna, da je v nji samo še četrt ruma. Ko jo b izsesal do zadnje kapljice, pojde ni podstrešje; jutri jo bo pa znova naplnil in rekel: »Dobra si bila, dušica!«

Rum prijeto greje Sejbo in ga v mislih odnaša na podstrešje. Premožna hiša, premožno podstrešje! Spomnil se je podstrešij v revnem predmestju in pljunil pred vrata. Dve zavesi, tri spodnjice in od molov prežrta naglavna ruta! Fej, kakšna mizerija! Razmere so iz dneva v dan huješe. Naj zmanjka še za žganje, potem je najlepše, da se človek obesi!

Srknil je pa se mu je spet vrnila dobra volja. Morda bodo zgoraj pernice. Perje ina dandanes še cenó. So dve stvari, pri katerih človek ne zapravlja svojega talenta za prazen nič.

V novembru 1942

Pozni jesenski dnevi v letu 1942 so se poslavljali od narave. Zdinjski griči so se pripravljali, da sprejmejo belo zimsko službo na progah. Zlahna trta v trškogorskih vinogradih se je z dobro kapljico oddolžila dolenskem kmetu za njegovo skrb in delo, ki ga je vložil ob potu svojega obraza v vročih poletnih dnevih. Bilo je 10. novembra okoli desete ure dopoldne, ko smo šli tov. Lepin, tov. Hribar in jaz vsi trije oblečeni v železniške obleke, po železniški progi proti Mirni peč, kot da opravljamo službo na progah. S to zvijačo smo prekoračili tudi italijanski blok pri Mali Bučni vasi. Ko smo prispeli na progah do Bučne vasi, smo krenili s proge na desno in šli za vasjo v gozd Brezovica, po katerem smo nadaljevali pot, namenjeni na javko. Vsi trije smo bili oprtni za nahrbtnik, v katerih smo nosili razni material (sanitetni, obleke, cigarete itd.) za našo partizansko vojsko, ki je taborila za Trško goro v Grčevju. Da smo odvrnili sum, kaj nosimo v nahrbtnikih, je vsak od nas nosil pleteno steklenico v rokavih, kot da gremo v Trško goro posloveti dolenski cviček za proslavo tradicionalnega dolenskega Martina, ki ga proslavljajo 11. novembra. Med potjo v gozdu smo srečali tu in tam nekakega poznanega kmeta, ki ima svoj vinograd v Trški gori, ko se je vnačal iz svojega vinograda odnose iz ždanice ves zamišljen in zaskrbljen, ja-li bo užival to, kar si je s trudom in z žuljavimi rokami pridobil, ali pa mu bo okupator oropal in požgal vse, da ostane brez hrane, obleke in strehe. Ker pa smo vsi trije precej dobro poznali politično opredelitev vseh posameznikov, smo se med potjo nezanesljivo oseb ogibali. Z zanesljivimi pa smo zastavili pogovor o naši borbi, o cilji OF ter o potrebi in nujnosti odpora proti okupatorju.

Pot, ki smo jo imeli, da pridemo na cilj, smo previdno prelodili ter imeli medsebojni dogovor, da se v vsakem primeru, če naletimo na sovražnika, znajdemo in odvržemo ves sumljivi material.

Ko smo prišli do partizanske zasede, ki je bila postavljena v vasi Kote (Grčevje) in je štelila edino ter njeno poveljstvo, nas je ustavila in ker nas je stražar osebno poznal nam zaupal, da je naša naloga v zvezi s štabom edinice, nas je eden od stražarjev spremljal v štab, ki je bil na Runčnu. Se preden smo prišli do centra štaba, nas je zagledal Jože Bošnjak, komisar divizije, in komandant Jakko Tanaskovič, ki sta pregledovala teren in sta nam tovariško stisnila roke ter nas pripeljala na mesto, kjer smo imeli partizanski sestanek, na katerem smo sprejeli naloge in sklepe, ki jih je bilo treba nujno uresničiti. Na sestanku nam je tovariš Borštnar dal direktive o nepopustljivi borbi proti okupatorju. Kot dober organizator in poznavalec železniške službe nam je dal naloge za sabotažna dejanja. Tovariš Lepin na primer je dobil nalogo, da prenese eksploziv, ki ga je dobil v štabu edinice, in navodila za miniranje strojev. Tovariš Hribar in jaz pa sva prevzela nalogo, da vzpostaviva kanal in država zvezo z novomeško železniško postajo in terenom z dobrimi in točnimi ter predhodnim obveščanjem o vlakih in vsebini vagonov, da jih bodo na progah minirali in iztirjali.

Po sestanku, ki je trajal približno eno uro, smo se poslovili z borbenim pozdravom in se polni revolucionarnih idej vrnili domov, da zastavimo vse sile za izvršitev nalog in sklepov, ki smo jih sprejeli. Na povratku nas je dohitela noč. Zato smo morali misliti na to, kako bomo prehodili pot in se izognili nevarnim mestom, da nas ne bi videli in osumili domači izdajalci. Še prav posebno pa smo morali paziti na bloku v Bučni vasi, ki je bil močno zastražen od italijanskih karabinerjev. Da odvrnemo sum, kje smo bili in po kakšnih opravkih, smo si se med potjo priskrbeli vsak steklenico vina, kot dokaz, da smo šli na Trško goro po vino za proslavo Martina, ki so ga ljudje praznovali naslednjega dne.

Stopali smo skozi gozd Brezovica proti Bučni vasi in za vasjo krenili pri Potočarjevem mlinu na železniško progah in nadaljevali pot (pri tem pa simulirali, kot bi bili močno vinjeni) do bloka. Ko je opazil stražar na bloku, da prihajajo vinjeni železničarji, nas je ustavil in opozoril, naj ne hodimo po progah, ker je nevarno in nas lahko vlak povozil. Mislim, da smo res tako vinsko naloženi. Po našem kratkem in domišljavem govorjenju, kot ga imajo po navadi pijanci, nas je brez slehernega pregleda in dovoljenja za prehod preko bloka spustil naprej. Med potjo na povratku smo si že izdelali načrt, kako bomo naslednji dan začeli delati.

Naslednji dan, 11. novembra ob sedmi uri zvečer, smo že imeli partizanski sestanek v gostilni Kastelic v Brčljini, kjer so proslavljali običaj dolenskega Martina. Sedeli smo pri kozarcih vina, kar nas je delalo najmanj sumljive. Tako ni mogel nihče vedeti, kaj kujemo pri naši mizi. Na tem sestanku smo bili Lepin, Hribar, Zagorec Jože, Spoljarevič in jaz. Sklepi na sestanku so bili: da stopimo v akcijo za miniranje proge že naslednjo noč, kar smo tudi izvedli. V prometnem uradu na postaji Novo mesto smo zvedeli za analizo vlakov, kdaj vozijo in kaj prevažajo, nato pa smo obvestili partizanske edinice. Po točnem načrtu, ki smo ga poslali edincem, je bila v noči 12. novembra od 23. uri minirana proga pred privozom vlaka med Uršnimi seli in Bičrno vasjo. Isto noč je bila minirana tudi proga Mirna peč—Novo mesto ob enih ponoči. Iztirjal je stroj in z njim nekaj vagonov. Pri obeh iztirjenih vlakih so partizani dobili precej orožja; večjo količino hrane in tobaka. Take akcije so bile potem vsak teden po dvakrat. Okupatorju so onemogočale prevoz važnega materiala po železnici vse do njegove kapitulacije.

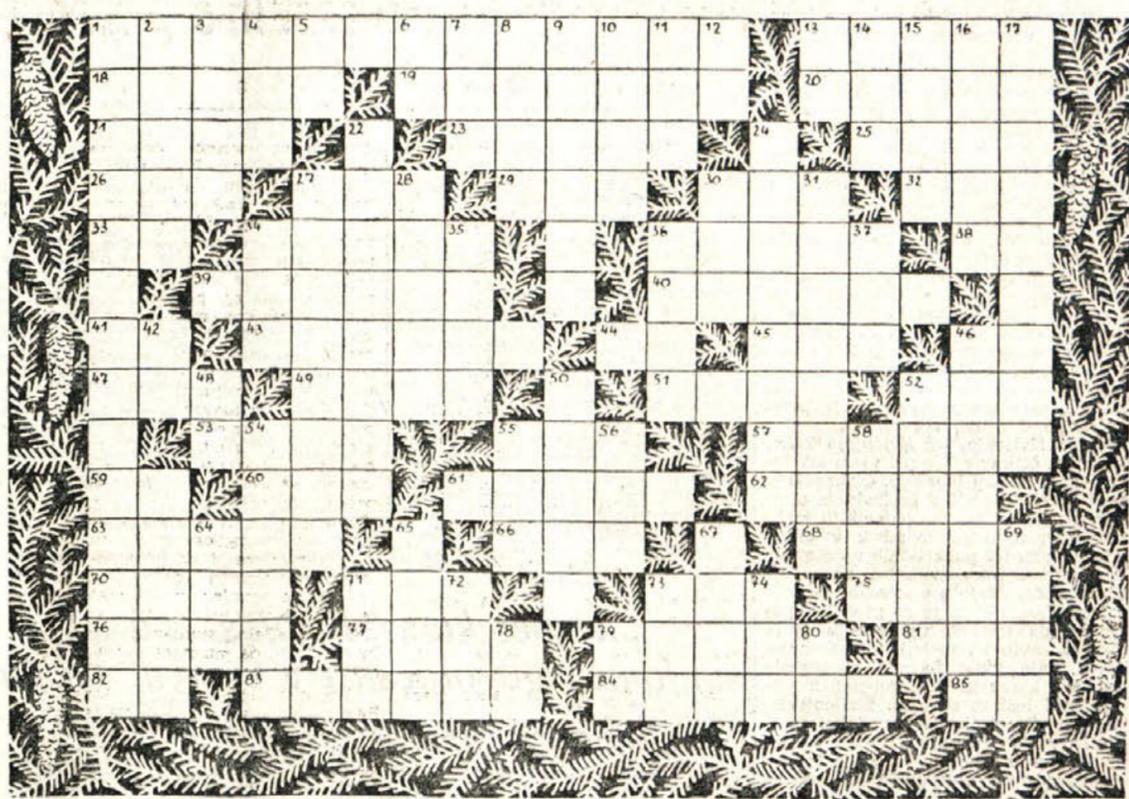
Avgust Jazbinšek-Iko

Tudi v Straži so ustanovili TVD Partizan

Dvorana Zadržnega doma v Straži je bila preteklo nedeljo premajhna, da bi mogli sprejeti vse udeležence ustanovnega obnovega zbrata TVD Partizan. Naštetih bi mogli množico navzočih, med njimi tudi zastopnike krajevnih množičnih organizacij. Okrajni odbor Partizana je zastopal tov. Mavrovič Adolf, ki je podal kratak referat o vlogi fizikulture. O nalogah in pomenu fizikulture je spregovoril šolski upravitelj tov. Plančan Boris.

V društveno upravo so bili izvoljeni sami taki ljudje, za katere vemo, da bodo krepko prišli za delo. Društvo šteje že nad 60 članov, ki so vsi voljni na ta ali oni način sodelovati. Na samem obnem zboru so med drugim sprejeli več važnih sklepov. Omenil bi le nekatere:

Novoletna nagradna križanka

Za pravilno rešitev gornje noveleto križanke razpisujemo naslednje nagrade:

1. nagrada — 1000 din v gotovini
2. nagrada — moška srajca
3. nagrada — moška srajca
4. nagrada — 500 din v gotovini
5. nagrada — Karl Marx — »Kapital« — poljudna Borchartdova izdaja, vezana v celo platno.
6. nagrada — Franček Saje — »Belogardizem«, II. izdaja, polplatno
7. nagrada — »Slovenski poročevalci« 1938—1941, polplatno
8. nagrada — Ivan Mažuranič — »Smrt Smiljage Cengjlića«, celo platno
9. nagrada — Mučeniška pot k svobodi — SKZ 1946, polplatno
10. nagrada — Boris Pahor — »Moj tržaški naslov«

Rešitve je treba poslati uredništvu Dolenjskega lista najkasneje do 12. januarja 1953, priložiti pa jim je treba »Nagradni kupon«, ki je natiskan med besedilom današnje križanke. Izid nagradnega žrebanja in pravilno rešitev križanke bomo objavili v 2. številki Dolenjskega lista 16. januarja 1953.

Besede pomenijo:
 Vodstvo: 1. Veda o zobozdravstvu, 13. mesto v Istri, 18. tekmeec, 19. znanstvenik, ki se ukvarja z bolezenskimi pojavi, 20. zapreka, 21. državna blagajna, 22. šaljivec, 23. zasilna utruba, 26. pijanec, 27. tuje mosko ime, 29. perzijski kralj (vladal od 558—529 pred našim štetjem), 30. zatič, 32. enota za merjenje električnega upora (fonetično) 33. »neimenovani«, 34. starogrški pesnik, 36. rimski okrutec, 38. arabski zrobec, 39. para, 40. poslovec, 41. medmet, 43. delno, 44. število, 45. čar, 46. Ludolfovo število (fonetično), 47. zvrševanje lirski pesem, 49. kraj pri Mariboru, 51. gora na Koroskem, 52. perutina (2 sklon), 53. vonjava, 55. kurjaci, 57. fotoapar, 59. opomba (kratica), 60. preko (tuška), 61. izobrazba, 62. boginja vojne, 63. pesnik, 66. obdava, 68. maliki, 70. polet, 71. pogrnjek na kofli, 72. skala, 75. vojski pokret, 76. kazalni zaimek, 77. proti (tuška),

79. žuželka (dvojina), 81. tuje žensko ime, 82. osebni zaimek, 83. švicarski okraj, 84. mesto v Turčiji, 85. ploskovna mera.

Napišeno: 1. Voščilo, 2. trinog, 3. srbski kazalni zaimek, 4. vprašalnica, 5. znak za kovino, 6. glasbeni izraz (kratica), 7. loščilo, 8. kopno sredi vode, 9. erob, 10. pripadnik starega naroda, 11. jokane, 12. samoglasnik in soglasnik, 13. predlog, 14. mosko ime, 15. mosko ime, 16. prijeten vonj, 17. zdravica, 22. najvišje pogorje, 24. lončarski izdelki, 27. znan astronom 18. stoletja, 28. oznaka razdiralnega toka, 30. pečina, 31. rušiti, 34. boja, 35. del trupa, 36. redovnica (4 sklon), 37. nedoločni zaimek, 42. predlog, 46. vrsta bolezni, 48. medmet, 50. dokaz odsotnosti, 52. ugled, 54. zavoj ceste, 55. oblika pomožnega glagola, 56. pristanišče pri Opatiji, 58. strd (2 sklon), 64. izorana zemlja, 65. nemški filozof, 67. geometrijski lik, 69. bajeslovni letalec, 71. industrijska rastlina, 72. število, 73. konec latine, 74. srbska vprašalnica, 78. veznik, 79. kazalni zaimek, 80. 100 m².

NAGRADNI KUPON

TEKMOVANJE V ČAST DNEVA JLA

Preteklo soboto in nedeljo so bila v Novem mestu na čast Dneva JLA športna in šahovska tekmovanja. Kakor vsako leto, so se tudi letos najboljši športniki JLA pomerili z ostalimi novomeškimi športniki; tekmovanja so bila kvantitativna in skrbno pripravljena.

V soboto zvečer je bilo tekmovanje v kegljanju, v katerem so kegljari »Gorjanec« tesno premagali ekipo JLA.

Za nedeljo dopoldne je bila napovedana tekma v odbojki med moštvom Partizana in reprezentanco JLA, ki pa je iz neznanih vzrokov odpadla.

V Domu JLA je bilo organizirano reprezentančno srečanje v šahu med moštvom SD »Stojan Puc« (gimnazija) in JLA. Dvojboj je bil na enajstih deskah. Po dolgih in lepih borbah je navzile nekaterim presenečenjem zmagala močna in izenačena ekipa SD »Stojan Puc« z rezultatom 6½ : 4½!

Rezultati so naslednji (prvi so člani SD »Stojan Puc«, drugi pripadniki JLA): Sija : major Vojševič 1:0, Sitar : Petrovič 0:1, Prime : Brkič 1:0, Škerlj : Slemenik 0:1, Kotnik : major Dolane 1:0, Povše : Koroskec 1:0, Japelj : major Drankulič 1:0, Kruljac : Čerček 1:0, Čerček : Ranič 0:1, Dejak : Vrečko 0:1, Kožuh : Ranič ½ : ½.

Zmaga gimnazijcev je vsekakor lep uspeh mladih šahistov. Tretje tekmovanje je bilo popoldne, ravno tako v Domu JLA. To pot so se na moštvenem turnirju v namiznem tenisu zbrali najboljši igralci Novoga mesta in JLA. Nastopile so štiri triglavske ekipe, in sicer: dve ekipi JLA (garnizon Novo mesto in garnizon Brčljina), ekipa Partizana in ekipa gimnazije.

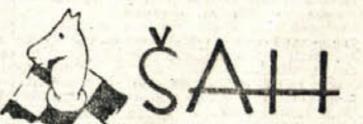
Gimnazija : garnizon Novo mesto 2:5.

Rustja : Dolane 3:0, Mikec : Kodrnja 2:1, Golež : Zurič 0:2, Mikec : Dolane 0:2, Golež : Kodrnja 1:2, Rustja : Zurič 0:2, Golež : Dolane 0:2.

Partizan : garnizon Brčljina 5:1, Dolane : Cvetojevič 2:0, Dolane : Sabon 2:0, Medie : Privracker 2:0, Medie : Sabon 2:0, Romih : Cvetojevič 0:2, Romih : Privracker 2:0.

Partizan : garnizon Novo mesto 5:2, Medie : Zurič 2:0, Medie : Dolane 2:0, Dolane : Dolane 0:0, Dolane : Kodrnja 1:2, Romih : Kodrnja 0:2, Romih : Dolane 2:0, Romih : Zurič 2:0.

Gimnazija : Cvetojevič 2:1, Rustja : Privracker 2:0, Rustja : Sabon 2:1, Mikec : Privracker 2:0, Mikec : Cvetojevič 1:2, Golež : Sabon 2:0, Golež : Cvetojevič 1:2.

Novomeški šahisti v reprezentanci srednjih šol

V nedeljo, 14. decembra, je bil v Ljubljani tradicionalni šahovski dvojboj na 50 deskah med reprezentancama ljubljanske univerze in srednjih šol iz vse Slovenije. Ker so v srednješolski reprezentanci sodelovali — in to zelo uspešno — tudi šahisti SD »Stojan Puc« gimnazije Novo mesto, bomo to tekmovanje natančneje opisali.

Letos je že pet let, odkar je bilo to tekmovanje prvi organizirano. Po prvi zmagoj srednješolski so naslednji dve leti zmagali ljubljanski, ki bi s se eno zmago lahko osvojili lep kristalen pokal v trajno last. Toda lansko leto je tesno zmagala univerza in lanko je prekinita zmago srednješolcev. Po letošnji visoki zmagi pa vidimo, da moč reprezentance univerze raste s stalinom dotokom novih dobrih igralcev iz srednjih šol in ne bo nič čudno, če tudi prihodnje leto zmagoj študentje. Toda presenečenja niso izvela!

Univerza je letos, navzile odsotnosti kandidata Krivica in Kržišnika, ki igra na državnem prvenstvu visoko zmagala predvsem zaradi izenačenosti svoje moške ekipe. Sestavljena je bila iz samih I. in II. kategorikov in pa še nekaj III. in IV. kategorikov zato je visok poraz srednješolcev 3,5 : 4,5 opravičljiv. Novomeščani so se v tem dvojboju zelo dobro odrezali. Mitja Sija je na 6. deski remiziral z znanim I. kategorikom St. Vrhovcem. Škerlj pa je na 45. deski efektno premagal Vukoviča. Tudi Sitar je premagal svojega nasprotnika, toda tekmovaj je za moštvo univerze četrti Novomeščan. Trtnik se je navzile trdotratnemu upiranju moral predati. To je vsekakor velik uspeh Novomeščanov, ker so imeli zelo močne nasprotnike.

Turnir za prvenstvo SD »Stojan Puc«

V prejšnjem tednu so igrali VII., VIII. in IX. kolo, ki je dalo nekaj velikih presenečenj. Vodeči Sitar je moral enkrat kapitulirati (a Primcem), dvakrat pa je remiziral (a Povštom in Škerljem). Nadalje je presenečenje Škerljev poraz v borbi z Golobcem, ki stalno napreduje, poraz Primeca z Ljubič, ki se je vrnili v vodadž skupino, in pet porazov Bartolja v dvojboju s Primcem, Ljubič, Škerljem, Kožuhom in Sitarjem. Zanimaj je to opravičljivo, ker je zelo zaposlen in svoje partije igra v prehitrem tempu. Stanje na tabeli po devetem kolu je naslednje:

Sitar 9 (iz 11), Škerlj 7½ (iz 10), Primec 6 (iz 7), Ljubič 6 (iz 13), Kruljac 5 (iz 9), Trtnik 4½ (iz 9).

Prev. S.

ENOTNOST NAŠE SOCIALISTIČNE ZVEZE KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE JE TISTA SILA, TISTI CEMENT, S KATERIM JE CEMENTIRANA TUDI ENOTNOST NARODOV NAŠE DRŽAVE. BODIMO NOSILCI TE ENOTNOSTI V LJUDSTVU IN NAŠA ZMAGA JE ZAGOTOVLJENA!

Vsem delovnim ljudem v Beli krajini čestitata k Novemu letu 1953 in jim želita novih uspehov v bitki za socialistično domovino

OKRAJNI KOMITE ZKJ IN OKRAJNI ODBOR OF V ČRNOMLJU

telefonska žica in pernice Tega ni treba ukraški bogve kaj, da prides poroto. Koliko bi pa mogel ukrasti zavos, spodnjice in od molot prežrtih rut! In porota je vse kaj bpsga kakor senat. Kolikokrat je že stal pred senatom! Priti pred poroto — to je že čast. Tovariši takoj poroto: »Poglejte ga, fant in pol: poroto in na vratu!« »Srknil bom na zdravje in porote!« si misli Sejba in izpije do dna. »Se trenutek se oddahnem potem pa pojdem gor. Počasi, potihno. Brez hrupa. Čevlje lepo v roke, Sejba, in bos! Cemu, zlomka se jezim nase? Seveda bom le potihno. Se hipec počakam in premislim. Kaj, če bi zmoliš očenasa?« Zmoliš ga je in šel. Sejba se plazí v prvo nadstropje. Čevlje drži v roki in ustavi se na vsaki stopnici. Previdnost nikoli ne škodi. Plazi se počasi, potihno, ka mačka. Je že v prvem nadstropju. Tu pa po ograji in dotipa neka vrata. Aha, ograja je na levi. Tiplje in spet dotiplje vrata. Zapel je zvonec. Šment, pritisnil je na gumb. Noge so mu odrovenele. Še ganiti se ne more z mesta. Vrata se pa odpirajo, neka roka ga pograbi za vratnik in potegne v stanovanje. V popolno temo. Sejba zasliši grozen ženski glas: »Dihni vame!« Sejba diha. Strašna roka pa ga venojmer drži za vratnik. »Nažrl si se ravnat!« pravi grozoten in rezek glas. »Da,« potrdi Sejba, »za drugo nimam denarja.« »Jasno, vse moraš pograbiti po grlu, nazadnje se pa nažreš še ruma, ti —

Dorn, predsednik prvega senata.« Roka strašne ženske ga poboža po obrazu. »Aha,« si misli Sejba, »ima me za predsednika senata, Dorna. Ta me je nedavno sodil.« »Prosim vas, prižgite luč,« zaprosi Sejba. »Kaj, še luč! Da bo služkinja videla, kako pride domov predsednik senata!« zakriči ženska. »Poglej ga no! In še vikaš, se satan! Vikaš svojo lastno ženo, ki ne spi, ampak te čaka do polnoči. Kaj imaš v parkljih?« »Čevlje, milostljiva gospa,« zajecija Sejba. Strašna roka ga vnovič poboža po obrazu. »Kriste, on mi pravi milostljiva gospa! Ima me za trapo! In porozati si je pustil svoje dolge brke, ta lump!« Sejba začuti roko pod nosom. »Fej! Gol je kot kriminalca, mati Kristoval! Jezus, kako ga bom pretepal! Zato torej si hotel, da prižgem luč! Mislim si, da se bom zgrozila, ti prasec, omedlela, a ti bi jo lepo pobrisal v sobo!« Sejba čuti, kako mu po hrbtu padajo pesti. »Poglej ga: predsednik senata, a je tak ko robijaš. Kaj imaš na betici?« »Čepico.« »Bog nebeški, tak se nažre, da zgubi cilindri in si kupi čepico. Morda si jo celo komu ukradel?« »Ukradel sem jo,« skesano odgovori Sejba. Nova klofuta okrog ušes. Ženska vpije in porine Sejbo skozi vrata.

»Do jutra boš ostal na hodniku. Naj vidi vsa hiša, kakšen falot je predsednik senata!« Ženska plane vanj, da pade in si potolče nos, potem zaklene za njim vrata. »Hvala večnemu bogu,« si misli Sejba, »grede po stopnicah v drugo nadstropje.« »Srečno sem jo izvozil.« Le čevlje je pustil pri Dornovi. Zdi se mu, da njegove bose noge malce osvetljujejo pot. Počasi se plazí v drugo nadstropje. Čast bogu: brez hrupa je prišel do prvih vrat v drugem nadstropju. Hop! Na vsem lepem ga pograbi neka roka za vratnik in potegne v stanovanje. Tema je še hušja ko v prvem nadstropju. Sejba brez kakršnega koli uvida dobi klofuto in zasliši ženski glas: »Poljubi mi roko!« Sejba poljublja roko, glas pa vpraša: »Kje imaš čevlje?« Sejba molči. Čuti, kako mu topla roka, ki jo je pred trenutkom poljubljaj, sega po bosih nogah. Začuti tak sunek v hrbet, da zagleda zvezde pred nosom, in zasliši: »Tako torej, preiskovalni sodnik doktor Pelaš! Te ni sram, da prides bos in pijan domov k svoji ženi.« »Kje imaš nogavice, lopov?« Sejba molči in premišlja. Preiskovalni sodnik doktor Pelaš ga je zadnjič zasliševal. »Kje imaš nogavice, lump?« zasliši vnovič.

»Se nikdar jih nisem nosil,« odgovori nesrečni tat. »Ha! Spreminjaš glas, lump peklenški, in ne veš, kaj čvekaš!« Ženska ga strese in Sejba padejo iz žepa odpiralci. »Kaj pa je to?« »Ključji od cimpra,« pove Sejba potrto. Komaj je to izrekel, že ga ženska pahne na hodnik, za njim priletijo odpiralci in zasliši nov ženski glas: »Kristus! Pijan je ko mavral!« Sejba hoče pobrati svoje odpiralce, toda nekdo ga pograbi za roke, brene in zavpije: »Groz! Vso hišo spravi na noge! Nažre se, potem pa rine skozi tuja vrata. Le kaj bo mislila o tebi gospa doktorjeval!« In neka ženska roka ga potegne k nasprotnim vratom, povleče v pred-sobo in od tu v salon. Tu ga vrže na divan, gre v sosednjo sobo, zaklene za seboj vrata in zavpije: »Fuj, naj bi te videl gospod ravnatelj! Ta bi tudi mislil, kakšnega lepega blagajnika ima. Nocoj boš spal na divanu.« Čez četr ure je tat Sejba odpril vrata in zbežal iz nesrečne hiše, kakor da mu gori za petami. In še do danes ne ve, ali je vse to sanjal ali v resnici doživel. Časopisov tudi ne bere, da bi bil zvedel, na kateri številki so našli njegove čevlje, odpiralce in prazno steklenico od ruma.

Takih predavanj si starši še želimo!

Novomeška Ljudska univerza je napovedala v svojem letošnjem programu tudi cikel vzgojnih predavanj, namenjenih staršem in vzgojiteljem. Želja po takih predavanjih je bila doslej že večkrat izražena. Kakšno zanimanje vlada za pedagoška vprašanja, je pokazal obisk prvega takega večera, na katerem je preteklo sredo predaval pedagog novomeškega učiteljskega tova prof. Ivan Andoljšek o vzgoji doraščajoče mladine. Dvorana je bila polna hvaležnih poslušalcev, ki so nagradili predavatelja s prisrčnim aplavzom.

Profesor Andoljšek je v uvodu predstavil staršem duševni svet otroka in poudaril čisto napako, da gledamo otroke z očmi odraslih ljudi, hkrati pa si jih predstavljamo kot »odrasle v mali izdaji«. Mnogi starši otopijo v svojem opazovanju otrokove duševne in telesne rasti in zaradi nepoznavanja otrokovih notranjih dogajanj s svojimi posegi v njegovo življenje več škodujejo kakor koristijo, čeprav želijo pri vsem svojem vzgajanju otroku le dobro. Obširneje je predavatelj govoril o prehodu iz otroštva v mladništvo ter pojavih in razlikah v rasti, o spremembah v telesu mladostnika ter pubertetnih vprašanjih. Prva skrb staršev mora biti posvečena zdravju doraščajočega otroka. Anketa v Dolenjskem listu je že pred leti pokazala, da tretjina vseh naših otrok nima zdravih stanovanj. Posebno na deželi daje kmet še vse preprosto prednost hlevu in skednju, potem šele družinski hiši in zdravim življenjskim pogojem. Za otroka je prav tako važno okolje, v katerem se uči, preživlja svoj prosti čas in družba, ki si jo izbira. Pravo sorazmerje porabljenega časa za učenje, delo in razvedrilo nam mora biti vedno pred očmi. Posebej je to profesor Andoljšek poudaril vzgojno vrednost taborniške organizacije, ki skrbi za zdravim izživljanjem v prirodi za harmonično rast mladega človeka, ga usmerja v kolektivno življenje, mu privzga na prikupen način ljubezen

do dela in ustvarja radostne, krepenite značje.

Zelo zanimiva so bila govornikova izvajanja o interesnih skupinah in »lažnih kolektivih«, ki se radi pojavljajo v življenju mladostnikov. Pretresljive so bile njegove ugotovitve o skrajni nevednosti mladine o spolnih vprašanjih, naša zaostalost v pogledu spolne vzgoje in ostalih problemih tega področja. Govornik nam je prebral vrsto izjav mladincev in mladink, ki jih je dobil v anketi. Skoraj vsi odgovori — oprostite dragi bralci — obtožujejo starše zaradi zanemarjene vzgoje in strahotne nevednosti, laži in napačne srarnovanja pred spolnimi vprašanji v odnosih do lastnih otrok. Prav na tem področju bo treba zaostriti globoke brazde v našo zaostalost, zato bo prav, da se o teh vprašanjih piše več kot doslej, prav tako pa bomo na taka in podobna predavanja še prišli. Ne samo to — povabimo na take večere naše Ljudske univerze tudi tiste matere in očete, ki jih doslej na predavanjih še nikoli nismo srečali! Neizmerno uslugo bomo napravili njim in njihovim otrokom, če jim bomo pomagali do spoznanja, kaj je otrok — in kaj vse je potrebno za njegovo dobro vzgojo!

Uspel koncert vojaškega simfoničnega orkestra v Novem mestu

Simfonični orkester novomeške garnizije JLA se je dne 18. decembra 1952 pod taktiko kapelnika kapetana Tomaža Zajca predstavil novomeškemu občinstvu s simfoničnim koncertom, posvečenim letošnjemu Dnevju JLA. Na sporedu so bila teška, vendar pa prav srečno izbrana dela skladateljev Suppeja »Lahka konjenica«, Lehara »Vesela vdova«, Montjeja »Čardaš«, Puccinijeva »Madama Butterfly«, Svendsenova »Romansa«, »Raspodilja Ivanova in Gotovčeva« Simfonični kolos.

Koncert je bil prirejen v dvorani Doma Ljudske prosvete v Novem mestu, ki pa ni ravno akustična in zaradi tega tudi ne za glasbena izvajanja najbolj prikladna. Zanimanje za ta koncert ni bilo tako kot bi bilo želeli in tako tudi dvorana ni bila polna. Zlasti ni bilo opaziti v dvorani mladine, ki se menda ne zaveda več, da je glasba nujna hrana vsakega kulturnega človeka in da tudi glasba spada k splošni izobrazbi prav tako kot vse drugo. Če je novomeška mladina napolnila to dvorano in se kulturno zabavala, ko so na istem odru moški pletli nogavice, potem je zelo žalostna ugotovitev, da tako visoko kulturna prireditelj kot je bil zadnji simfonični koncert, mladine ne zanima in je v dvorano ne privablja. Res je bilo v dvorani tudi nekaj mladine, ki pa je to priliko na koncertu uporabila za svoje govorniške vaje in brezobzirno motila vso ostalo koncertno publiko. Če nekateri tako pojmujejo glasbo in želijo tudi v bodoče na tak način sprejemati glasbeno kulturo, potem bi bilo prav želeli, da od bodočih koncertov taki ljudje in mladine izostanejo.

Vojaški simfonični orkester šteje sicer samo nekaj nad 20 godbenikov, navzide temu pa je to kolektiv v visoko glasbeno kulturo, ki naj bo vzor vsem ostalim podeželskim orkestrom. Vsa dela so bila izvajana z vojaško dovršeno nastopnostjo in predvajana s tisto melodičnostjo, ki jo je vsak zmedel navedenih skladateljev prav gotovo zamislil in pri skladbi želel. To je delo in plod discipline, ki poleg dobrih kapelnikov našim podeželskim orkestrom tako manjka. Preobširno, zlasti pa odveč bi bilo kritizirati izvedbe posameznih skladb ali celo izvajanje celotnega koncerta, kajti dvomimo, da je bil po vojni v Novem mestu še kak tako kvaliteten koncert kot je bil ta.

Dirigiral je kapelnik kapetana Tomaž Zajca, pod katerega taktirko je orkester zvel koncert glasbeno povsem pravilno urabno čista. Dosegel je tisto pravilno interpretacijsko skladno, ki je celotnemu občinstvu vtisnila pečat visoke glasbene kulture. Kapelnik Tomaž Zajca je vsakokrat glasbenik, ki v muziki nekaj razume in je zato tudi v največji meri, če skoraj ne izključno prav kapelnikova zasluga, da je orkester ob svojem zadržanem nastopu pokazal, češar ni mogel doleteti še pod nobenim kapelnikom. To sta orkester in kapelnik zlasti dokazala s spremljavo violinista solista pri Montjejevi »Čardašu«, ki zahteva od orkestra, zlasti pa od kapelnika veliko znanja in dirigentske rutine.

Višek glasbenega užitka je bil seveda nastop violinista solista, vojaka Imre Varga-Ogričaja iz Montjeja »Čardaš« in Svendsenove »Romance«. Njegovo izvajanje je bilo v tonu in tehniki — nepretrpano rečeno — res virtuozno, kajti Varga je iz instrumenta izvalil čudovit mojstrski glas, dovršeno tehniko pa je zlasti pokazal pri »Čardašu«. Koncertna publika mu je za njegovo izvajanje prav hvaležna in je to tovariš Varga prav gotovo tudi sam občutil na odru, ko je bil nagradjen s takim poslušanjem, kakršnega v tej dvorani še ni bilo čuti.

Celotnemu orkestru želimo, da bi ga tudi v bodoče po tej poti in tako uspešno vodil kapelnik Tomaž Zajca, njemu pa želimo, da bi še dolgo ohranil v orkestru solista tov. Varga, kajti potem smemo pričakovati in želeli še več takih glasbenih večerov.

Dr. S. D.

Študentje nam pišejo

V Novem mestu in bližnji okolici je preko sedemdeset rednih in izrednih študentjev univerze in visokih šol, kar predstavlja v primerjavi s predvojnimi števili ogromno povečanje. Kljub temu ogromnemu povečanju pa vendarle v javnem življenju tega ni občutili. Sicer se že dalj časa razpravlja med študenti o potrebi ustanovitve »kluba dolencjskih visokošolcev«, ki bi povezal študente — vendar do tega žal še ni prišlo.

Na pobudo nekaterih študentov in v soglasju Univerzitetnega odbora ZSJ v Ljubljani pa se je vendarle ustanovilo v Novem mestu pred dvema mesecema Združenje študentov (osnovna organizacija Zveze študentov Jugoslavije). Čeprav je to združenje malo po številu, saj šteje vsega skupaj le deset članov, se je resno lotilo dela. Kot osnovno nalogo si je Združenje zadalo v ustanovitvi klub visokošolcev v Novem mestu v času semestralnega počitnice. Klub bi imel za nalogo razvijati napredne tradicije predvojnega študentskega gibanja, zainteresirati študente na tem, da bi s svojim skromnim pridobljenim znanjem pomagali pri gospodarskem in kulturnem razvoju svojega kraja, na drugi strani pa bi klub imel nalogo razviti družabno življenje med študenti v času počitnic. Nadalje pripravila Združenje z ostalimi študenti tudi »brucovski večeri«, ki naj bi zblížili študente med seboj, po drugi strani pa predstavljali študente javnosti. Študenti so bili tudi že prvi koraki v cilju povezave študentov z ostalo mladino v so-glasju z OK LMS. Združenje študentov je organiziralo za dijake internata v Smihlevo predavanje »O izkoriščanju vodne energije doma in po svetu«, nadalje predavanje o mednarodni politični situaciji, pripravljajo pa še druga predavanja, ki naj bi imela namen vzbuditi zanimanje mladine za razvoj našega gospodarstva.

Tako nekako se je lotilo združenje ZSJ Novo mesto svojega dela. P. I.

Zastoj lahko dobite

kompletno kuhinjsko opremo in 23 praktičnih nagrad v skupni vrednosti 150 tisoč dinarjev

Vse to smo pripravili za veliko novoletno nagradno žrebanje, namenjeno vsem tistim starim in novim naročnikom našega lista, ki bodo vsaj od 15. januarja 1953 predplačili bodisi letoletno, ali vsaj pol-oz. četrtletno naročnino za prihodnje leto.

Na željo mnogih novih naročnikov ponovno sporočamo pogoje za udeležbo v tem nagradnem žrebanju:

Da omogočimo udeležbo vsem našim zvestim naročnikom, smo darila razdelili v dve skupini:

DARILA PRVE SKUPINE so pripravljena za tiste izžrebance, ki bodo do 15. januarja 1953 vplačali letoletno naročnino za leto 1953, to je 400 dinarjev.

DARILA DRUGE SKUPINE so pripravljena za tiste izžrebance, ki bodo do 15. januarja 1953 vplačali polletno ali vsaj četrtletno naročnino za leto 1953, to je 200 oz. vsaj 100 dinarjev.

Nagrade si lahko ogledate po 1. januarju (prej jih zaradi tehničnih ovir nismo mogli razstaviti) v izlozbi novomeške veletrgovine ROG na Glavnem trgu. Datum žrebanja bomo pravočasno objavili. Žrebanje bo pod nadzorstvom posebne komisije, sestavljene iz dveh članov uredništva in uprave lista ter treh najstarejših naročnikov Dolenjskega lista.

NAGRADE PRVE SKUPINE SO: kuhinjska oprema — divan — 3,40 metre kamarna za moško obleko — 3000 kosov zidne opeke — 1 prašič — zložljiva vrtna garnitura (miza in 4 stoli) — sobna peč — ročni vozček — par moških čevljev in moška srčca — par ženskih čevljev — 2 moški srajci — 100 kg krompirja.

NAGRADE DRUGE SKUPINE SO: prašič — par moških čevljev — par ženskih čevljev — ženska volnena jopica — otroška volnena jopica — košara za perilo — pletena košara in otroški stolček — moška srajca — 2 knjigi — moška srajca — liker.

Občni zbor SKUD »Brata Pirkovič« v Šentjernej

Nič kaj razveseljiva ni bila udeležba na rednem letnem občnem zboru SKUD »Brata Pirkovič«. Pa tudi delo društva v preteklem letu ni bilo tako kot bi moralo biti. Dramatski odsek je dal na oder le eno igro, pevski zbor pa je bil zastopan le ob proslavah z moškim zborom in solisti, medtem ko sistematičnega dela pevskega odseka ni bilo. Nedelavnost gre v prvi vrsti na rovaš bolzni vodij sekcij. Vendar ne moremo reči, da je prosvetno delo počivalo. Da so bile razne proslave in manifestacije lepo izvedene, je zasluga tuk. učit. sindikata, ki je ob sodelovanju nekaterih, to je vedno istih članov SKUD izvedel lepe sprede. Poleg tega ne smemo pozabiti delo učiteljske tov. Tončke Škerletove, ki je v pretekli sezoni postavila na oder kar tri igre: »Dedek Mrzec«, »Bele vrtnice«, ki jih je igrala gospodinjstva šola, in »Mladost pod soncem«, ki so jo igrali učenci vajejske šole. Naša mladina pa je nastopila pod vodstvom tov. Somrakove z Gogoljevo »Zenitvijev«.

Tolažilno je bilo poročilo tov. Tavčarjeve, ki nas je seznanila s končnim obračunom o preureditvi dvorane. I kritju stroškov so prispevali igralci z dohodki iger v razdobju dobrega leta nad 100.000 din, poleg prostovoljnega dela, ki so ga opravile posamezne organizacije od pionirske dalje.

Zelo nas je razveselilo poročilo knjižničarke Škerletove, ki ga prinašamo na drugem mestu.

Na občnem zboru so bile samokritično iznesene vse napake, ki so bile storjene v minulem obdobju, in ustvarjeni levi sklepi za bodoče delo. Prepričani smo, da ne bo ostalo samo pri sklepih, temveč da jih bo novi odbor pod vodstvom predsednika Radkota Jerčeta tudi uresničil.

Oglas

Književna s prakso, izurjen bilancist, dobi službo v kmetijski zadrugi Prograd, pri Opatju ob Kolpi.

Dekle s tremi razredi gimnazije sprejme službo k otrokom ali za gospodinjstvo pomočnico. Naslov v upravi lista.

Prodaj vrpni vozček in zlato za zobe. Naslov v upravi.

KOZLE, čistokrvne pasme, kupi zadruga »GOZAR«, Ljubljana, Florjanska 12.

PRODAM kmetički mlin na dva kamna in dva čevljarska šivalna stroja ali zamenjam za voz. — Znidarič Alojz, Jezero 3, Trebnje.

ZAHVALA

Podpisani se iskreno zahvaljujem v imenu svojega bolnega očetja Vekoslava Liliže za tovariško pomoč, katero so mi izkazali kot svojemu članu in zvestemu sodelavcu: Pitanjsko društvo, Terenski odbor OF in organizacija ZB.

Novo mesto, 25. decembra 1952.
Bogomil Liliža,
okrajni šolski inšpektor v Postojni.

OBVESTILA

CESTITKE
Dušanu Gerdencu želita srečno Novo leto 1953 mama in sestra.

PREKLIO
Podpisana Fančka Svajger, delavka v Invalidskem podjetju »Strojno pletiljavno« Ormoželj, prekleujem in oblaujem vsebino anonimnega pisma, v katerem sem obdolževala tovariša Božidarja Kramariča, knjigovodjo v Gostinskem podjetju Ormoželj, da je mojemu očetu, ki se nahajal v pijanemu stanju, vzel iz tepa 12.000 din. Imenovanemu se zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. Fančka Svajger

PREKLIC
Prekleujem vse, kar sem govoril proti tovarišici Ani Rus, ker so svari popolnoma neresnična. — Gabriel Pavel, Trebnje.

Anzengruber: SLABA VEST

Novomeško gledališče je za svojo drugo premiero v letošnji sezoni uprizorilo dne 11. decembra kmečki komediji v petih delih Anzengruberja »Slaba vest«, ki jo je napisal avstrijski dramatik-realist Ludwig Anzengruber. Režiral je Jože Zmajenec.

Po svoji snovi se komedija res lahko primerja s Molièrovim Tartuffom, vendar je zgradba enostavna, posebno še zapleteni so preprosti, zato pa dolgi dialogi in jezik dolgozvožen, tako da so tu in tam dialogi že dolgočasni. Problematika je enostavna: borba za dedščino. Anzengruber nad gleda s satiricnim očesom na znanje moralno, licemerstvo in skuša priti do dna, vendar obvisi nekje na pol poti in se zadovolji z rešitvijo problema z zunanjimi efekti. Zgodba »Slabe vest« je enostavna: bogatega in bolehnega vsakega kmeta Nagodeta, vdova, pripravila svak Cinzar za nebesa; ker pa je imel v mladosti otroka z dekle, naj se pokori, svak pa ga nazovarja, da mu prepíše posestvo. Lahkoverni Nagodec vse do konca verjame Cinzarju, vendar do prepisa ne pride, ker poseže vmes Nagodetov otrok Lizika, ki jo oče končno spozna kot svojo hčerko in se poroči s poštnim fantom Stefanom. Realistično pisano kmečko igro z nekaj prineseni romantiki je sklenil režiser podati realistično, vendar je še ponekod dlje, kakor pa pisatelj; tu in tam je zašel v karikiranje.

Nagode (Zabkar), trden in bogat kmet, ki ga je zadelo »božje«, je preveč visel med smrtjo in zdravjem; zdelo se je, da včasih pozabi, da je »bolan«. Res je, da igra zadržana močnega igralca, ki se uži v svojega junaka in ga prepričujejo pada. Maska je bila dobra, glasovno je bil včasih neravnotežen, Stefan (Kobe) in Lizika (Kovičević) sta temperamentno zajrala, prvi kmečkoga fanta, druga pa vedro, poštno dekle, malec preveč prebrisan po pisateljevi zamisli, vendar dostojno igrali vlogi, posebno v mimiki, glasovnih odtenkih, da so bili dobri. Zastopnik znanje morale in obenem zastopnik avstrijskega klerikalizma v komediji Cinzar (Cigler) je skušal biti veren pisatelju, vendar mu je včasih spodelovalo in je že bil na meji karikaturizma; z uživetjem v vlogo v prvih dveh dejanjih in s spretno tehniko pa se je kar približal pravilni pisateljski konceptiji. Maska, oblika, kretnje — vse je dalo prepričljivo sliko vsakega Tartuffa. Lenko je Krampljeva lepo podala, prav značilen pisatelj tip tako v maski in gri. Prav tako je bila posarečena Reza (Moravčeva). Obe sta se živile v vlogi in dajali občinstvu nekaj novega, ustrezen tempo in živahnost. Med Nagodetovimi posli se je Zabkarjeva kot Mlaka predstavlila z nekaterimi začasnimi težavami. Epizodne vloge: Nace (Bartelj) in Anže (Gregorčič) ter oče Bobas (Zrnc) so bili pravi kmečki tipi, posebno še prva dva. Prav tako je bil dostojno postavljen na oder Zmajenec Ozbe. Kvarit SKUD je lepo zapel nekaj pesmi.

Jezikovno so teksti precej piliti. Za napetost zgodbe in enotnost dejanja ter nepo-

tranje dinamike bi bilo nujno, da bi režiser nepotrebne stavke dolgih dialogov črta. Pri režiji težimo za tem, da so vsa dejanja v neki harmoniji, ki pa jo preprečujejo dolgi dialogi, posebno še prazne fraze dialogov so le pisani ornament, ne pa dramatična beseda. To dejstvo je prišlo do izraza posebno tam, kjer je bil tempo prepočasen. Enotnost podajanja je še najbolj vidna v zadnjem dejanju. Scena je bila dobro zamišljena, le planine naj bi bile postavljene globlje v ozadje, da bi bila lučnja popolnoma. Za pravo vzdušje bi bili seveda potrebni še novi rekviziti, boljše svetlobni efekti in za nekatera tudi kostumi. Vidi pa se, da imajo naši ljudje radi kmečke komedije, zato tudi napolnijo dvorano, čeprav je včasih precej cenjenih dramatiških efektov brez poglavitne situacijske in besedne komike. Opaža se, da imajo igralci premalo vaje na odru, da bi se zgladili tudi njihovi odnosi in uredili čut za prostor na odru ter soigra, odnosi med karakterji oziroma tipki, kar v veliki meri ne daje vaje za mizo, ampak čim več — na odru! Ta preči problem bo moral SKUD rešiti! Komedija, s katero družbeni satirik razkrinka predstavnika avstrijskega klerikalizma 19. stoletja na vasi, pa ima vsekakor nekaj malomeščanskega humora, ki ni globok, kakor ni globok zaplet, vendar je zabaven, da se občinstvo včasih le prisrčno nasmeji.

Prof. Tone Trdan

Šentjernej

V nedeljo, 21. decembra, se je zbrala v naši dvorani mladina, vključena v prodvojsko vzgojo, da proslavi praznik JLA. O nastanku naše armade in njenem pomenu je govoril rezervni kapetan Dodo Majzelj. Kot najboljši mladinci so bili odlikovani od ministrstva za narodno obrambo: Janez Franko iz Hraštja, od Okrajnega ljudskega odbora v Novem mestu pa Milan Čudovan iz Čadrec, Peter Durjaja iz Šentjernej, Jože Pirkovič iz Gor. Vrhpolja in Ludvik Udvarc iz Ostroga.

Zvečer je bila večerna proslava, na kateri je spet govoril Dodo Majzelj. Deklamacija, telovadni nastop in petje moškega zbora so lepo dopolnjevali spored v počastitev naše junake armade.

Isti dan je imel novoizvoljeni občinski ljudski odbor prvo snjo, na kateri so izvolili za predsednika občine tov. Doda Majzla. Ko izrekamo bivšemu predsedniku tovarišu Antonu Jakšetu iskreno zahvalo za vso njegovo skrb in njegovo delo, želimo novemu predsedniku in novemu odboru obilo uspehov v prid občanov in skupnosti!

Ko stopamo v novo leto, želi šentjernejski dopisnik Dolenjskega lista vsem bralcem in bralcem letu vsem prebivalcem lepše šentjernejske doline obilo sreče in zadovoljstva v novem letu. Nič nove, nič nove, nič nove, pa — en koš zdravjat! —

VSEM NAROČNIKOM, bralcem in sodelavcem!

S 52. številko zaključujemo III. letnik Dolenjskega lista in se ob tej priliki zahvaljujemo vsem dosedanjim naročnikom, bralcem in sodelavcem za izkazano zaupanje, sodelovanje in pomoč. Vsem rednim plačnikom, ki so z naročnino omogočili izhajanje v letu 1952, predvsem pa vsem delovnim kolektivom, okrajnim ljudskim odborom v Črnomlju, Kočevju in Novem mestu, Ljudskemu odboru mestne občine Novo mesto, trgovskim podjetjem, kmetijskim združenjem in okrajnim mladinskim zvezam na Dolenjskem ter vsem ostalim, ki so z oglaševanjem in s prispevki v tiskovni fond omogočili izdajanje našega lokalnega lista, glasila OF okrajev Črnomelj, Kočevje in Novo mesto — iskrena hvala!

Da bi dvignili naklado našega tednika, prirejamo v januarju mesec lokalnega tiska. Prosimo vse občinske odbore OF, občinske komiteje ZKS, vsa društva, organizacije in sindikate, vse člane Fronte in vse naše dosedanje naročnike, da pomagajo pridobivati nove naročnike.

V letu 1953 ostane naročnina neizpremenjena: letoletna 400 dinarjev, polletna 200 dinarjev, četrtletna 100 dinarjev. Za inozemstvo znaša letoletna naročnina 600 dinarjev (2 ameriška dolarja).

Današnji številki polagamo čestovno položnice za vse stare in nove naročnike in jih prosimo, da nam čimprej pošljejo preplačilo naročnine za leto 1953. Vsi, ki bodo do 15. januarja poravnali letoletno naročnino za 1953 (400 dinarjev), bodo sodelovali v I. skupini velikega novoletnega nagradnega žrebanja, v katerem bomo razdelili med naše naročnike 24 nagrad v skupni vrednosti nad 150.000 dinarjev. Vsi, ki bodo predplačili polletno ali vsaj četrtletno naročnino, pa bodo sodelovali v drugi skupini našega žrebanja.

Kdor je medtem naročnino za leto 1953 že poravnal, naj položnico shrani ali jo odstopi znanecu, ki se želi naročiti na Dolenjski list. Naročnike, ki so v zaostanku za naročnino za leto 1952, prosimo, da dolžne zneske nakažejo hkrati s predplačilom za leto 1953.

Vsem naročnikom, bralcem in sodelavcem želita uspehov in zadovoljstva polno novo leto 1953

UREDNIŠTVO IN UPRAVA DOLENJSKEGA LISTA
Novo mesto, poštni predal 33

Drobtine iz dolencjske popotne malhe

Leto se izliva v kraj, zdajnikrat stresam drobtine pred vas... Nabralo se je, to, teh drobtin in drobtin, da jih bom moral nekaj za uvod v novo leto pribrati. Še vedno mi šumi po ušesih brečanje sitnih muh, ki se na decembarskih volitvah nisj moglo prerinito do »županskih stolčkov«, pa se zdaj jeze na svoje »zveste pomožnike«, da so ali na voliče, čeprav so jim obljubovali, da bodo sedeli za zapečki. Porozali so si dolge in umazane prste, gospoda reakcionarji, lamie okoli 7. decembra, da kar sapi ne morejo.

Koračil sem jo za slovo oni dan po prelepih krajih, pa zadelim ob Kolpi prepovetati tole najnovejšo »Volilno balado«:

Na Preloki župnik Cafuta Anton,
kaj zjutraj v nedeljo zapel mu je zvon,
iz postelje vstal je, duhovni pastir;
je sel na voliče? Nak: zgrubil je smer!
»Kaj mar mi blaginja ljudi je, voliče!
dejal je častiti. Prek Kolpe v Prilice!
zavil jo je raj. Tam volil od kraja
je vse, kar naj mu pomaga do raja:
kravice, penecice,
hladne kruha, drovo vino,
sladko, bujnoproso Nino.
So naužil je vsega dobro,
rekel: »Skrične: zdaj sva boti!
Sem zaveden, sem pokazal;
s pravo barvo se premazal!
Tak, gletje, je vrli prološki pastir
zeločen in vesi poljski svoj mir;
prek Kolpe oprl je velik oves,
pa kuhaj in skuhaj prevročo si kašo...
Ker mož je pozabil na blagor ljudi —
še korzarska čast ga lahko doletil!

Se eno bi izstrel dragim Bolim Kranjcem za novo leto. Okrajnemu sodišču v Metliki oziroma sodni administraciji moram javno čestitati za vsestransko varčevanje kuverje in znanost. So postali samo eni stranki v občini na letu, da tri tisoč pod zastavo rednimi številkami 2003, 2004 in 2005, vse napisane z istim rokopisom, na isti naslov in na vsaki za 30 dinarjev znak. Upam, da so tudi nesi vsa tri pisma hkrati na pošto, ker jih je stranka naenkrat dobila iz poštarjev rok. Tisti dve kuverti in 60 dinarjev za odvečne znamke bi rajne menil podariti! Pošta ima tudi brez vas, tovarišarja, dovolj premet!

V metliški splošni kmetijski zadrugi si

nad monoj nekaj krepplje brusijo, ker sem izblebel, kako so vino namesto v Vršac v Zeman poslali, češ da jih lahko zapisal še ime uslužbenca, ki je upravljal našlo poguratal. Her, kar sam? kaj pokazite s prstom, nerodul! Na odprmini pošiljki je bil žig kmetijske zadruge kot odposiljalatelja, ne pa ime uslužbenca. Berem in povem le to, kar j napisanega in kar vidim!

V Smihle pri Novem mestu moram mimogrede pokukati in povedati, da ne bo zamere v hiši Lasnik polmilijskega kupčka penozov ni mesar, temveč gostilničar — pa brez zamere zaradi tiskarskega skrta, ki mi je že marsikakšno očiopil, jaz pa jih požiram po svetu za njim!

V Zuzemberk pa si že kar več ne upam. So možje v kmetijski zadrugi dejali, da bodo z menoj obračunali, češ, da lažem zaradi tistih jabolk in visoke cene! Kaj hilebata, Janez, da ro to slabe kupčije! Prejšnja leta so nam vse jabolke pokrli že kar na vrtovih, letos smo jih pa vsaj prodali! Kaj zato, če je nizka cena, zadržniki pa le imajo od tega korist... O, korist pa korist, pa še kakšno... Obiskal jih bom rajne na občnem zboru zadruge, pa bomo malo poklepotali o tem in onem, mar ne, možji!

Iz Gor Jesenice pri Šentruperju so mi poslali znanici tako mlo ganljivo pesmico o lovcu Blažetu, ki cucke stroja in jim kaže odira, da je kar ne upam objaviti. »Naj bo mačka, lisica ali pes, pri Blažetu gre vse zares«, pravi domaći pesnik in...
tako, Blažec, se bova v kratkem srečala kje na lovu — pa te bomo krstili za nasledja strica, če ti bo prav ali ne...
Veliko svata sem že prehodil, pa tako britihni pobov se nisem videl kot sta bila tista dva iz OTOČCA, ki sta po suhi česti gonila težke snaj, da so se kar iskro delale za njima. Od Krke do Šentvida je dolga pot, pa upam, da sta le priznala domov bika, ki sta ga kupovala tam pod Ljubljano nekje... Sicer se moram pa tudi Otočca izogibati. Zna se spet zgoditi, da bo Vinko slabe volje, pa me lahko mimogrede mahne po betici kakor je tistega člana volilne komisije, ki mu je hotel dopovedati, da se dvakrat in en dan pri nas ne more voliti. Sploh se imajo v Otočcu radi med seboj — to se posebno na veselicah vidi, ko se božajo, če treba, tudi s tršmi srednjimi... Pa srečno novo leto in brez zamere vsem skupaj!

So v Čučno vas pri Trebelnem me je zanesla pot, pa sem stopil v zadrugo trgovino po cigarete. Bil sem pa prezgodaj tam, kajti poslovodinja pride komaj ob pol treh popoldne, v štacuno. Pa sem mimogrede do Triepa na Maj Strmici stopil in ga pobata, kakovoljen. »Kaj pa me ta red briganc nom zadovoljen?« Kaj pa me ta red briganc ne je nadi, vzemno aploh voliti niva šla, za take reči se ne brigaval! Ha, potem šle si mi je posvetilo! Malo prej mi je nek možakar dejal, da pri njih samo srakcije ni šla na voliča — zdaj vsaj vem, kam Triep rme. Roko si lahko poda z bivšim predsednikom MLO Metlika, ki ga tudi ni bilo na voliče; rajne je počival v gostini. Pa se vam nisem kaj zamislil, boter? Mar res nišcar ne potrebujete od države zase in za svoje otroke! Res, prav nišcar!

No, pa sem se kar predlože zaklepal pri Triepu — medtem je poslovodinja ob pol petih odepotala spet domov, da sem ostal kar brez božje trave. Stara žentica mi je prijazno pokazala pot do novega odbojnika v vasi, zraven po potožila, da pri njih ni denarja za darke, ker vse za sodnili porabiho. Brez ložb pa se ne da živeti na Strmici. Jako so se našo navrdli kot kraja na čunje in črepije. Zal pa tudi novega odbojnika nisem našel doma. Prav v tem času se je namreč udeleževal volike po božnosti pri devetdnevnem božičnem sprehajanju kipa matere božje od hise do hise, od vasi do vasi... Letos je bila ta poboznost še posebno prisrčna in bile smemo svetemu Ilijanju v Rimu, pačau posvečena. Od daleč sem stopil za romarjem sv. Roka, ki pa so običajne domov grede dreve v gozdu in prevračale kozioce — boj-niška kapljica ima moč, to vam povem! Rajne sem se lovarjevih puncil iz Šmarje pripružil, ki kot predhodnica matere božje prenaša od bajte do bajte knjigo uradni obiskov kipea. Vendar, v vsako hilebno gre, samo v tiste, ki so v knjigi že od leta 1943 zapisane...

Se je v malhi to in ono, pa — navsigenje drugo leto! Veliko sreče v novoletnem nagradnem žrebanju vam iz čra želi, mladim dekletom pa kompletno kuhinjsko opremo in prašiča.

Vaš stari znanec
Janez Popotni

»ŽITO«

Podjetje za nakup in prodajo
žitaric in mlevskih izdelkov

**PODRUŽNICA
STRAŽA - TOPLICE**

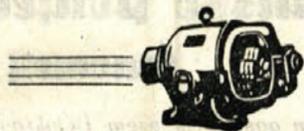
**s skladišči: Straža, Gradac v Beli krajini
in Rosalnice**

želi vsem cenjenim odjemalcem in vsem delovnim
kolektivom srečno in uspeha polno novo leto 1953!

Prodajamo vse vrste mlevskih izdelkov in krmil
Odkupujemo po najvišjih odkupnih cenah žitarice
Nudimo posebno ugodne cene za proso in ajdo
Izdelke dostavljamo z lastnimi prevoznimi sredstvi
Naš telefon Straža 8

Elektrotehna

Tehnično podjetje v
električnim materialom
**LJUBLJANA
PARMOVA 33**

vam želi srečno in uspe-
hov polno novo leto!

ZASTOPSTVO TOVARNE ELEKTRIČNIH STROJEV

**RADE KONČAR
ZAGREB**

Uvaža material, ki se ne pro-
izvaja v naši državi — Konsigna-
cijska skladišča inozemskih tvrdk

Vsem borcem za socializem
želimo srečno in uspehov polno
novo leto 1953!

**OKRAJNI KOMITE ZKS
OKRAJNI ODBOR OF NOVO MESTO**

Vsem dobaviteljem in odje-
malcem želimo v letu 1953
mного uspehov!

»Gosad«

LJUBLJANA
Skladišče Novo mesto - t. l. 155

**MESTNA PLESKARSKA IN
SOBOSLIKARSKA DELAVNICA
V KOČEVJU**

želi vsem svojim odjemalcem in naročnikom ter delovnim
kolektivom, s katerimi je v poslovnih zvezah,
srečno novo leto 1953 ter se nada je toplo priporočal

Nadaljujmo z obnovo in nadaljnjo
izgradnjo našega partizanskega
trga tudi v letu 1953, trdno
združeni v Socialistični zvezi
delovnega ljudstva Jugoslavije!

**Občinski
ljudski
odbor
Dol. Toplice**

Vsem odjemalcem in naročni-
kom želimo srečno novo leto 1953

Borimo se za dobro
obutev delovnega človeka

**OBRTNO PROIZVAJALNA
IN PREDELOVALNA
ZADRUGA ČEVLJARJEV
DOLENJSKE TOPLICE**

V letu 1953 želi mnogo uspehov vlašičarna
KAREL LENARDIČ
Novo mesto
Vsak dan sveže pecivo po nizkih cenah!

Srečno novo leto želi vsem gostom
gostilna
VIDIČ ANTON
Zabja vas

Vsem odjemalcem želi srečno in veselo
novo leto 1953
JERMAN FRANC, mizar
Cegelnica

Mного sreče, uspehov in zado-
voljstva želita vsem naročnikom,
bralcem in sodelavcem
UREDNIŠTVO IN UPRAVA

Dolenjskega lista

Vsem odjemalcem in dobaviteljem iskreno
čestitamo k Novemu letu 1953!

**ZADRUŽNO TRGOVSKO PODJETJE
NOVO MESTO**

Prodajamo in kupujemo vas
kmetijske izdelke!

Vsem, ki se poslužujejo naših pro-
metnih zvez, želimo srečno in
uspehov polno novo leto 1953!

**Slovenija avtopromet
Novo mesto**

Vsem cenjenim gostom
in delovnim kolektivom
čestita k Novemu letu 1953

**ZDRAVILIŠKO
GOSTINSKO
PODJETJE**

ŠMARJEŠKE TOPLICE

Vsem vojnim invalidom in ostalim cenj. gostom želimo tudi v letu
1953 čimveč uspehov in osebnega zadovoljstva pri vsakem delu!

**INVALIDSKO ZDRAVILIŠČE
DOLENJSKE TOPLICE**

Skrbimo za zdravje in razvedrilo vojnih invalidov, ki so žrtvo-
vali svoje zdravje za našo svobodo. — Sprejemamo tudi druge
oddiba potrebne delovne ljudi po zmerni ceni v celotno oskrbo

Kmetijska zadruga

Dolenjske Toplice

želi vsem svojim članom in cenjenim odjemalcem srečno novo
leto 1953!

Z novim delovnim poletom stopimo v leto 1953 in s skupnimi
močmi utrjujmo lokalno in komunalno gospodarstvo naše občine

**OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
MIRNA PEČ**

Delovni kolektiv

JUGOPETROLA

poslovalnica Novo mesto

želi vsem odjemalcem ob vstopu v novo leto 1953 mnogo
uspehov v izgradnji socialističnega gospodarstva!

Cenjenim strankam nudimo vsak čas goriva
in maziva vseh vrst. Črpalka na Glavnem trgu
deluje pozimi od 7. do 19. ure, ob nedeljah
dežurna služba. Skladišče odprto vsak dan
od 7. do 16. ure.

Srečno novo leto 1953 želi
vs. m delovnim kolektivom

Lesna industrija „Zora“ Črnomelj

Vsem svojim odjemalcem želi v NOVEM
LETU bito uspehov in zadovoljstva

Splošno trgovsko podjetje Metlika

Novoizvoljeni

Ljudski odbor občine Semič

čestita za novo leto 1953 vsem delovnim
ludem Bele krajine!

Novih uspehov v borbi za socialistično domovino v letu 1953
želi vsemu delovnemu ljudstvu

SPLOŠNO TRGOVSKO PODJETJE SEMIČ

V trgovini z mešanim blagom vam nudimo veliko izbiro tekstilnega blaga,
prehrane, obutve, galanterije in mesnih izdelkov v mesarskem odseku!

Z novimi načrti in delovnim poletom stopamo v leto 1953 in želimo vsem
občanom obilo zadovoljstva in uspehov pri obnavljanju našega kraja!

Občinski ljudski odbor Mokronog

Kmetijska zadruga Dobenit s svojim kmetijskim, mlinskim, strojnim, trgo- vinskim in odkupnim odsekom

želi vsem svojim članom srečno novo leto 1953! Nudi vse vrste kme-
tjskih strojev in razno blago. Odkupuje vse vrste kmetijskih pridelkov!

Delovni kolektiv

Lesno industrijskega podjetja Ribnica na Dolenjskem

želi vsem poslovnim prijateljem in vsem
delovnim ljudem v domovini srečno novo
leto 1953!

KOLODVORSKA RESTAVRACIJA

KOČEVJE

želi vsem obiskovalcem
srečno novo leto!

Naj nam bodo sklepi VI. kongresa
ZKJ svetel kažipot v vsem našem
delu!

Mladini novomeškega okraja želi
vso srečo in obilo zadovoljstva v
letu 1953

OKRAJNI KOMITE LMS NOVO MESTO

MESTNI MAGAZIN KOČEVJE Poslovalnica 7 - Stari Log

želi vsem odjemalcem
srečno NOVO LETO!

V zalogi imamo prehranbeno blago,
usnje, manufakture itd. po najnižjih
cenah!

Vsem prebivalcem občine Trebnje
želimo srečno NOVO LETO!

Ljudski odbor občine TREBNJE

Kmetijska zadruga Doi. Nemška vas

Pošta in železa. postaja Trebnje

želi vsem članom srečno novo leto

Vsem svojim članom in odjemalcem
želi mnogo uspehov v letu 1953

Kmetijska zadruga Vrhpolje pri Šentjerneju

GOSTILNA

„PUGLED“ Kočevje

želi vsem gostom sreče in uspeha
polno novo leto!

Lesno industrijsko podjetje

Kočevje

želi svojim zvestim delavcem in nameščencem ter vsemu delovnemu
ljudstvu na Kočevskem srečno novo leto 1953!
S TITOM V SOCIALIZEM!

GOZDARSKO AVTOPODJETJE

Kočevje

želi vsem poslovnim
prijateljem srečno no-
vo leto!

KOLEKTIV TRGOVSKEGA PODJETJA

MESTNI MAGAZIN KOČEVJE

želi vsem potrošnikom uspehov in sreče polno novo leto 1953!
Oglejte si zalogo v naših poslovalnicah:
PREHRANA — TEKSTIL — USNJE — CEVLJI
Postrežemo vam z najboljšim blagom po konkurenčnih cenah!

Mestno gostinsko podjetje

Črnomelj

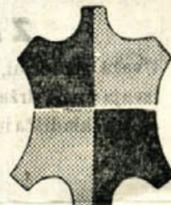

želi vsem gostom in vsem Belokranjcem
srečno novo leto 1953!

Občinsko podjetje mestne občine Črnomelj

USNJARSKI PROIZVODI

želi vsem cenjenim
odjemalcem uspe-
hov polno novo
leto 1953!

Mesnica v Črnomlju

želi vsem svojim strankam v letu
1953 novih delovnih uspehov in
zadovoljstva!

Vsem svojim odjemalcem
kmetijskih pridelkov če-
stita k Novemu letu 1953

Državno posestvo Okljuk - Kanžarica

Vsem delovnim ljudem
sončne Bele krajine srečno
novo leto 1953!

KOLEKTIV Belokranjske železolivarne v Črnomlju

Vsem članom naše zadruge in vsem združnikom Bele krajine želimo uspehov in sreče polno novo leto 1953!
ZIVINOREJSKI ODSEK naše zadruge nabavlja krmila in skrbi za dvig živinoreje
KMETIJSKI ODSEK pospešuje kmetijstvo
VINARSKO-SADJARSKI ODSEK odkupuje znano semiško kapljico po najugodnejših cenah in priprav-
lja moderno trsnico
TRGOVINA naše zadruge prodaja raznovrstno blago, zaščitna sredstva, gnojila, opeko, kmetijsko orodje,
manufakture itd. Poslovalnica za odkup in prodajo v Semiču in Rožnem dolu
GOSTILNA »POD LIPO«, LJUBLJANA, BORŠTNIKOV TRG 3, toči pristna belokranjska vina, nudi topli
in mrzli jedila, ki jih ima stalno v zalogi
LESNI ODSEK odkupuje les vseh vrst
MLEKARSKI ODSEK predeluje mleko, v zalogi ima najraznovrstnejše mlečne izdelke
MESNICA vam nudi vsak čas priznane mesne izdelke in vedno sveže meso vseh vrst
CEVLJARSKI ODSEK izdeluje obutev po meri in želji ter popravlja čevlje
KREDITNI ODSEK sprejema vloge in daje združnikom kratkoročna posojila
KROJASKI ODSEK izdeluje obleke po najnovejši modi in željah naročnikov

Priporoča se

Kmetijska zadruga

Semič v Beli krajini

Telekomunikacije

obrat I. in obrat II.
v Beli krajini in na Dolenjskem

želijo ob vstopu v novo leto 1953 vsemu
delovnemu ljudstvu veliko uspehov!

Izdelujemo radijske kondenzatorje in radijske upore različnih velikosti

Vsem odjemalcem in poslovnim prijateljem želi uspehov in zadovoljstva polno novo leto 1953

delovni kolektiv Mestnega mizarstva Novo mesto

Poslužujte se naše tapetniške delavnice! Prvovrstna izdelava pohištva in ostalih v stroko spadajočih del!

Kmetijska zadruga Šentjernej

z vsemi svojimi odseki in zadrugnimi posestvi v Orehovici, Brezovici in Draškovcu

želi vsem svojim članom zadrugnikom uspehov polno novo leto 1953!

DELOVNI KOLEKTIV Industrije perila v NOVO MESTU

čestita delovnemu ljudstvu Dolenjske in širom Jugoslavije, posebno pa vsem odjemalcem, k Novemu letu 1953!

Delovni napori, ki jih vlagamo v nadaljnjo uvrstitev našega gospodarstva, niso zaman — zato naprej k čimprejšnji končni zmagi socializma!

S Titom za srečo in lepšo bodočnost v letu 1953!

„ROG“

Trgovsko podjetje na veliko za Dolenjsko

NOVO MESTO
Telefon 158

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem in vsem delovnim kolektivom uspeha polno NOVO LETO 1953!

V novem letu 1953 želi vsem svojim članom-zadrugnikom, vsem delovnim ljudem v okraju in v naši domovni kar največ uspehov in napredka

Kmetijska zadruga Škocjan

V trgovskem odseku nudi svojim članom-zadrugnikom in ostalim kupcem kolonialno, gaianterijsko, manufakturno in ostalo blago v bogati izbiri in po dnevnih cenah. — S solidno postrežbo se priporočajo zadruga pekarija, mesarija in gostilna. — V sklopu zadruge posluje zadruga hranilnica, stro ni in živinorejski odsek in zadruga posestvo!

Vložimo tudi v letu 1953 vse sile za nadaljnjo okrepitev kmečkega zadrugništva!

Vsem delovnim ljudem Dolenjske in vsem svojim poslovnim zvezam čestita k Novemu letu 1953

delovni kolektiv okrajnega podjetja

**»Kremen«
Novo mesto**

Nudimo prvovrstno kremenčevo moko in pesek (granulacije št.1—10) industriji, obrtnim delavnicam in široki potrošnji! Najboljši kremenčev pesek za steklarsko, kemično in težko industrijo stalno v zalogi! Posebne ponudbe in ugodne cene za livarne, železarne, čistilne naprave, keramično stroko in ostale specialne potrebe!

Zahtevajte ponudbe na naslov: »KREMEN«, Novo mesto, poštni predal 14, telefon št. 17

Novih zmag v utrjevanju zadrugništva želi vsem splošnim in obdelovalnim kmečkim zadrugam tudi v letu 1953

OKRAJNA ZADRUGNA ZVEZA NOVO MESTO

Uspešno in srečno novo leto 1953 želi vsem svojim članom in delovnim ljudem Dolenjske

Gostinska zbornica za okraj Novo mesto

Vsem svojim članom-zadrugnikom in delovnemu ljudstvu Dolenjske želi vse najboljše v letu 1953

Kmetijska zadruga Mokronog

Delovni kolektiv Mizarско-kolarske delavnice v Šentjernej

želi vsem delovnim ljudem naše domovine srečno novo leto 1953! — Priporočamo se za naročila!

KMETIJSKA ZADRUGA TREBELNO (žel. postaja Mokronog)

čestita vsem svojim članom in vsem zadrugnikom na Dolenjskem in v Beli krajini k Novemu letu 1953 z željo, da vložimo tudi v bodoče vse sile v rast našega zadrugništva!

LJUDSKI ODBOR OBČINE STRAŽA

želi vsem prebivalcem občine srečno novo leto in pozdravlja vse volivce, ki so 7. decembra pošteno opravili svojo državljansko dolžnost!

OKRAJNO AVTOPREVOZNIŠTVO NOVO MESTO Zagrebška c. 6 — tel. 41

izvršuje prevoze v območju okraja in izven njega po dnevnih cenah

Čestitamo vsem delavnim kolektivom k Novemu letu 1953 in jim želimo novih uspehov!

Ljudski odbor občine Šentjernej

s svojimi podjetji

Kinom, mesarijo in gostilno

želi v letu 1953 vsem občanom in vsem delovnim ljudem Dolenjske novih delovnih zmag in uspehov v bitki za socialistično Jugoslavijo!

Državno obrtno podjetje

MIZARSTVO

Dvor pri Žužemberku

Želi vsem svojim odjemalcem in naročnikom srečno in uspehov polno novo leto 1953!

IZDELUJEMO stavbeno pohištvo, sobno in kuhinjsko opremo, izvršujemo razne usluge po željah naročnikov. Ugodne cene in solidna postrežba. — Zahtevajte ponudbe!

Občinska podjetja v Dolenjskih Toplicah

trgovina — gostilna — mesarija — pekarija

ZELIJO VSEM SVOJIM ODJEMALCEM IN GOS OM USPEHOV POLNO NOVO LETO 1953!

Občinski ljudski odbor Žužemberk

s svojimi podjetji

Čestita vsem poštenim delovnim ljudem k Novemu letu 1953 in jim želi, da bi v nadaljnjem tesnem sodelovanju dosegali še večje uspehe na vseh področjih javnega življenja in gospodarskega napredka!

NOVOIZVOL ENI

Občinski ljudski odbor Dvor

se zahvaljuje vsem poštenim prebivalcem za izkazano zapanje, za glasove, oddane za kandidate OF in za napredek delovnega ljudstva! Uspeh na volitvah je bil ponoven udarec po vseh zaviračih našega napredka, ki jim socializem ni pri srcu!

V letu 1953 želimo vsem delovnim ljudem veliko novih uspehov in napredek pri dviganju naše življenjske ravni!

Zdraviliško gostinsko podjetje

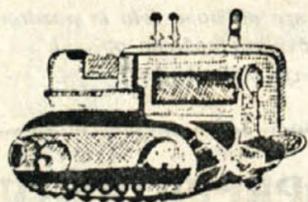
iskreno čestita vsem cenjenim gostom in delovnim kolektivom k Novemu letu ter jim želi novih zmag v bitki za socialistično državo!

Zdravilišče odprto vse leto — izredni popusti — kurjene sobe — uspešno zdravljenje!

Za Silvestrovo pester program! Obiščite nas!

DOLENJSKE
TOPLICE

Kmetijska zadruga

Struža

želi vsem svojim članom in odjemalcem v novem letu 1953 imenitne uspehov in gospodarskega napredka!

Članom-zadružnikom in ostalim odjemalcem nudimo raznovrstno blago po najnižjih cenah! Bogata izbira blaga — oglejte si zaloge! Kupujemo kmetijske pridelke, gozdne sadeže itd. po najugodnejših dnevnih cenah!

Elektro Novo mesto

obrat Novo mesto in Črnomelj

Čestita s svojim delovnim kolektivom vsem svojim odjemalcem električnega toka k Novemu letu in jim želi novih uspehov in delovnih zmag v letu 1953!

Gradimo daljnovode, transformatorske postaje, krajevna omrežja in izvršujemo hišne instalacije po naročilu.

Kmetijska šola Gornji Novem mestu

pri Novem mestu

želi vsemu delovnemu ljudstvu srečno in uspehov polno NOVO LETO 1953!

Na svetlih tradicijah naše narodnoosvobodilne borbe se vzgajamo v spoštovanju do drugih narodov — hkrati pa smo neusmiljeni do tistih, ki bi nas skušali ovirati v našem mirnem delu in ki nam hočejo kršiti svobodo in neodvisnost!

Vsem zadružnikom Dolenjske srečno in zadovoljstva polno novo leto 1953 želi

Kmečka delovna zadruga Baza 20 Dolenjske Toplice

KMETIJSKA Z DRUGA

z o. j.

Šmihel pri Novem mestu

želi vsem članom in ostalim odjemalcem uspehov polno NOVO LETO 1953!

s svojo trgovino, pokarijo, lesnim, čevljarškim, strojnimi in živinorejskim odsekom

Utrjujemo in razširjamo zadržno misel!

Vsem svojim članom in odjemalcem želimo srečno novo leto 1953! Nudimo jim v veliki izbiri najraznovrstnejše blage, gnojila, kmetijske stroje in orodje!

Odkupujemo vse vrste kmetijskih pridelkov in gozdnih sadežev!

Kmetijska zadruga Žužemberk

Vsem odjemalcem in članom iskreno želimo srečno v novem letu 1953 z željo, da bi z združenimi močmi še nadalje vlagali vse sile za dvig zadruge in izgradnjo socializma na vasil!

Kmetijska zadruga

Zagradec

Utrjujemo bratstvo in svobodo naših narodov, ki je bilo priborjeno s krvjo! V njem imamo poročstvo za svobodo in neodvisnost naše države! Vse sile bomo vlagali tudi vnaprej v socialistično izgradnjo naše vasi! Srečno novo leto 1953 želi vsem zadružnikom na Dolenjskem

Kmetijska zadruga

TREBNJE

Ob vstopu v novo leto 1953 pozdravljamo vse naše člane in vse dolenjske zadružnike ter jim želimo novih uspehov!

Kmetijska zadruga

Mična

KMETIJSKA ZADRUGA

DVOR

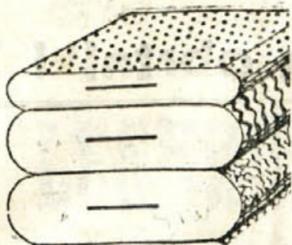
Čestita ob Novoletni jelki vsem zadružnikom Dolenjske in Bele krajine in jim želi tudi v letu 1953 novih delovnih zmag!

ZADRUŽNA TRGOVINA na Dvoru prodaja raznovrstno blago, gnojila, zaščitna sredstva in kmetijske stroje po konkurenčnih cenah.

ZADRUŽNO ČEVLJARSTVO izdeluje po meri vsakovrstno obutev in jo popravlja po željah naročnikov.

DVORSKI KOVACI slovijo že stoletja. Tudi danes vam postrežejo s prvovrstnimi sekirami, motikami in ostalim kmečkim orodjem — zato zahtevajte posebne ponudbe in sporočite vaše želje!

LESNI ODSEK vam nudi raznovrstno stavbeni les in les za kurjavo.

NAS DELOVNI PROGRAM
ZA LETO 1953: BORBA ZA
KVALITETO IN ČIMVEČJO
PESTROST V IZBIRI TEK-
STILNEGA BLAGA!

Srečno in uspešno polno novo leto 1953 želita svojemu
požrtvovalnemu delovnemu kolektivu in vsem delovnim ljudem

DELAJSKI SVET IN UPRAVNI ODBOR
TEKSTILNE TOVARNE
NOVO MESTO

**NOVOMEŠKA
OPEKARNA
ZALOG**

*želi vsem delovnim kolektivom
srečno novo leto!*

Nudimo prvovrsten zidak po dnevnih cenah — v letu 1953
pa vse opekarske izdelke! Lasten industrijski tir za vagonake
pošiljke — Zahtevajte posebne ponudbe za vagonski odjem!

Vsemu članstvu sindikalnih podružnic
novomeškega okraja in vsem delovnim
kolektivom čestita k Novemu letu 1953
in jim želi novih gospodarskih uspehov.

**OKRAJNI SINDIKALNI
SVET NOVO MESTO**

Vsem občanom in
delovnim ljudem v
dolenjskih okrajih
želi uspehov polno
NOVO LETO

1 9 5 3

**OBČINSKI LJUDSKI
ODBOR
VELIKA LOKA**

Kmetje v dobrniški dolini!

Zastavimo vse sile, da nam bo s pomočjo ljudske obla-
sti in z našim lastnim delom čimprej zasvetila v
vseh naših vaseh električna luč!

Veliko uspehov in čim večji gospodarski napredek v letu 1953 želi

LJUDSKI ODBOR OBČINE DOBRNIČ

DELAJSKI SVET
IN UPRAVNI ODBOR

**Gozdnega
gospodarstva**
NOVO MESTO

**KM TIJSKA
ZADRUGA
ČESNJICE**

pošta Trebelno - Železniška po-
staja Mokronog

Veliko uspeha v letu 1953
želi vsem občanom

★
**OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
PREČNA**

OBČINSKO
PODJETJE

REMONT

MIRNA PEČ
izvršuje mizararska, to-
sarska in zidarska dela
APNENIČARSTVO

SREČNO
NOVO
LETO
1 9 5 3
Z E L I

**OBČINSKI
LJUDSKI
ODBOR
RAKOVNIK**

**OBČINSKI LJUDSKI
ODBOR MIRNA na Dol.**

★
želi vsem občanom v letu
1953 mnogo uspehov!

Vsem delovnim kolektivom žo-
limo novih uspehov v letu
1 9 5 3

»TKALNICA«
Novo mesto

Veliko izbiro blaga po dnevnih
cenah vam nudi in se priporoča

**DRŽAVO
TRG VSKO
PODJETJE
Z MESANIM BLAGOM
MIRNA**

Vsem odjomalcem želimo srečno
novo leto 1953

**TRGOVINSKA ZBORNICA
ZA OKRAJ NOVO MESTO**

želi vsem svojim članom in delovnim kolekti-
vom v novem letu 1953 mnogo uspeha pri
nadaljnji utrditvi socialistične trgovine!

Vsem delovnim ljudem v okraju
želi srečno novo leto 1953!

**OKRAJNA LEKARNA
NOVO MESTO**

Lekarniške postaje:
Dolenjske Toplice — Žužemberk — Sentjernef

**TEHNIČNA SEKCIJA UPRAVE
ZA CESTE LRS V NOVEM MESTU**

čestita k Novemu letu
vsem požrtvovalnim de-
lavcem in uslužbencem
ter jim želi še nadalje
mного uspehov!

**OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
ŠKOCIJAN**

S SVOJIMI PODJETJI

čestita k novemu letu 1953 vsem občanom in jim

želi kar največ uspehov tudi v bodoče!

**LJUDSKI ODBOR
OBČINE GOTNA VAS**

želi delovnim ljudem svojega okoliša
novih uspehov v letu 1953!

Destilacija eteričnih olj
OBRH - PODTUREN

s gozdničnimi upravami
Crnomelj, Poljan, Stra-
ža, Crmošnjice, Novo
mesto, Mokronog, Pišce,
Sernica, Kostanjevica,
Mokrice

željijo vsem svojim delavcem, nameščencem
in vsem delovnim ljudem v domovini srečno
in veselo novo leto 1953

Srečno novo leto želijo vsem delovnim ljudem naslednji delovni kolektivi in obrtniki

SREČNO NOVO LETO 1953
ŽELI

MESTNA KLAVNICA IN MESARIJA

Novo mesto

Pos ovalnice:

- štev. 1 Trdinova cesta 22
- štev. 2 Kastelčeva ulica 2
- štev. 3 Cesta komandanta Staneta 3

Dnevno v zalogi vse vrste svežega mesa in mesnih izdelkov
Priporoča se cenjenim odjemalcem!

TRGOVSKO PODJETJE „IZBIRA“ NOVO MESTO

se zahvaljuje vsem svojim odjemalcem za izkazano za-
upanje v preteklem letu.
Cestita jim k Novemu letu in se jim priporoča za nadalj-
njo naklonjenost

Srečno in uspeha polno
novo leto želi vsem ce-
njenim odjemalcem in
dobaviteljem

Trgovsko podjetje
P
Prehrana
NOVO MESTO

VSO SREČO V LETU 1953
ŽELI VSEM SVOJIM GOSTOM

HOTEL KANDIJA NOVO MESTO

Srečno novo leto 1953
želi

Kolodvorska restavracija NOVO MESTO

Mestno prevozištvu
NOVO MESTO
se priporoča

Mestna
popravilnica čevljev
NOVO MESTO

Mestno krojaštvo
NOVO MESTO
Glavni trg 17 (pri mostu)

Vsem svojim odjemalcem
in dobaviteljem želi srečno
NOVO LETO 1953

Državno trgovsko podjetje TREBNJE

Srečno novo leto želi

MESTNI BIFE

Novo mesto, Ulica Iv. Krajca 1

Mestna čistilnica
in pralnica
Novo mesto

KOLEKTIV

VODOVODNEGA INSTALACIJSKEGA PODJETJA

NOVO MESTO

želi srečno in uspehov ter
delovnih zmag polno novo
leto 1953!

MESTNI KINO

NOVO MESTO

čestita vsem svojim obi-
valcem k Novemu letu 1953
in se priporoča za obisk!

MESINA SIVALNICA

NOVO MESTO
GLAVNI TRG 8

Srečno novo leto želi

Mestno ključavničarsko in kovaško podjetje

NOVO MESTO, Kardeljeva cesta
in Zagrebška cesta

Izvršuje vsa popravila tohtnic, stroj-
na in stavbena ključavničarska, kle-
parska in kovaška dela

Veliko uspehov v novem letu
1953 želi cenjenim gostom

MESTNA KAVARNA

NOVO MESTO
GLAVNI TRG

Priporoča se za obisk!

Vse, kar potrebuješ

za v gore in potovanje
za taborjenje in letovanje
za kolesarjenje in plavanje
za smučanje in sankanje
za šah in ljubko drsanje
za nogomet in rokomet
za odbojko in ping-pong
za košarko in boks
za telovadbo in športne
nagrade

za dom in družino

dobiš v veliki izbiri v trgovini

SLOVENTJASPORT

NOVO MESTO
GLAVNI TRG

Međe Karel

KOLAR
Novo mesto

Obilo sreče in zadovoljstva želim
cenjenim odjemalcem

MIZARSTVO

JOŽE ŠTRAUS

Gotna vas pri Novem mestu

Srečno novo leto želi
delovni kolektiv hotela
in kavarne

Metropol

vsem cenjenim gostom
in se priporoča za na-
daljnji obisk

DELOVNI KOLEKTIV
GRADBENEGA PODJETJA

Remont Novo mesto

želi vsem svojim naročnikom
srečno in uspešno Novo leto!

DELOVNI KOLEKTIV

Mestne pekarnice

NOVO MESTO

želi svojim odjemalcem srečno in uspehov polno novo leto!

SREČNO NOVO LETO 1953 ŽELI DELOVNI KOLEKTIV

Elektrotehniškega podjetja

NOVO MESTO

Izvršujemo: elektrotehnične instalacije, previjamo elek-
trične stroje, popravljamo električne aparate in naprave

SREČNO NOVO LETO 1953 ŽELI

Radio center

Novo mesto

Prodajamo radio aparate in radio material — popravljamo
radijske aparate vseh vrst

Uspehov polno novo leto 1953

želijo in se priporočajo obrtniki:

Udovič Franc

MIZARSTVO
Novo mesto, Detelova 3

Bev Rudolf

KLEPAR
Novo mesto

Novak Ciril

KROJAČ
Novo mesto, Glavni trg

Gazvoda Jože

MIZAR
Gotna vas pri Novem mestu

Jakopin Stanko

KROJAŠTVO
Novo mesto, Kardeljeva cesta

Barbič Franc

MIZAR
Novo mesto, Kardeljeva c. 12

Pristna belokranjska in dolejska
vina nudi gostom in potnikom

Marija Novak

gostilničarka
Novo mesto, Glavni trg

FRIZERSKI SALON

ADAM

v Novem mestu, Glavni trg

STEKLARSTVO

Roman Doljak

se priporoča nadaljnji naklonjenosti
cenjenih odjemalcev
Novo mesto, Resljeva c. 2

KLJUČAVNICARSTVO

Knafsič Anton

NOVO MESTO
RESLJEVA 1

Delavski svet in upravni odbor

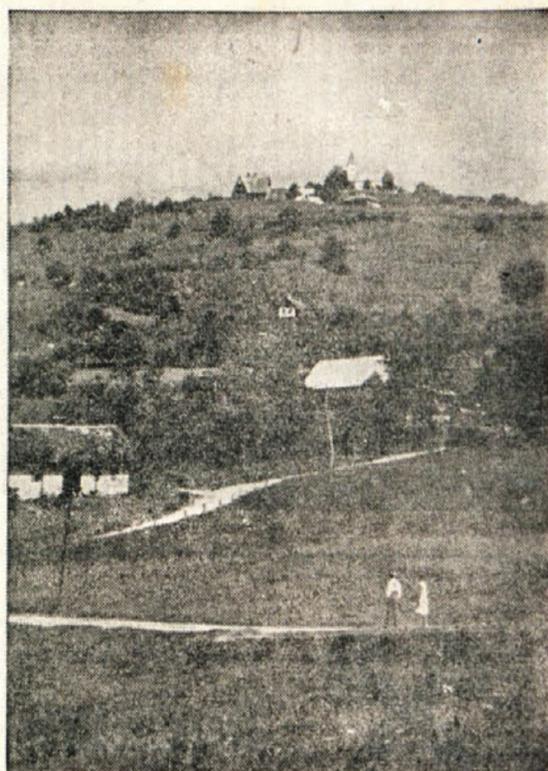
LESNOINDUSTRIJSKEGA PODJETJA

NOVO MESTO

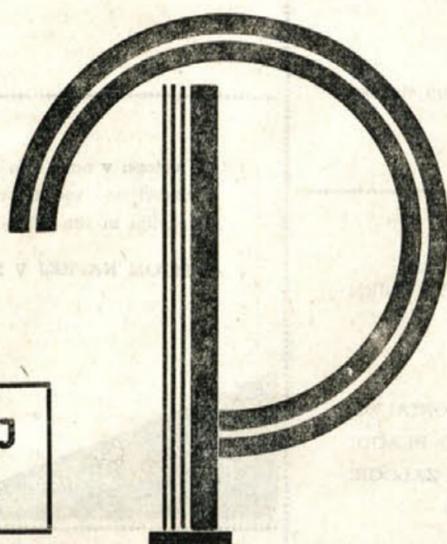
z vsemi poslovalnicami, manipulacijami in Avtoparkom v Straži

ZELITA ZAVEDNEMU DELOVNEMU KOLEKTIVU, VSEM ODJEMALCEM,
VSEM DELAVCEM, KMETOM IN LJUDSKI INTELIGENCI TER NAŠEMU
VODSTVU V LETU 1953

novih delovnih zmag in uspehov!

Upravni odbor
Splošnega gradbenega
podjetja

PIONIR

**NOVO
MESTO**

**S TITOM NAPREJ
V SOCIALIZEMI!**

ŽELI V NOVEM LETU 1953 VSEM SVOJIM POŽRTVOVALNIM DELAVCEM IN
NAMEŠČENCEM NA GRADBIŠČIH DOLENJSKE IN POSAVJA, VSEM DELOV-
NIM KOLEKTIVOM IN VSEM DRŽAVLJANOM SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE
VSO SREČO IN ČIMVEČ USPEHOV!

TOVARIŠI IN TOVARIŠICE!
SVET DANES ZE POZNA NAŠO DRZAVO, SPO-
ZNAL JE DUHA, KI PREVEVA NAŠE LJUDI,
POZNA MISEL NAŠIH LJUDI. VE, DA JE TO PONOSEN
NAROD, DA JE TA NAROD STRASNO TRPEL, DA JE
PRENESEL NADČLOVEŠKE NAPORE. DANES IMAMO
MNOGO PRIJATELJEV V SVETU. PRIZADEVALI SI
BOMO, DA TEH PRIJATELJEV NIKOLI NE IZGUBIMO.
SODELOVALI BOMO Z VSAKOMER, KI MISLI POŠTENO,
IN TO, DA BI OHRANILI MIR IN MIRNO SODELOVANJE.
NA STRANI TISTIH SMO, KI SO PROTI NOVIM VOJNAM,
PROTI NAPADU IN NAPADALCEM. MI SMO NA STRANI
NAPREDNEGA CLOVESTVA IN NE GLEDE NA TEŽAVE
VAM POVEM: DOKLER BO PREVEVAL NAŠE NARODE
DUH, KAKOR JIH PREVEVA DANES, — IN JAŽ VERJA-
MEM, DA TEMU NE BO KONCA — GA NE BO ZLOMILA
NOBENA SILA...

MARŠAL TITO V DOLENJSKIH TOPLICAH

Ob vstopu v leto **1953** želimo vsem delovnim
ljudem novomeškega partizanskega okraja mnogo
uspehov na političnem, gospodarskem in kulturno-
prosvetnem področju! — Naj nam bodo dosedanje
delovne zmage kažipot v bodočnost!

**Okrajni
ljudski odbor
Novo mesto**

Na propagandno vojno laži in klevet, s katerimi zasipajo naše narode informbirojevske države, odgovarja Zveza komunistov Jugoslavije in z njo vse naše delovno ljudstvo z dejstvi, da gradimo v resnici socialistično državo svobodnih ljudi, ki jo spoštujejo in cenijo vsi napredni ljudje sveta!

V letu 1953 želimo prebivalstvu okraja novega delovnega poleta in še večjih zmag!

**Okrajni ljudski odbor
Kočevje**

VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU, BORCEM ZA SOCIALIZEM

VSEM IZSELJENCEM — BELOKRANJCEM

želi

ZDRAVO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO 1953

**Ljudski odbor mestne občine
Črnomelj**

Za nadaljnji razvoj socialističnih odnosov v kmetijstvu je nujno treba nenehno krepiti socialistično zavest na vasi in vzgajati delovne kmete v duhu socializma — posvetimo zato tej veliki nalogi tudi v letu 1953 vse naše sile!

VSEM ČLANOM OSVOBODILNE FRONTE NA KOČEVSKEM

želimo

SREČNO, USPEHOV POLNO NOVO LETO!

**Okrajni odbor OF
Kočevje**

Ob vstopu v novo leto 1953

pozdravljamo vse delovne ljudi našega mesta in okraja in jim želimo novih uspehov!

S TITOM NAPREJ V SOCIALIZEM!

**Ljudski odbor
mestne občine
Kočevje**

Vsem članom in delovnim kmetom želimo obilo uspehov in zadovoljstva v novem letu 1953

**Kmetijska zadruga
Melika**

Prodajamo kolonialno, manufakturno in galanterijsko blago v bogati izbiri, kmetijske stroje, sredstva za zaščito rastlin in umetna gnojila.

Kupujemo vse kmečke pridelke in gozdne sadeže po ugodnih cenah!

Zastavimo tudi v letu 1953 vse sile za socialistično graditev naše domovine!

**Okrajno gradbeno podjetje
Črnomelj**

DELOVNEMU KOLEKTIVU
IN VSEM BELOKRANJCEM
ŽELIMO
SREČNO NOVO LETO!

VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM V DOMOVINI
ŽELI NOVIH ZMAG V BITKI ZA SOCIALIZEM KOLEKTIV

**Rudnika rjavega premoga
v Kočevju**

Elektrarnam, usnjarski, tekstilni, gradbeni in kemični industriji, trgovskim podjetjem in gostinstvu nudimo: kosovec — kockovec — orehovec — grahovec — zdrob

Ugodne cene! Pri večjem odjemu zdroba popust, na željo pošiljamo vzorce premoga. Na zahtevo stranke pošljemo poskusni vagon. — Zahtevajte ponudbe in informacije!

MESTNO
TRGOVSKO PODJETJE

**Trgopromet
Kočevje**

ČESTITA VSEM ODJEMALCEM IN DOBAVITELJEM
SREČNO NOVO LETO 1953!

NUDI V LASTNIH PRODAJALNAH NAJBOLJŠE KOLONIALNO,
MANUFAKTURNO, GALANTERJSKO IN ŽELEZNINARSKO BLAGO!
SOLIDNA POSTREŽBA — KONKURENČNE CENE — OGLEDITE SI ZALOGE!

ŽIVELA ZVEZA KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE — BOREC ZA SVOBODO NAŠE
PRAVIČNE STVARI V MEDNARODNEM DELAVSKEM GIBANJU, VODITELJ
NAŠIH DELOVNIH MNOŽIC V SOCIALISTIČNI GRADITVI FLRJ!

VSEM SVOJIM ODJEMALCEM ŽELI DELOVNI KOLEKTIV

**Trgovskega podjetja Okraine zadrugne zveze
srečno in uspehov polno novo leto 1953 v Črnomlju**

V letu 1952 je znova narasla gospodarska sila naše države, še bolj se je okrepila ustvarjalna moč naših delovnih kolektivov! Zato naj živi enotnost in borbenost članov ZKJ, OF Slovenije in Ljudske fronte Jugoslavije!

KOLEKTIV

**SPLOŠNEGA TRGOVSKEGA PODJETJA
ČRNOMELJ**

VSO SREČO IN ZADOVOLJSTVO ŽELIMO V LETU 1953
NASIM ODJEMALCEM IN DOBAVITELJEM TER VSEM DELOVNIM
KOLEKTIVOM, KI USTVARJAJO DOBRINE!

TRDNO ZDRUŽENI V OF, POMAGAJMO NAŠI LJUDSKI OBLASTI IN NOVOIZVOLJENIM ODBOROM OBČIN PRI DVIGANJU ŽIVLJENSKE RAVNI DELOVNEGA BELOKRANJSKEGA ČLOVEKA!

NAJ ŽIVI ZVEZA KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE — NAŠA VODITELJICA V SOCIALIZEM!
PRISRČEN POZDRAV DRAGEMU MARSALU TITU — LJUBLJENCU JUGOSLOVANSKIH NARODOV!

OBILO USPEHOV V NOVEM LETU 1953 ŽELI

**OKRAJNI LJUDSKI ODBOR
ČRNOMELJ**